

Arjan Heyma, Wim Zwinkels, Jeske van Seters

Doelgroepindeling aanbesteding reïntegratie

**De relatie tussen persoonskenmerken, kosten en effectiviteit van
reïntegratietrajecten**

**Onderzoek uitgevoerd door SEO en TNO Arbeid in opdracht van de
Raad voor Werk en Inkomen**

De Raad voor Werk en Inkomen (RWI) is het overlegorgaan van werkgevers, werknemers en gemeenten. De RWI adviseert de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over arbeidsmarktbeleid. Doel van deze adviezen is een goed functionerende arbeidsmarkt te bevorderen. Een andere taak is het vergroten van transparantie en kwaliteit op de reïntegratiemarkt. Ook heeft de RWI een eigen subsidieregeling om werkgelegenheidsprojecten te stimuleren.

December 2003

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Samenvatting	6
1 Aanleiding en vraagstelling	12
1.1 Aanleiding	13
1.2 Vraagstelling	13
1.3 Leeswijzer	15
2 Doelgroepen in de praktijk	18
2.1 Aanbesteding en doelgroepindeling: de procedure	19
2.2 Het reïntegratieproces	25
2.3 Aanbesteding en doelgroepindeling: knelpunten en effecten	26
3 Overwegingen bij een optimale doelgroepindeling	30
3.1 Indeling in doelgroepen	32
3.2 Omvang van groepen aan te besteden cliënten	34
3.3 Het gebruik van marktinformatie	35
4 Apriori arbeidsmarktkansen naar persoonskenmerken	36
4.1 Relatie tussen doelgroepen en persoonskenmerken	37
4.2 WW-populatie	39
4.3 REA-populatie	41
4.4 Consequenties voor de doelgroepindeling	43
5 Inzet van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken	46
5.1 WW-populatie	47
5.2 REA-populatie	54
5.3 Conclusie	60
6 Kosten van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken	64
6.1 Beschikbare prijsgegevens	65
6.2 Wat kost een afgerond REA-traject?	65
6.3 Variatie in kosten naar persoonskenmerken	66
6.4 Conclusie	68

7	Effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken	70
7.1	Hoe meten we netto-effectiviteit?	71
7.2	WW-populatie	72
7.3	REA-populatie	75
7.4	Consequenties voor de doelgroepindeling	78
8	Vergelijking van alternatieve doelgroepindelingen	80
8.1	De simulatie van doelgroepen	81
8.2	Resultaten	87
9	Conclusie en discussie	94
9.1	Analyseresultaten WW-populatie	95
9.2	Analyseresultaten REA-populatie	97
9.3	Het probleem bij doelgroepindeling: betrouwbare informatie	99
9.4	Tot slot	101
	Bijlage A: Definities en beschikbare gegevens	105
	Bijlage B: In- en uitstroomcijfers	126
	Bijlage C: Inzet trajecten naar persoonskenmerken	130
	Bijlage D: Berekening van kans op reïntegratietraject	134
	Bijlage E: Berekening arbeidsmarktkansen en de effectiviteit van reïntegratietrajecten	140
	Colofon	150

VOORWOORD

In dit rapport doen we verslag van een onderzoek naar de relatie tussen persoonskenmerken, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten en hoe deze informatie kan worden gebruikt voor het (optimaal) indelen van doelgroepen bij de aanbesteding van reïntegratietrajecten door UWV. Het biedt daarmee inzicht in relaties die nog niet eerder op een dergelijke kwantitatieve wijze zijn onderzocht. Het onderzoek is daarom ook noodzakelijk verkennend van aard, maar heeft de ambitie dat niveau te ontstijgen. Wij hopen met de resultaten de verschillende spelers op de reïntegratiemarkt te overtuigen van het nut en de mogelijkheden van de geboden informatie, alsmede van de noodzaak om de basis van deze informatie, o.a. de individuele cliëntgegevens, zorgvuldig te registreren.

Bij de totstandkoming van dit rapport hebben we veel hulp gehad van verschillende personen en instanties. Allereerst zijn we dank verschuldigd aan diegenen die geholpen hebben bij het tot stand komen van de gebruikte gegevensbestanden. Dit zijn met name Chris Tol, Tonny Oude Kempers en Wilchard Oomens van Kliq, Ronald Tobé van CWI en Katinka van Brakel, Harriët Havinga, Han van de Heul en Noortje Mertens van UWV. Marcel Einerhand, Mike van de Tillaart en Erwin Latuheru van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, alsmede Edwin de Vos van TNO Arbeid, hebben zich bijzonder ingespannen om de verschillende partijen bij elkaar te brengen.

Vervolgens hebben we tijdens het onderzoek gebruik kunnen maken van de expertise van mensen 'in het veld'. We willen graag Branko Hagen van Kliq en Hilbrand Bruinsma, Fiona DeWilde en Frans Roelofs van UWV bedanken voor hun tijd en opbouwende kritiek op ons onderzoek. Verder hebben Margaretha Buurman, Peter van Leeuwen en Anthony Stigter van de RWI als begeleidingscommissie veel focus aan het onderzoek gegeven. Tenslotte bedanken we Pierre Koning van het Centraal Planbureau voor zijn commentaar op de opzet van het rapport.

De onderzoekers,

Arjan Heyma (SEO)

Wim Zwinkels (TNO Arbeid)

Jeske van Seters (SEO)

SAMENVATTING

Belangrijkste conclusies uit het onderzoek

1. Door inzicht vooraf in de vraag voor wie inkoop van bepaalde activiteiten effectief blijkt, kunnen reïntegratie inspanningen beter gericht worden op mensen voor wie deze inspanningen renderen. De beperkte middelen hoeven dan niet noodzakelijkerwijs voor de gehele populatie ingezet te worden. Het indelen van cliënten in doelgroepen met homogene apriori arbeidsmarktkansen of reïntegratiekansen heeft een aantal voordelen, zoals een efficiënte allocatie van cliënten, meer mogelijkheden voor maatwerk, lagere kosten en minder kans op afroming.
2. Homogene groepen cliënten kunnen worden samengesteld op basis van objectieve kenmerken. Lagere apriori arbeidsmarktkansen hangen bij werklozen samen met een hogere leeftijd en een allochtone achtergrond, met name een Turkse of Marokkaanse. Een relatief hoge apriori arbeidsmarktkans is te vinden bij werklozen afkomstig uit de zakelijke dienstverlening, landbouw, visserij of bouwnijverheid, met een tijdelijk dienstverband en bij seizoenswerklozen. Arbeidsgehandicapten met relatief lage apriori arbeidsmarktkansen zijn ouderen, vrouwen, woonachtig in de noordelijke provincies en met psychische gezondheidsproblemen (passage cliënten).
3. Gemiddeld is de inzet van reïntegratietrajecten effectief. Zonder interventie is de kans op werkhervatting voor werklozen binnen anderhalf jaar na aanvang van de WW-uitkering 56%, met interventie 73%. Bij arbeidsgehandicapten ligt deze kans binnen anderhalf jaar na de intake op 27% zonder en 34% met interventie. De effecten van reïntegratietrajecten variëren echter naar objectieve persoonskenmerken, zij het in mindere mate dan de apriori arbeidsmarktkansen.
4. Door gericht gebruik te maken van deze marktinformatie, kunnen homogenere doelgroepen worden samengesteld. Uit simulaties blijkt dat een indeling op basis van de onderzochte objectieve kenmerken zorgt voor een grotere mate van homogeniteit van doelgroepen ten aanzien van (apriori) arbeidsmarktkansen, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten dan in de bestaande aanbestedingsprocedures van 2001 en 2002.
5. Het bepalen van apriori arbeidsmarktkansen van voor reïntegratie aan te besteden groepen werklozen en arbeidsgehandicapten en het vaststellen van de effectiviteit van de inzet van reïntegratietrajecten, vergroot de transparantie voor opdrachtgever (UWV) en opdrachtnemers (reïntegratiebedrijven die offeren). Door in aanbestedingen te bevorderen dat marktinformatie over vraag en aanbod en de relatie tussen prijs en resultaat beter verkregen én benut wordt, zal de werking van de markt worden bevorderd en (daarmee) de effectiviteit van het reïntegratiebeleid worden vergroot.

Aanbesteding en doelgroepen

Met de Wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) is ruimte gecreëerd voor een concurrerende reïntegratiemarkt met meerdere aanbieders van reïntegratiediensten. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) koopt voor de reïntegratie van zijn werklozen en arbeidsgehandicapten reïntegratieactiviteiten in bij reïntegratiebedrijven. Daarvoor deelt het zijn cliënten in doelgroepen in, die vervolgens via een procedure worden aanbesteed bij reïntegratiebedrijven. Belangrijk bij deze groepering is een zekere mate van homogeniteit. Dat wil zeggen dat cliënten waarvoor bij een reïntegratiebedrijf trajecten worden ingekocht, ongeveer dezelfde kenmerken hebben. De voordelen van homogene groepen aan te besteden cliënten zijn:

- *Efficiënte allocatie van cliënten:* De kans wordt verkleind dat cliënten via de aanbesteding terecht komen bij een reïntegratiebedrijf dat niet de meest effectieve of efficiënte aanpak voor hen heeft. Bovendien kan de selectiefase van reïntegratiebedrijven bij UWV efficiënter verlopen, aangezien transparanter wordt welke aanpak door de reïntegratiebedrijven gehanteerd zal worden, wat dit kost en of de reïntegratiebedrijven de benodigde expertise daarvoor in huis hebben. Uiteindelijk is het de cliënt die hiervan profiteert.
- *Meer maatwerk mogelijk:* Er is meer ruimte voor specialistische reïntegratiebedrijven waardoor de kwaliteit en effectiviteit van de aangeboden trajecten beter zal zijn.
- *Lagere kosten:* Reïntegratiebedrijven weten beter waarop ze bieden en zullen dus minder snel een risico-opslag hanteren in hun prijsstelling.
- *Minder afroming:* Reïntegratiebedrijven zullen minder geneigd zijn hun reïntegratie-inspanning binnen de aan te besteden groep te richten op de meest kansrijken, omdat er minder verschillen bestaan tussen cliënten binnen een groep. Dit element wordt versterkt naarmate er meer een situatie is van no-cure-no-pay of no-cure-less-pay.

De maatstaven voor homogeniteit hangen af van de doelstellingen die men heeft bij de aanbesteding. Effectiviteit, het zo snel mogelijk reïntegreren van cliënten, en efficiëntie, het reïntegreren tegen zo laag mogelijke kosten, zijn daarbij belangrijke begrippen. Door in aanbestedingen te bevorderen dat marktinformatie over vraag en aanbod en de relatie tussen prijs en resultaat beter verkregen én benut wordt, zal de werking van de markt worden bevorderd en (daarmee) de effectiviteit van het reïntegratiebeleid worden vergroot.

Om deze marktinformatie te verbeteren heeft de Raad voor Werk en Inkomen door SEO en TNO Arbeid een onderzoek laten uitvoeren om na te gaan welke objectieve kenmerken gebruikt kunnen worden voor het (homogeen) indelen van aan te besteden groepen. Maatstaven daarbij zijn apriori arbeidsmarktkansen, effectiviteit van in te zetten producten bij reïntegratie en de verwachte kosten van het reïntegratietraject. Indien homogene groepen worden aanbesteed kan met behulp van die informatie een betere kostprijs worden berekend en kunnen prestatieafspraken worden onderbouwd. De informatie kan verder worden gebruikt in het transparant maken van de zwaarte van een groep voor wat betreft de apriori arbeidsmarktkansen en daarmee in een reële inschatting van de haalbaarheid van prestatieafspraken over het plaatsingspercentage. Het exploreren en ontginnen van marktinformatie betekent dus een belangrijke bedrage aan het transparant maken van de reïntegratiemarkt.

Gebruikte gegevens en beperkingen

In het onderzoek is gebruik gemaakt van integrale gegevensbestanden uit de administratie van diverse instellingen. Voor werklozen zijn er gegevens gekoppeld van CWI en UWV (alle vijf oorspronkelijke uitvoeringsinstellingen behalve USZO). In totaal gaat het om ongeveer 246.000 werklozen. Voor arbeidsgehandicapten beschikken we over gegevens van ongeveer 26.000 WAO-ers (personen met een WAZ- of Wajong-uitkering zijn buiten beschouwing gelaten). Deze gegevens zijn afkomstig van het Vakwerk-bestand van reïntegratiebedrijf Kliq, het enige bestand dat op korte termijn beschikbaar en geschikt was voor analyses op arbeidsgehandicapten. Gegevens over de kosten van ingezette producten bij de reïntegratie zijn alleen voor arbeidsgehandicapten beschikbaar. We hadden niet de beschikking over informatie op individueel niveau met betrekking tot de aanbestede groep waarin een cliënt ingedeeld is. Bij de interpretatie van de uitkomsten dient rekening gehouden te worden met de beperkingen van de gegevens: de populatie bevat geen werklozen van USZO en alleen arbeidsgehandicapten die gereïntegreerd worden door Kliq. Ook zijn niet alle relevante variabelen voor de

analyse beschikbaar of bruikbaar, zoals diagnose en ernst van de handicap. Verder is gebruik gemaakt van relatief eenvoudige modellen, waarbij niet optimaal is gecorrigeerd voor de selectieve inzet van trajecten. In het kwalitatieve deel van het onderzoek is er voor gekozen bij de aanbieders van reïntegratiediensten alleen interviews te houden met functionarissen van Kliq. Daarnaast hebben de resultaten betrekking op de jaren 2000 en 2001, waarbij cliënten tot in 2002 worden gevolgd. Dit zijn jaren met een relatief krappe arbeidsmarkt, waardoor de arbeidsmarktkansen in vergelijking tot andere jaren naar verwachting relatief hoog uitvallen.

Homogeniteit vertaald naar kenmerken

In dit onderzoek is nagegaan welke objectieve kenmerken gebruikt kunnen worden om een meer of minder homogene indeling in groepen te krijgen binnen de aanbestedingsprocedure. We hebben dit gedaan voor werklozen en arbeidsgehandicapten met betrekking tot drie maatstaven: apriori arbeidsmarktkansen, effectiviteit van in te zetten producten bij reïntegratie en kosten.

1 Apriori arbeidsmarktkansen

Apriori arbeidsmarktkansen worden gemeten in termen van de duur tot het vinden van een betaalde baan, los van de eventuele inzet van reïntegratie-instrumenten. We kijken daarbij niet naar duurzaamheid van de plaatsing.

De volgende kenmerken zijn van invloed op de apriori arbeidsmarktkansen bij werklozen:

- leeftijd: ouderen hebben kleinere kansen
- etniciteit: allochtonen hebben kleinere kansen, met name Turken en Marokkanen
- sector: vergeleken met werknemers uit de industrie hebben werknemers uit de zakelijke dienstverlening, de landbouw en visserij en de bouwnijverheid grotere kansen
- fase-indeling: werklozen die door het CWI in eerst instantie in fase 1 zijn ingedeeld, hebben ook na herfasering nog de beste arbeidsmarktkansen, gevolgd door fase 2, 3 en 4
- dienstverband: werklozen afkomstig uit een tijdelijk dienstverband hebben grotere kansen
- aard werkloosheid: seizoenswerklozen vinden apriori sneller een baan

De volgende kenmerken zijn van invloed op de apriori arbeidsmarktkansen bij arbeidsgehandicapten:

- leeftijd: ouderen vinden minder makkelijk een baan dan jongeren
- geslacht: vrouwen hebben kleinere kansen
- mate van arbeidsongeschiktheid: volledig arbeidsongeschikten hebben kleinere kansen
- regio: in het zuiden zijn de kansen groter, in het noorden kleiner
- personen die passage producten ontvangen (personen met psychisch gezondheidsproblemen) hebben kleinere kansen

2 Effectiviteit van in te zetten producten bij reïntegratie

De diverse producten tussen intake en plaatsing hebben we hierbij ingedeeld naar diagnoseproducten, kwalificatieproducten en bemiddelingsproducten. Gemiddeld is de inzet van reïntegratie-instrumenten effectief. Zonder interventie is de kans op werkherleving voor werklozen binnen anderhalf jaar na aanvang van de WW-uitkering 56%, met interventie 73%. Bij arbeidsgehandicapten ligt deze kans binnen anderhalf jaar na de intake op 27% zonder en 34% met interventie.

Werklozen

Bij werklozen zijn diagnose producten effectief voor met name jongeren, hoog opgeleiden, mannen en fase 2-cliënten. Het effect van bemiddeling is het sterkst bij fase 4 cliënten, maar is ook bij fase 3 en bij hoog opgeleiden groter dan gemiddeld. Kwalificatie heeft vooral baat bij vrouwen, ouderen en hoog opgeleiden, ongeacht de fase waarin zij zich bevinden. Gelet op de netto-effectiviteit lijken diagnose en bemiddeling bijna noodzakelijke onderdelen van een succesvolle reïntegratie inspanning voor alle cliënten, behalve die in eerste instantie door CWI zijn ingedeeld in fase 1.

Arbeidsgehandicapten

Bij arbeidsgehandicapten leiden diagnose en kwalificatie per saldo tot een verlenging van de reïntegratieduur. Dit kan worden verklaard doordat het (positieve) effect op de baankans niet opweegt tegen de verlenging van de duur tot aan werkhervatting, bijvoorbeeld door de tijd die het kost om scholing te volgen of te wachten tot een cursusplaats beschikbaar komt. Op langere termijn zou scholing wellicht kunnen leiden tot een betere arbeidsmarktpositie of een langdurigere arbeidsverhouding (een kleinere kans op uitkeringsafhankelijkheid), maar dat kunnen we op grond van de beschikbare gegevens niet controleren. Die effecten gelden dan vooral voor jongeren, laagopgeleiden en personen met weinig werkervaring. De inzet van scholing bij ouderen en cliënten met een relatief goede positie op de arbeidsmarkt is moeilijker te verdedigen met het argument van positieve arbeidsmarkt effecten op langere termijn. Het effect van bemiddeling is bij de meeste arbeidsgehandicapten behoorlijk, maar deze is relatief het grootst voor vrouwen, jongeren, hoger opgeleiden, volledig arbeidsongeschikten en cliënten met een hoger niveau van werkervaring. De verschillen zijn echter klein, waardoor geconcludeerd kan worden dat bemiddeling gezien kan worden als een noodzakelijke stap in het reïntegratieproces van alle arbeidsgehandicapten. Het verschil in effectiviteit tussen bemiddeling alleen en een combinatie van bemiddeling en scholing (o.a. intensieve bemiddeling) laat zien dat voor lager opgeleiden bemiddeling bij voorkeur vooraf moet worden gegaan door scholing.

In het algemeen worden instrumenten ingezet wanneer ze ook effectiviteit zijn, alhoewel door een alternatieve inzet op enkele punten nog winst in effectiviteit te behalen valt.

3 Kosten (alleen arbeidsgehandicapten)

Een indeling naar homogeniteit op basis van kosten valt grotendeels samen met een indeling naar homogeniteit op basis van effectiviteit van ingezette instrumenten. Kleine verschuivingen treden op, omdat bemiddeling en praktijkervaring relatief duur zijn, en onderzoek en scholing relatief goedkoop. Het lage aandeel van scholing in de totale kosten wordt voornamelijk veroorzaakt doordat scholing gedurende de periode waarover wij gegevens hebben, over het algemeen gefinancierd werd uit artikel 22 Wet REA scholingsbudget en niet uit het trajectbudget.

Simulaties van doelgroepindelingen

Voor een vergelijking van de mate van homogeniteit van verschillende doelgroepindelingen, zijn de doelgroepindelingen van de aanbestedingsprocedures 2001 en 2002 vertaald naar kenmerken die binnen het onderzoek ter beschikking stonden. Met behulp van simulaties is de mate van homogeniteit naar apriori arbeidsmarktkansen, effectiviteit van ingezette instrumenten en kosten vergeleken met een fictieve doelgroepindeling. Deze laatste is samengesteld op basis van kenmerken waarvan uit ons onderzoek expliciet is gebleken dat ze van invloed zijn op apriori arbeidsmarktkansen en effectiviteit van in te zetten producten bij

reïntegratie. De simulaties laten zien dat de fictieve indeling in doelgroepen inderdaad beter scoort op homogeniteit in vergelijking met de benaderde indeling van de aanbestedingsprocedures 2001 en 2002. Deze twee indelingen scoren op hun beurt weer beter dan een volstrekt willekeurige indeling in aan te besteden groepen.

De rol van informatie

Informatie over de onderlinge relaties tussen persoonskenmerken, inzet van reïntegratie-instrumenten, kosten en effectiviteit zijn nuttig bij het bepalen van doelgroepen voor de aanbestedingsprocedure. Deze informatie kan ervoor zorgen dat aan te besteden groepen homogeen worden, afhankelijk van de doelstelling die men daarbij nastreeft. Daarbij hoeft homogeniteit in de praktijk niet noodzakelijk (tot het uiterste) nagestreefd te worden. Belangrijk is dat er informatie gebruikt kan worden om gericht aan te besteden. Door het gebruik van inzicht vooraf in de vraag voor wie inkoop van bepaalde activiteiten effectief blijkt, kunnen reïntegratie inspanningen veel meer gericht worden op mensen voor wie deze inspanning rendeert. De beperkte middelen hoeven dan niet noodzakelijkerwijs voor de gehele populatie ingezet te worden. Informatie kan gebruikt worden bij beantwoording van de vraag wie wel en wie geen traject krijgt.

De modellen die in dit rapport gebruikt zijn, vormen een eerste verkenning van het in kaart brengen van bovengenoemde relaties. Behalve een hulpmiddel bij de ex-ante bepaling van doelgroepen en een instrument bij het bepalen van bij wie een reïntegratietraject wel en niet rendeert, bieden de modellen ook toepassingsmogelijkheden tijdens de aanbesteding. Het bepalen van de apriori arbeidsmarktkansen van aan te besteden groepen en het vaststellen van de effectiviteit van de inzet van reïntegratie-instrumenten vergroot de transparantie voor opdrachtgever en opdrachtnemer. Goede informatie is niet alleen van belang voor de opdrachtgever UWV maar ook voor reïntegratiebedrijven die offeren. Aan het einde van het reïntegratietraject kunnen bovendien resultaten van reïntegratiebedrijven op een objectieve manier vastgesteld worden, waarbij rekening gehouden kan worden met de zwaarte van de doelgroep. Informatie over deze prestaties zouden verder gebruikt kunnen worden bij het vaststellen van de hoogte van de vergoeding van een individueel reïntegratiebedrijf.

Met de thans beschikbare informatie kan niet vastgesteld worden in hoeverre een andere doelgroepindeling leidt tot een andere inzet van reïntegratie-instrumenten en een andere uitkomst. Op theoretische gronden mag verwacht worden dat een indeling in homogene doelgroepen leidt tot een beter functionerende reïntegratiemarkt. Om dit te kunnen verifiëren zou informatie over de (gerealiseerde) doelgroepindeling betrokken kunnen worden bij de analyse. Daarnaast is het interessant te onderzoeken wat de invloed van de beperkingen van de gebruikte data is, met name de invloed van andere reïntegratiebedrijven dan Kliq bij de reïntegratie van arbeidsgehandicapten en de invloed van de tijdsperiode met het oog op de invloed van conjunctuur. Voor verder onderzoek naar monitoring en evaluatie van de aanbesteding is een goede vastlegging en een goed gebruik van de gegevens van essentieel belang.

Om te komen tot een transparantere markt voor reïntegratie, dienen (van tevoren) verwachte prestaties voor een groep cliënten in de aanbesteding en (achteraf) geleverde prestaties dus objectief vastgesteld te worden. Daarbij kan gestreefd worden naar homogene groepen cliënten op basis van objectieve kenmerken. Dit verkennende onderzoek biedt een basis om dit proces in overleg met onder meer UWV te verbeteren door de mogelijkheden om informatie hiervoor te verzamelen en in te zetten beter te benutten.

AANLEIDING EN VRAAGSTELLING

1.1 Aanleiding

Met de Wet Structuur Uitvoering Werk en Inkomen (SUWI) is ruimte gecreëerd voor een concurrerende reïntegratiemarkt met meerdere aanbieders van reïntegratiediensten. Het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) koopt voor de reïntegratie van zijn WW- en REA-cliënten reïntegratieactiviteiten in bij reïntegratiebedrijven¹. Daarvoor groepeerst het zijn cliënten in zogeheten doelgroepen. Deze doelgroepen worden vervolgens via een procedure aanbesteed bij reïntegratiebedrijven. Doelgroepen worden samengesteld aan de hand van kenmerken van cliënten en hun arbeidsmarktsituatie. Wat een optimale indeling en omvang van doelgroepen precies is, is moeilijk van tevoren vast te stellen. Daarom past UWV de wijze van aanbesteding aan op basis van evaluaties uit voorgaande jaren. Uit die evaluaties is naar voren gekomen dat er grote verschillen bestaan in de behoefte aan reïntegratieactiviteiten en arbeidsmarktkansen tussen cliënten binnen dezelfde doelgroep². Dit verschil wordt voornamelijk toegeschreven aan beperkingen van cliënten ten aanzien van de mogelijkheid arbeid te verrichten. UWV heeft daarom vanaf 2002 besloten doelgroepen aan te besteden op basis van arbeidsmarktgerichte competenties van cliënten.

In zijn Beleidskader Werk en Inkomen heeft de Raad voor Werk en Inkomen (RWI) zich voorgenomen de aanbesteding van UWV te analyseren op de aspecten proces, resultaat en positie van de cliënt. Doel is met aanbevelingen te komen om het proces verder te verbeteren wanneer daartoe aanleiding bestaat. Uit recente evaluaties blijkt dat de aanbesteding door UWV op een aantal punten verder kan worden verbeterd². Naar het oordeel van de Raad is het benutten van marktinformatie daarbij tot nu toe onderbelicht gebleven. Het gaat dan onder meer om informatie over het succes van reïntegratietrajecten in verhouding tot de kosten en inzet van verschillende reïntegratie instrumenten en om verschillen tussen cliënten in apriori arbeidsmarktkansen (afhankelijk van arbeidsmarktgerichte competenties). Daarom wil de Raad bij onder meer de samenstelling van doelgroepen een adviserende rol spelen middels het beter benutten van deze marktinformatie. Een optimale samenstelling van doelgroepen leidt immers tot een efficiënte aanbesteding en uitvoering van reïntegratieactiviteiten. Wanneer de samenstelling van doelgroepen niet goed aansluit bij het aanbod van reïntegratieactiviteiten, zal een deel van de cliënten binnen de aanbestede doelgroepen geen adequate reïntegratieactiviteiten ontvangen.

1.2 Vraagstelling

Om advies te kunnen uitbrengen over een betere doelgroepindeling van de WW- en REA-populatie door UWV, heeft de Raad voor Werk en Inkomen aan de Stichting voor Economisch Onderzoek der Universiteit van Amsterdam (SEO) en TNO Arbeid gevraagd onderzoek te doen naar de relatie tussen (persoons)kenmerken van cliënten en de samenstelling, kosten en resultaten van reïntegratietrajecten die zij ontvangen. Op basis hiervan kunnen dan suggesties worden gedaan voor het beter benutten van marktinformatie bij het vormen van doelgroepen

1 REA-cliënten vallen onder de Wet op de Reïntegratie van Arbeidsgehandicapten. We gebruiken de term REA-populatie en AG-populatie (Arbeidsgehandicapten-populatie) in dit rapport door elkaar heen.

2 Zie onder meer H. Vinke en R. Cremer, "Evaluatie aanbestedingsprocedure: ervaringen van reïntegratiebedrijven en hun brancheorganisaties, 2001" en H. Vinke en J. van Genabeek, "Evaluatie aanbestedingsprocedure 2002".

voor de aanbesteding van reïntegratietrajecten. De voorliggende rapportage is een verslag van de uitkomsten van dat onderzoek.

De centrale onderzoeksvraag die de Raad voor Werk en Inkomen heeft gesteld, luidt:

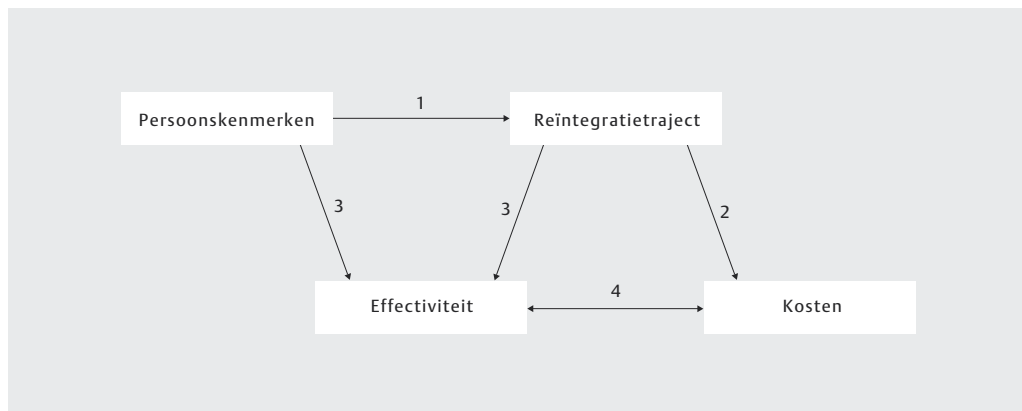
Is er sprake van empirische relaties tussen enerzijds de diverse (persoons)kenmerken van de te reïntegreren WW- en REA-populatie van UWV en anderzijds de samenstelling, kosten en resultaten (uitstroomkansen naar werk) van WW- en REA-trajecten van UWV? En zo ja, hoe kan die informatie worden gebruikt bij het indelen van doelgroepen voor de aanbesteding van reïntegratietrajecten?

In ons onderzoek onderzoeken we de volgende empirische relaties (zie figuur 1.1):

1. de relatie tussen (persoons)kenmerken van cliënten en de inhoud van ontvangen reïntegratietrajecten (wie krijgt nu welk traject?);
2. de relatie tussen ontvangen reïntegratietrajecten en de kosten ervan (hoeveel kost een traject?);
3. de relatie tussen (persoons)kenmerken van cliënten, de inhoud van ontvangen reïntegratietrajecten en de resultaten van de reïntegratie activiteiten (voor wie is welk traject effectief?), en
4. de relatie tussen kosten en de effectiviteit van reïntegratietrajecten (is de inzet van het traject efficiënt?).

Daarbij richten we ons met name op een statistische analyse van empirische (administratieve) gegevens. Daarnaast wordt door middel van een aantal interviews onder uitvoerders van het reïntegratieproces gekeken naar de uitvoering van reïntegratie, waarvan de empirische gegevens een (beperkte) afspiegeling zijn. Op basis van die inzichten worden suggesties gedaan voor de afbakening van doelgroepen aan de hand van verschillen tussen de inzet, kosten en resultaten van reïntegratieactiviteiten. Gebruik makend van informatie over verschillen tussen cliënten in apriori arbeidsmarktkansen, kosten en het resultaat van reïntegratietrajecten, zou uiteindelijk een efficiëntere aanbesteding en uitvoering van reïntegratieactiviteiten kunnen worden bereikt. Of dit werkelijk zo is, valt niet binnen het kader van ons verkennend onderzoek. Ons onderzoek toont vooral aan dat er op grond van marktinformatie relaties kunnen worden gevonden die kunnen worden gebruikt bij het anders (optimaal, transparanter) indelen van doelgroepen. Dit wordt in het onderzoek geïllustreerd aan de hand van simulaties van verschillende doelgroepindelingen. Het onderzoek is verkennend, omdat eerst duidelijk moet worden welke gegevens beschikbaar en geschikt zijn voor de beoogde analyse, hoe deze kunnen worden gebruikt bij het afbakenen van doelgroepen en wat de implicaties zijn voor de reikwijdte van het onderzoek.

Figuur 1.1: Schematische weergave van de relevante relaties in het onderzoek

1.3 Leeswijzer

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de resultaten van onderzoek naar de verschillen in inzet, kosten en resultaten van reïntegratietrajecten naar kenmerken van de WW-populatie (werkloze WW-gerechtigden) en REA-populatie (arbeidsgehandicapten). Het onderzoek beslaat de jaren 2000 en 2001. Aanvankelijk was het de bedoeling alleen de populatie van 2001 te onderzoeken, maar door de korte duur van de waargenomen reïntegratietrajecten is het meten van effectiviteit dan onvoldoende betrouwbaar. De onderzochte populaties vallen onder de verantwoordelijkheid van het UWV. Verschillen tussen cliënten worden geïdentificeerd aan de hand van persoonskenmerken. Voor de onderzochte groep arbeidsgehandicapten geldt dat allen cliënt zijn van het reïntegratiebedrijf Kliq, voorheen Arbeidsvoorziening Arbeidsintegratie. Uitdrukkelijk zij daarom vermeld dat de resultaten voor de groep arbeidsgehandicapten gebaseerd zijn op gegevens van slechts één reïntegratiebedrijf. Hoewel dit bedrijf in 2001 zo'n 20 procent van de reïntegratiemarkt voor arbeidsgehandicapten innam, zijn de uitkomsten van het onderzoek niet automatisch representatief voor de gehele reïntegratiemarkt voor arbeidsgehandicapten. Omdat het ons aan gegevens over de samenstelling van de gehele markt ontbreekt, kunnen wij de mate van representativiteit niet toetsen. Voor de WW-populatie kunnen we alle cliënten van UWV in 2000 en 2001 in het onderzoek betrekken, behalve die van de voormalige USZO. In de rapportage wordt zoveel mogelijk onderscheid gemaakt tussen de onderzoeksresultaten voor de WW- en REA-populatie. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling beide groepen met elkaar te vergelijken, maar beide op specifieke persoonskenmerken te onderzoeken.

In *hoofdstuk 2* wordt de praktijk van doelgroepindeling en reïntegratie kort besproken aan de hand van informatie over de aanbestedingsprocedures van 2001, 2002 en 2003, aangevuld met informatie uit interviews onder uitvoerders van het reïntegratieproces.

Hoofdstuk 3 gaat in op criteria op grond waarvan doelgroepen kunnen worden ingedeeld en de voor- en nadelen van de verschillende manieren van indelen. Vier van zulke criteria die kunnen worden gebaseerd op marktinformatie zijn verschillen in apriori arbeidsmarktkansen van cliënten, verschillen in de inzet van reïntegratie instrumenten, verschillen in de kosten

van reïntegratietrajecten en verschillen in de resultaten van reïntegratietrajecten. Deze verschillen worden onderzocht in de hoofdstukken 4 tot en met 7.

In *hoofdstuk 4* worden arbeidsmarktkansen ingeschat op basis van een kansmodel voor werkhervatting. Vervolgens wordt in *hoofdstuk 5* gekeken naar de vraag welke cliënten welke trajecten krijgen, onder meer met behulp van een kansmodel voor de inzet van verschillende trajecten. Kosten van trajecten voor alleen arbeidsgehandicapten worden gerapporteerd in *hoofdstuk 6*, waar zowel de kosten van afgeronde trajecten als de variatie in kosten naar persoonskenmerken worden gerapporteerd. Voor de WW-populatie waren voor dit onderzoek helaas geen betrouwbare kostengegevens voorhanden. *Hoofdstuk 7* gaat in op het resultaat van reïntegratietrajecten (netto-effectiviteit of toegevoegde waarde) en hoe deze varieert met persoonskenmerken. Dat wordt vastgesteld aan de hand van hetzelfde kansmodel voor werkhervatting als in hoofdstuk 4, waarbij de werkhervatting van cliënten met en zonder reïntegratietraject worden vergeleken, uiteraard (gedeeltelijk) gecorrigeerd voor verschillen in arbeidsmarktgerichte competenties en de selectieve inzet van reïntegratietrajecten.

Op grond van de analyseresultaten over verschillen in de inzet, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten tussen cliënten, worden in *hoofdstuk 8* alternatieve doelgroepindelingen vergeleken met de doelgroepindeling in de aanbestedingsprocedures van 2001 en 2002. Deze vergelijking laat zien dat het gebruik van marktinformatie (op grond van administratieve cliëntgegevens) kan helpen bij het verbeteren van de indeling en afbakening van doelgroepen. In *hoofdstuk 9* worden conclusies getrokken en suggesties gedaan voor een optimale doelgroepindeling, gebaseerd op de onderzoeksresultaten.

DOELGROEPEN IN DE PRAKTIJK

2

In dit hoofdstuk beschrijven we de praktijk van de doelgroepindeling en aanbesteding van reïntegratietrajecten. Deze beschrijving wordt aangevuld met informatie uit interviews met personen uit de uitvoeringspraktijk, met name medewerkers van UWV en Kliq. Met nadruk zij vermeld dat gesproken is met vertegenwoordigers van slechts één reïntegratiebedrijf. Die uitspraken kunnen dus niet als representatief worden beschouwd voor reïntegratiebedrijven in het algemeen, maar sluiten wel het best aan bij de empirische gegevens die we in dit onderzoek voorhanden hebben. In paragraaf 2.1 wordt allereerst ingegaan op de aanbestedingsprocedure en de doelgroepindeling. Paragraaf 2.2 gaat in op het reïntegratieproces. In paragraaf 2.3 wordt ingegaan op knelpunten in de bestaande procedure van aanbesteding van reïntegratietrajecten en de mogelijke effecten van een alternatieve doelgroepindeling op de inzet van reïntegratietrajecten en het functioneren van de reïntegratiemarkt.

2.1 Aanbesteding en doelgroepindeling: de procedure

Privatisering

Met de Wet SUWI is de reïntegratiemarkt geprivatiseerd. De inkomensverstreckende partij is daarbij verantwoordelijk voor de reïntegratie en koopt daartoe dienstverlening in bij reïntegratiebedrijven. Voor WW- en REA-cliënten is UWV de opdrachtgever. Overigens hebben werkgevers per 1 januari 2003 voor arbeidsgehandicapten een grotere rol gekregen. Zolang er sprake is van een dienstverband, is de werkgever verantwoordelijk voor reïntegratie, ook in het tweede spoor³ en dient hij conform de Wet Verbetering Poortwachter (WVP) aan zijn reïntegratieverplichtingen te voldoen. Onder UWV vallen in ieder geval de zogenaamde vangnetgroepen⁴.

Aanbestedingsprocedures

Er zijn thans twee aanbestedingsprocedures geweest. De aanbestedingsprocedure 2001 werd georganiseerd door de vijf toenmalige uvi's. De aanbestedingsprocedure 2002 werd georganiseerd onder de vlag van het UWV. Inmiddels is de aanbestedingsprocedure 2003 gestart.

UWV groepeerde zijn cliënten in doelgroepen waarvoor reïntegratiebedrijven offertes kunnen indienen. Voorheen was er een selectiefase, waarbij reïntegratiebedrijven zich konden aanmelden voor de doelgroepen, en een gunningsfase, waarbij bedrijven op uitnodiging van de opdrachtgever een offerte konden indienen. Vanaf de aanbestedingsprocedure 2003 is er geen onderscheid meer.

Bij gegunde offertes worden contracten voor een jaar afgesloten. Gedurende dat jaar krijgen reïntegratiebedrijven cliënten aangeboden waarvoor het reïntegratiebedrijf de reïntegratie uitvoert. Om keuzevrijheid voor de cliënt mogelijk te maken, zijn voor sommige doelgroepen meerdere offertes gegund. Cliënten kunnen dan in overleg met hun casemanager een keuze maken uit de reïntegratiebedrijven waarvan de offerte gegund is.

3 Het tweede spoor wordt ingezet wanneer reïntegratie bij de eigen werkgever niet langer mogelijk blijkt. Het is nog onduidelijk in welke gevallen en op welk moment de verantwoordelijkheid voor reïntegratie van arbeidsgehandicapten overgaat van werkgever naar UWV.

4 De vangnetgroepen omvatten met name uitzendkrachten.

Reïntegratiebedrijven dienen hun offertes in op basis van het zogenaamde Bestek Aanbestedingsprocedure. In het Bestek staat een omschrijving van cliënten in de doelgroep en van de instrumenten die UWV voor deze cliënten ingezet wil zien. De cliënten zijn veelal nog niet van tevoren bekend, maar dienen zich pas aan op het moment dat het contract gesloten is. Dit betekent ook dat van de aantallen die in een doelgroep terecht zullen komen een inschatting gemaakt wordt. Verder staat in het Bestek de vereisten waaraan een reïntegratiebedrijf dient te voldoen en de gunningscriteria. Criteria zijn onder meer prijs per trajectonderdeel, plaatsingspercentage, doorlooptijden, doelgroep specifieke expertise en regiospecifieke expertise.

De offerte van het reïntegratiebedrijf bevat naast een beschrijving van de expertise van het bedrijf informatie over de werkwijze en de in te zetten producten (reïntegratie-instrumenten) voor cliënten uit de doelgroep. Voor elke fase dient het reïntegratiebedrijf een prijs op te geven met in te zetten producten. Daarbij worden vier fasen onderscheiden: intake, diagnose, aanbod#versterking/bemiddeling en plaatsing/nazorg. Ook dient in de offerte het verwachte succespercentage te staan. Een succes wordt daarbij gedefinieerd als een duurzame plaatsing (met een contract van tenminste een half jaar).

Doelgroepen en omvang

Bij de eerste aanbestedingsprocedure in 2001 fungeerden de toenmalige uvi's als opdrachtgever. Als gevolg daarvan had de indeling in doelgroepen automatisch een sectorale component. Bij de indeling naar doelgroepen werd door Cadans, SFB en GUO onderscheid gemaakt naar sector, regio, fase-indeling en voor arbeidsgehandicapten het soort handicap. Het GAK maakte vooral onderscheid naar fase en handicap, terwijl de USZO vooral gericht was op de 3 subsectoren die zij vertegenwoordigde⁵. Zie tabel 2.1 voor verdere details.

5 Cordia, L.A.J., A. Lucas, M.W.J.M. Buurman & E.W. Kruisbergen (2001). De kunst van het aanbesteden. Onderzoek naar werking van de aanbestedingsprocedure bij inkoop van reïntegratieactiviteiten. Zoetermeer: College van toezicht sociale verzekeringen.

Tabel 2.1: Overzicht van doelgroepen in de aanbestedingsprocedure 2001

Uvi	WW	REA
Cadans	Cliënten jonger dan 45 jaar Cliënten ouder dan 45 jaar	Zelfstandigen Vrouwen in specifieke sectoren en regio's Psychische klachten naar sector (en naar geslacht voor de sector zorg en welzijn) Klachten aan bewegingsapparaat naar sector Aspecifieke rugklachten Nierziekten Overige klachten naar sector
GAK	Algemeen naar sectoren	Algemeen naar sectoren en daarnaast: Psychische klachten Klachten aan het bewegingsapparaat Visuele, auditieve of ernstig lichamelijke handicap Nieraandoening Jonggehandicapten Fase 4 cliënten Cliënten ouder dan 45 jaar Vrouwen tussen 25 en 35 jaar
GUO	Algemeen naar (deel)sectoren Zelfstandigen	Algemeen naar (deel)sectoren Zelfstandigen Specifieke aandoeningen, zoals nieraandoening, visuele handicap, etc.
SFB	Algemeen, regio's Noord, Zuid en West	Psychisch naar regio's Noord, Zuid en West Niet-psychisch naar regio's Noord Zuid en West Baggeraars Multifactoreel
USZO	Algemeen naar sector	Algemeen naar sector Vrouwen, 35-55 jaar, psychische klachten

Bron: Evaluatie aanbestedingsprocedure deel 2, LISV (niet gepubliceerd).

Ook in 2002 werd nog overwegend sectoraal aanbesteed en is het aantal doelgroepen uitgebreid (zie de tabellen 2.2a en 2.2b). Daarbij is vooral gelet op verschillen in handicap. Daarnaast zijn allochtonen expliciet als doelgroep onderscheiden, evenals arbeidsgehandicapte zelfstandigen (WAZ-gerechtigden) en cliënten met kleine parttime dienstverbanden uit de sectoren Schoonmaak- & Glazenwassersbedrijf en Contractcatering (zie www.aanbestedingreintegratie.nl). In een evaluatie van de aanbesteding 2002 door TNO Arbeid wordt gesuggereerd om voortaan onderscheid te maken naar cliënten die snel en minder snel aan de slag kunnen (fase), tussen cliënten die veel en weinig begeleiding nodig hebben en tussen cliënten met en zonder een psychische handicap. Afgeraden wordt om een sterk sectoraal onderscheid te maken, omdat de sectorale groepen dikwijls beperkt in omvang zijn en bovendien getwijfeld wordt aan het nut van dit onderscheid.

Tabel 2.2a: Overzicht van WW-doelgroepen in de aanbestedingsprocedure 2002

Code	WW	Regionaal
A	Sociaal-economische problematiek	Ja
B	Allochtone afkomst	Ja
C	Ouder dan 50 jaar	Ja
Ca	Vrouwen ouder dan 50 jaar uit de sectoren detailhandel en Ambachten en Grootwinkelbedrijf	Ja
Cb	Ouder dan 50 jaar uit de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Nee
Cc	Ouder dan 50 jaar uit de sector zorg	Ja
Cd	Ouder dan 50 jaar uit de sector Welzijn	Ja
Ce	Ouder dan 50 jaar uit de sector Goederenvervoer	Nee
Cf	Ouder dan 50 jaar uit de Grafische sector	Nee
Cg	Ouder dan 50 jaar uit de sector Overheid en Onderwijs	Nee
D	Scholing langer dan 3 maanden	Ja
Da	Scholing langer dan 3 maanden uit de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Nee
Db	Scholing langer dan 3 maanden uit de sector Zorg	Ja
Dc	Scholing langer dan 3 maanden uit de sector Welzijn	Ja
Dd	Scholing langer dan 3 maanden uit de sector Goederenvervoer	Nee
De	Scholing langer dan 3 maanden uit de Grafische sector	Nee
Df	Scholing langer dan 3 maanden uit de sectoren Overheid en Onderwijs	Nee
E	Scholing korter dan 3 maanden	Ja
Ea	Scholing korter dan 3 maanden uit de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Nee
Eb	Scholing korter dan 3 maanden uit de sector Zorg	Ja
Ec	Scholing korter dan 3 maanden uit de sector Welzijn	Ja
Ed	Scholing korter dan 3 maanden uit de sector Goederenvervoer	Nee
Ee	Scholing korter dan 3 maanden uit de Grafische sector	Nee
Ef	Scholing korter dan 3 maanden uit de sectoren Overheid en Onderwijs	Nee

Bron: B.M.F. Fermin en J.A.G.M van Genabeek (2002), Keuzevrijheid voor cliënten bij reïntegratiedienstverlening, TNO Arbeid, 2002. De regio's die worden onderscheiden zijn (1) Noord, (2) Oost, (3) Noordwest, (4) Middenwest, (5) Zuidwest en (6) Zuidoost Nederland.

Tabel 2.2b: Overzicht van REA-doelgroepen in de aanbestedingsprocedure 2002

Code	REA	Regionaal
F	Visueel gehandicapten	Nee
G	Auditief gehandicapten	Nee
H	Nierpatiënten	Nee
I	Ernstige functiebeperkingen	Ja
J	Sociaal-economische problematiek	Ja
K	Psychische klachten	Ja
Ka	Psychische klachten uit de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Nee
Kb	Psychische klachten uit de sector zorg	Ja
Kc	Psychische klachten uit de sector Welzijn	Ja
Kd	Psychische klachten uit de sector Goederenvervoer	Nee
Ke	Psychische klachten uit de Grafische sector	Nee
Kf	Psychische klachten uit de sectoren Overheid en Onderwijs	Nee
L	Lichamelijke klachten	Ja
La	Lichamelijke klachten uit de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Nee
Lb	Lichamelijke klachten uit de sector Zorg	Ja
Lc	Lichamelijke klachten uit de sector Welzijn	Ja
Ld	Lichamelijke klachten uit de sector Goederenvervoer	Nee
Le	Lichamelijke klachten uit de Grafische sector	Nee
Lf	Lichamelijke klachten uit de sectoren Overheid en Onderwijs	Nee
M	Cliënten die gereïntegreerd willen worden naar zelfstandige arbeid	Ja
N	Allochtone afkomst	Ja
O	WAZ-gerechtigden, exclusief de sector Goederenvervoer en de sectoren Baggerbedrijf, Binnenvaart, Koopvaardij en Visserij	Ja
P	Vrouwen als gevolg van zwangerschap- of bevallingsproblematiek, exclusief de Sectoren Overheid en Onderwijs	Ja
Q	WSW-geïndiceerden, zonder WSW-dienstbetrekking	Ja
R	SVO/MLK en praktijkschoolverlaters (verdeeld in SPD-regio's in plaats van in tranches)	Ja
S	SVO/ZMLK en Mytyl- Tytylschoolverlaters (verdeeld in SPD-regio's in plaats van in tranches)	Ja
T	ROC-leerlingen (verdeeld in SPD-regio's in plaats van in tranches)	Ja
U	Jong(arbeids)gehandicapte cliënten afkomstig uit zorginstellingen, uitgezonderd GGZ (verdeeld in SPD-regio's in plaats van in tranches)	Ja
V	Kleine parttime dienstverbanden uit de sectoren Schoonmaak- & Glazenwassers-bedrijf en Contractcatering	Ja

Bron: B.M.F. Fermin en J.A.G.M van Genabeek (2002), Keuzevrijheid voor cliënten bij reïntegratiedienstverlening, TNO Arbeid, 2002. De regio's die worden onderscheiden zijn (1) Noord, (2) Oost, (3) Noordwest, (4) Middenwest, (5) Zuidwest en (6) Zuidoost Nederland.

Voor de aanbestedingsprocedure 2003 zijn er minder doelgroepen gedefinieerd. Om de administratieve last voor UWV en de reïntegratiebedrijven te beperken, wordt er ieder kwartaal (dus vier keer per jaar) een aantal groepen aanbesteed. De onderscheiden doelgroepen worden vermeld in tabel 2.3 op grond van de ons bekende informatie. Voor de aanbesteding 2003/2004 gaat het vanaf 1 oktober 2003 om een voorlopige indeling.

Tabel 2.3: Overzicht van doelgroepen in de aanbestedingsprocedure 2003

Ingangsdatum Contract	WW	REA
1 juli 2003		Lichamelijk zwaar Lichamelijk licht Lichamelijk > 50 jaar Nierpatiënten
1 oktober 2003	Algemeen fase 2 Algemeen fase ¾ > 50 jaar	
1 januari 2004		Psychisch Visueel/auditief Jonggehandicapten
1 april 2004	Allochtonen 2e kans	Allochtonen 2e kans

Bron: Bestek Aanbestedingsprocedure, Programma van eisen reïntegratiecontracten 2003, UWV 2003.

Trajecten

Na gunning krijgen reïntegratiebedrijven cliënten aangeleverd. Zij mogen allereerst beoordelen of de cliënt binnen de aanbestede groep past. Vinden zij dat dit niet het geval is, dan zijn er drie mogelijkheden: het reïntegratiebedrijf “slikt”, men stuurt de cliënt retour naar de opdrachtgever of het reïntegratiebedrijf plaatst de cliënt binnen een andere aanbestede groep cliënten die men ook heeft, na toestemming van UWV.

Voor de cliënten die in de doelgroep vallen is het reïntegratiebedrijf verplicht een intake uit te voeren en op basis daarvan een trajectplan in te dienen met daarin een beschrijving van de in te zetten producten. Dit trajectplan wordt voorgelegd aan UWV, die het moet goedkeuren. Daarna kan het traject starten. Bij de aanbestedingsprocedure van 2002 mochten trajecten maximaal 2 jaar duren. In de aanbestedingsprocedure 2003 is deze periode verkort naar 1,5 jaar. Wanneer trajecten langer duren worden ze niet meer vergoed.

Financiering

Voor de vergoeding van trajecten bestaan verschillende varianten. In de aanbestedingsprocedure 2001 werd veelal gefactureerd op basis van ingezette producten. Met de procedure 2002 is er al sprake van meer resultaatfinanciering. De meest voorkomende daarvan is no-cure-less-pay dat ook weer uit varianten bestaat. Veelal worden intake en diagnose volledig vergoed door UWV. Een gedeelte van de kosten van aanbodsversterking (kwalificatie) en bemiddeling worden echter pas vergoed als de cliënt duurzaam geplaatst is. Overigens is de mate van resultaatafhankelijke beloning afhankelijk van de zwaarte van de groep cliënten. Bij relatief makkelijk te plaatsen cliënten wordt de vaste vergoeding in het algemeen lager gehouden dan bij moeilijk te plaatsen cliënten.

In de aanbestedingsprocedure 2003 wordt de vergoeding van reïntegratiebedrijven nog meer resultaatafhankelijk. Het principe voor vergoeding wordt no-cure-no-pay. Voor kwetsbare groepen wordt no-cure-less-pay gehanteerd. Financiering vindt plaats wanneer een contract voor de cliënt afgesloten wordt van minimaal 6 maanden. Onderzoek van de Algemene Rekenkamer⁶ heeft aangetoond dat 86% van de arbeidsgehandicapten die geplaatst worden na 2 jaar nog een betaalde baan hebben. De duurzaamheid van de plaatsing wordt in de praktijk niet door UWV nagegaan. UWV kijkt alleen of er een contract wordt afgesloten van minimaal 6 maanden. Daarnaast is er binnen de aanbestede groep cliënten een bonussystematiek afhankelijk van het plaatsingspercentage (plaatsingsbonus) en de snelheid van reïntegratie (tempobonus) voor cliënten binnen de groep. Voor een deel is er sprake van voorfinanciering, aangezien sommige bedrijven in deze jonge bedrijfstak een geringe financiële buffer hebben. Dit kan alleen bij no-cure-no-pay.

2.2 Het reïntegratieproces

Bij de keuze van de inzet van producten die cliënten binnen het reïntegratietraject krijgen, is het reïntegratiebedrijf gebonden aan de producten die genoemd zijn in het contract. Volgens Kliq zijn de producten die in de offerte voorgesteld worden gebaseerd op ervaring. Bij de inzet van producten op individueel niveau spelen dezelfde ervaring, maar ook professionaliteit en maatwerk een rol. De fase-indeling is volgens Kliq daarbij nauwelijks een bron van informatie, aangezien het een indeling is in een zeer beperkt aantal categorieën. Kliq hecht meer waarde aan kwalitatieve informatie, bijvoorbeeld uit de kwalificerende intake bij CWI, waarin wordt vastgesteld wat er met de cliënt moet gebeuren. Daarnaast is de intake van het reïntegratiebedrijf belangrijk. Bij Kliq is daarvoor een protocol dat leidt tot standaardrapportage van objectieve en subjectieve kenmerken. Bij de cliënt wordt gekeken naar knelpunten en mogelijkheden. Het reïntegratietraject wordt daarop afgestemd, waarbij soms eerst wordt gefocust op het wegnemen van knelpunten en een andere keer juist onmiddellijk op de (vergroting van) mogelijkheden.

In de praktijk ligt er bij Kliq geen vastgelegde systematiek ten grondslag aan de inzet van reïntegratie-instrumenten. Kliq gelooft in ieder geval niet in een systeem waarin de inzet van producten uitsluitend wordt bepaald op grond van objectieve kenmerken, aangezien ook subjectieve kenmerken een rol spelen. Onderzoek gericht op het interpreteren van kwantitatieve informatie met betrekking tot reïntegratieactiviteiten kent volgens Kliq het probleem dat de inzet van producten wordt bekeken voor groepen van arbeidsgehandicapten, terwijl voor ieder afzonderlijke cliënt de afweging apart gemaakt moet worden. Bij de keuze van instrumenten die worden ingezet speelt ook meer subjectieve informatie een rol. In de intake wordt bijvoorbeeld vastgesteld of er sprake is van een gebrek aan motivatie. Sommige arbeidsgehandicapten zitten volgens Kliq in een slachtofferrol en hebben een motivatie-interventie nodig. Soms kan een beroepskeuzetest werken, niet alleen omdat die informatie oplevert over beroepsrichting, maar ook als middel om druk op de cliënt te zetten. Soms kan het bestaan van een armoedeval een reden zijn voor een gebrek aan motivatie. Bij de keuze van in te zetten producten wordt geluisterd naar de cliënt (wat wil hij/zij?). Soms wordt dit opgevolgd, maar soms juist niet. In ieder geval vraagt iedere situatie volgens Kliq om maatwerk. Belangrijk voor het reïntegratieproces van arbeidsgehandicapten kan zijn dat ten aanzien van

6 Algemene Rekenkamer (2001), Reïntegratie arbeidsongeschikten, TK 28131.

de vergoeding van scholing er een verschuiving is opgetreden. Tot voor kort werden deze kosten vergoed via artikel 22 Wet REA. Sinds de aanbestedingsprocedure 2003 dienen reïntegratiebedrijven deze kosten zelf te vergoeden. De achterliggende gedachte van de wetgever (in casu het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid) is dat deze kosten meegenomen dienen te worden in de kosten-baten afweging bij de inzet van instrumenten. Aangezien prijs een belangrijk criterium is voor gunning, leidt dit tot een verminderde inzet van scholing. Met name voor arbeidsgehandicapten zou scholing volgens Kliq juist een voorziening moeten zijn, omdat het veelal niet meer mogelijk is om in het oude beroep te reïntegreren.

2.3 Aanbesteding en doelgroepindeling: knelpunten en effecten

Informatie

Ten aanzien van de aanbesteding en doelgroepindeling worden door de geïnterviewden enkele knelpunten gesignaleerd. Reïntegratiebedrijven staan voor een lastige taak vanwege de beperkte informatie over cliënten binnen de doelgroepen waarop zij bieden. Allereerst gaat het om cliënten die nog niet bekend zijn bij UWV op het moment dat het reïntegratiebedrijf de offerte moet indienen. Ten tweede is er op het moment van overdracht van de cliënt (van opdrachtgever naar reïntegratiebedrijf) weinig informatie. Fase-indeling zegt volgens Kliq niet zoveel. Men kan de kwalificerende intake door CWI eventueel verder optuigen maar het is de vraag hoe dit georganiseerd kan worden. Daar komt nog bij dat volledig arbeidsongeschikten meestal niet langs het CWI komen. Ook extra informatie door UWV als opdrachtgever is volgens Kliq niet de oplossing. De reïntegratieverantwoordelijke is als financier van het traject niet onafhankelijk en daarom niet altijd een geloofwaardige bron van informatie.

Doelgroepen

De huidige indeling in doelgroepen kan wat Kliq betreft grotendeels gehandhaafd blijven. Een sectorale indeling, zoals die in het verleden gehanteerd is, wordt als niet zinvol ervaren. Zeker bij arbeidsgehandicapten dient reïntegratie veelal in een andere sector plaats te vinden dan in de sector waar men vandaan komt. Er kan wel gekeken worden naar alternatieven, bijvoorbeeld een indeling op basis van de prijs van trajecten, maar UWV heeft volgens Kliq niet de informatie en kennis om daar een veel betere indeling van te maken dan nu het geval is. Bij arbeidsgehandicapten dient volgens Kliq wel minimaal een driedeling (lichamelijk – psychisch – psychiatrisch) te bestaan. Stressgevallen (psychisch) en psychoses (psychiatrisch) mogen niet op een hoop gegooid worden. Dat is in de aanbestedingsprocedure 2002 en 2003 wel het geval.

Volgens Kliq is een indeling in doelgroepen op basis van homogeniteit van in te zetten producten niet zinvol. Meestal zit het 'speciale' van een doelgroep niet in het product, maar in de inhoud ervan. Alle reïntegratiebedrijven hebben grotendeels dezelfde producten. Voor bepaalde groepen komt een specifiek product alleen relatief vaak voor afhankelijk van de te reïntegreren populatie. Ook de inhoud verschilt tussen doelgroepen. Een arbeidsoriëntatie test voor doven is iets anders dan een arbeidsoriëntatie test voor een oudere of allochtoon.

De recente beperking van het aantal doelgroepen vloeit voort uit ervaringen van UWV met eerdere procedures. De meeste reïntegratiebedrijven blijken op vrijwel alle aan te besteden groepen cliënten in te tekenen, waarbij offertes nauwelijks verschillen tussen doelgroepen.

UWV concludeert daaruit dat specifieke expertise dus niet is vereist, zodat een indeling voor de REA-populatie in onder andere lichamelijk zwaar en licht volstaat. Een probleem bij een vergaande indeling naar diagnose is ook dat er dan moeilijker ingedeeld kan worden, zeker wanneer er sprake is van een meervoudige problematiek of combinaties van aandoeningen. Volgens UWV wordt een indeling in psychisch / psychiatrisch niet gemaakt om twee redenen: het onderscheid is in de praktijk niet altijd makkelijk te maken en UWV wil niet stigmatiseren. Er dient volgens Kliq bij de indeling van doelgroepen gestreefd te worden naar homogeniteit van in te zetten type trajecten, kosten en arbeidsmarktkansen.

In de toekomst verwacht UWV dat een mogelijke richting voor het indelen in doelgroepen wordt gevormd door competenties. De nadruk licht dan niet zozeer op beperkingen als wel op mogelijkheden. Bij deze indeling in competenties kan rekening worden gehouden met het arbeidsverleden, opleiding, wat de cliënt wil op de arbeidsmarkt en wat de cliënt kan. Men zou dit niet alleen eenmalig vast moeten leggen, maar ook moeten monitoren.

Omvang

De omvang van bestaande groepen aan te besteden cliënten wordt door Kliq niet als een knelpunt ervaren. Er dient nu eenmaal een afweging gemaakt te worden. Kleinere groepen bieden mogelijkheden voor kleinere spelers. Grotere groepen brengen enige efficiëntievoordelen met zich mee. Bij de omvang van groepen aan te besteden cliënten speelt een rol dat een deel van de cliënten mag kiezen door welk reïntegratiebedrijf ze worden bediend. Doelgroepen worden in zo'n geval in delen (tranches) aanbesteed. De exacte omvang staat als gevolg van die keuzevrijheid van de cliënt voor een reïntegratiebedrijf niet vast. Verder kunnen de groepen maar beter zo groot mogelijk zijn om administratieve lasten te beperken, maar er moet wel rekening worden gehouden met de grens voor Europese aanbesteding.

Overigens worden transactiekosten wel als een groot knelpunt ervaren. Er moet over ieder trajectplan met UWV gecommuniceerd worden. Hoewel de doorlooptijden in 2001 lager liggen dan in 2000 gaat daarmee ook tijd verloren, waardoor een cliënt nog niet met het reïntegratietraject kan beginnen.

Afoming

Een zekere afoming zal volgens UWV bij iedere systematiek plaatsvinden, een grovere of fijnere indeling in (doel)groepen acht zij daarop niet zozeer van invloed. Bedrijven zullen altijd beginnen met gevallen die makkelijk te plaatsen zijn. Wel probeert UWV afoming binnen het systeem zo goed mogelijk te voorkomen. Dit gebeurt onder meer door uitval goed te monitoren. Uitvalpercentages zoals die geconstateerd zijn in de procedure 2001 zullen niet langer zonder meer worden geaccepteerd. Ook resultaten (doorlooptijden en plaatsingen) van reïntegratiebedrijven worden goed bijgehouden. Er vinden kwartaalgesprekken plaats met alle vestigingen van reïntegratiebedrijven (binnen elke regio waaraan gegund is) en ook op landelijk niveau worden gesprekken gevoerd. Reïntegratiebedrijven worden steeds meer gehouden aan hun plaatsingspercentages. Zo mogelijk worden zij 'gesanctioneerd' door ze bij tegenvallende prestaties (lage uitstroom naar werk, hoge uitval, etc.) niet meer van nieuwe gevallen te voorzien. Wel is het nog lastig reïntegratiebedrijven onderling te vergelijken, maar wordt meestal gebaseerd op een vergelijking met andere reïntegratiebedrijven binnen dezelfde doelgroep. Het Borea-keurmerk zegt UWV niet zoveel, de eisen van UWV liggen hoger dan die van het keurmerk. UWV houdt lijsten bij van goed presterende reïntegratiebedrijven. Daarnaast wordt afoming tegengegaan door een bonussystematiek afhankelijk van het

plaatsingspercentage (plaatsingsbonus) en de snelheid van reïntegratie (tempobonus). Tot slot wordt in de gaten gehouden welke cliënten langer dan 1,5 jaar in een traject zitten (dit was 2 jaar). Na deze tijd vindt geen financiering meer plaats.

Ook Kliq is van mening dat afroming onvermijdelijk is. Het gebeurde net zo hard toen er nog geen marktwerking was. Het gaat om de vraag of er sprake is van afroming met als gevolg dat de reïntegratie van cliënten onnodig vertraagd wordt. Met name kan dit een probleem zijn als er door UWV niet 'goed' wordt aangemeld en cliënten in een verkeerde groep voor aanbesteding zitten. Als dat bij intake duidelijk wordt, valt dat nog wel mee. Erger is wanneer dat tijdens het traject blijkt, met name als er wel andere aanbieders voor het probleem van de cliënt zijn, die buiten de gunning vallen.

Volgens Kliq blijft de omvang van de afroming binnen een groep aan te besteden cliënten beperkt, 'omdat er te weinig aan te verdienen valt'. Reïntegratiebedrijven moeten nu eenmaal met gemiddelde tarieven werken. Als de variatie in de cliënten niet extreem is (homogene groepen), is dat geen bezwaar. Er wordt in de praktijk vooral gelet op de kans op succes (plaatsing) en alleen als bij voorbaat succes is uitgesloten begint men niet aan een traject. Verder geldt – en dat is de essentie van reïntegreren – dat de positie van de cliënt wordt verbeterd en dat gaat soms (als gevolg van begeleiding en de activering die hier uit voortvloeit) sneller en soms moeizamer. Reïntegratiebedrijven beschikken naar verluid ook niet over harde indicatoren om hier vooraf scherpe selectie op te plegen. Dat moeilijker te reïntegreren cliënten minder aandacht dreigen te krijgen is een kwestie van goed aanbesteden. Het zou volgens Kliq beperkt kunnen worden als de opdrachtgever niet alleen op prijs selecteert.

Kliq geeft aan dat zij bij de uitvoering wel meer behoefte heeft aan flexibiliteit. Dit hangt samen met het feit dat een volledig beeld pas tijdens het reïntegratietraject ontstaat. Voor zware gevallen zou daarom een uitzondering gemaakt moeten worden. Nu ligt het financiële risico volledig bij het reïntegratiebedrijf. Reïntegratiebedrijven zouden hierdoor in problemen kunnen komen en wellicht de activiteiten staken of overgenomen worden door een ander reïntegratiebedrijf. Vanuit het oogpunt van marktwerking is het juist zaak om zoveel mogelijk bedrijven over te houden die elkaar beconcurreren.

OVERWEGINGEN BIJ EEN
OPTIMALE
DOELGROEPINDELING

3

In dit hoofdstuk verkennen we welke overwegingen een rol spelen bij een optimale doelgroep-indeling. We letten daarbij op de gevolgen voor de effectiviteit en efficiëntie van de reïntegratiemarkt. Onder effectiviteit verstaan we dat cliënten zo snel mogelijk aan een baan geholpen worden. Hoe eerder mensen aan het werk komen hoe beter. Onder effectiviteit kan echter ook de duurzaamheid van de reïntegratie vallen. Duurzaamheid wordt hier buiten beschouwing gelaten, omdat door UWV in de praktijk niet naar duurzaamheid op langere termijn wordt gekeken (zie paragraaf 2.1). Wel merken we op dat er een trade-off zou kunnen bestaan tussen de snelheid van werkhervatting en de duurzaamheid van werkhervatting. Efficiëntie bekijken we door de inzet van reïntegratietrajecten te koppelen aan kosten. Efficiëntie heeft twee componenten: de prijs-resultaat verhouding van reïntegratietrajecten en de uitvoeringskosten. Deze kunnen betrekking hebben op het UWV, maar ook op de kosten die reïntegratiebedrijven maken, want deze zullen uiteindelijk in de prijzen van reïntegratietrajecten verwerkt worden. Een optimale doelgroepindeling hoeft daarom niet te betekenen dat voor iedere cliënt een maximale inspanning wordt verricht om hem of haar aan een baan te helpen. De kosten moeten immers opwegen tegen de baten.

Om de effectiviteit en de efficiëntie te verhogen, heeft het kabinet met de invoering van de Wet SUWI gekozen voor marktwerking en concurrentie. Belangrijke voorwaarden voor een goede werking van de markt zijn⁷:

- Voldoende (differentiatie) van vraag en aanbod;
- Financieel belang bij effectieve dienstverlening voor opdrachtgevers en reïntegratiebedrijven;
- Vrije toetreding tot de markt voor nieuwe aanbieders, en
- Transparantie van de markt.

Een optimale doelgroepindeling speelt derhalve in op deze voorwaarden. In de doelgroepindeling zijn twee beleidsparameters:

- De *indeling* in doelgroepen op basis van persoonlijke kenmerken, en
- De *omvang* van de doelgroepen aan te besteden cliënten binnen een doelgroep, waarop reïntegratiebedrijven kunnen bieden.

Daarnaast is het nog mogelijk om door middel van prijsprikkels (resultaatfinanciering, bonussen bij plaatsing), het stellen van minimale eisen aan geoffreerde plaatsingspercentages en maximale uitvalpercentages, invloed uit te oefenen op de effectiviteit van het reïntegratieproces. Omdat deze elementen buiten het kader van ons onderzoek vallen, zullen we deze niet in onze overwegingen betrekken en dus ook niet kijken naar mogelijkheden om de vergoeding voor marginale (extra) plaatsingen binnen een doelgroep op te laten lopen teneinde afoming tegen te gaan. Wel houden we rekening met het algemene principe van no-cure-less-pay, waarbij de mate waarin dit wordt geëffectueerd afhangt van de zwaarte van de doelgroep. Voor doelgroepen met moeilijk te reïntegreren cliënten geldt in zo'n geval een kleinere of helemaal geen resultaatafhankelijke beloning.

Daarnaast zal duidelijk zijn dat er een afweging bestaat tussen effectiviteit en efficiëntie. Dit onderzoek beperkt zich tot het in kaart brengen van de voor- en nadelen van bepaalde indelingen in doelgroepen voor de effectiviteit en efficiëntie van het reïntegratieproces. In de volgende twee paragrafen gaan we in op theoretische en praktische voor- en nadelen van

7 Zie Raad voor Werk en Inkomen (2002), Beleidskader Werk en Inkomen 2002, blz. 124.

verschillende indelingen in doelgroepen en de omvang daarbij, onder andere gebaseerd op de interviews die binnen dit onderzoek zijn gehouden. Deze voor- en nadelen worden in de volgende hoofdstukken vervolgens ingevuld en onderbouwd aan de hand van resultaten uit ons onderzoek.

3.1 Indeling in doelgroepen

Doelgroepen kunnen uit zeer verschillende cliënten bestaan (een heterogene groep) of uit ongeveer dezelfde cliënten (een homogene groep). Of een doelgroep is samengesteld uit een homogene of een heterogene groep cliënten, heeft gevolgen voor de mogelijkheden en het succes van reïntegratie. In het algemeen gelden de volgende voor- en nadelen van homogene versus heterogene groepen:

Voordelen bij homogene groepen:

- *Efficiënte allocatie van cliënten:* De kans wordt verkleind dat cliënten bij een reïntegratiebedrijf terecht komen dat niet de meest effectieve of efficiënte aanpak voor hem of haar heeft. Bovendien kan de selectiefase van reïntegratiebedrijven bij UWV efficiënter verlopen, aangezien transparanter wordt welke aanpak door de reïntegratiebedrijven gehanteerd zal worden, wat dit kost en of het reïntegratiebedrijf de benodigde expertise daarvoor in huis heeft.
- *Meer maatwerk mogelijk:* Er is meer ruimte voor specialistische reïntegratiebedrijven waardoor de kwaliteit en effectiviteit van de aangeboden trajecten beter zal zijn.
- *Lagere kosten:* Reïntegratiebedrijven weten beter waarop ze bieden en zullen dus minder snel een risico-opslag hanteren in hun prijsstelling.
- *Minder afroming:* Er is minder afroming mogelijk, omdat er minder verschillen bestaan tussen cliënten in een doelgroep. Bovendien kunnen bedrijven de zwaarte van de doelgroepen beter in hun prijs tot uitdrukking brengen.

Nadelen bij homogene groepen:

- *Weigering van cliënten:* Bij homogene groepen cliënten is de kans groter dat reïntegratiebedrijven cliënten weigeren met het argument dat deze niet binnen de doelgroep passen. Doordat de doelgroepen strakker afgebakend zijn, zal een reïntegratiebedrijf bij een cliënt, waarvoor relatief hoge kosten gemaakt dienen te worden in relatie tot de kans op plaatsing, proberen deze cliënt te retourneren aan UWV.
- *Beperking marktwerking:* Een ver doorgevoerde indeling in homogene groepen kan ertoe leiden dat slechts één of enkele aanbieders per doelgroep overblijven. Deze kunnen gebruik maken van hun monopoliepositie en een hogere prijs vragen. Ook de (per saldo) verminderde mogelijkheden tot afroming kan ertoe leiden dat een aantal doelgroepen minder aantrekkelijk is voor de markt en er minder aanbieders zullen zijn.

Met de introductie van no-cure-less-pay en no-cure-no-pay is ook het belang van afroming toegenomen. In de oude situatie werd de inzet van producten volledig vergoed. Daardoor werden ook producten bij minder kansrijke cliënten ingezet⁸. In de nieuwe situatie is calculerend gedrag door reïntegratiebedrijven nog lonender. Zij zullen bij de inzet van reïntegratie-instrumenten per cliënt een kosten-baten afweging maken. Afroming treedt zowel bij een doelgroepindeling met homogene als heterogene groepen op. Bij homogene groepen aan te besteden cliënten zullen reïntegratiebedrijven streven naar het uitsluiten van cliënten

waaraan weinig tot niets te verdienen valt (afroming van de reïntegratiemarkt). Bij heterogene groepen is deze mogelijkheid minder aanwezig, maar zal er sprake zijn van een selectieve inzet van instrumenten die samenhangt met de arbeidsmarktkans van de cliënten (afroming binnen een doelgroep). Aan moeilijk te reïntegreren cliënten zal minder aandacht worden besteed. Vanuit economisch oogpunt kan het – ook op macroniveau – wenselijk zijn om de capaciteit van reïntegratiebedrijven in te zetten voor diegenen die het makkelijkst (tegen de minste kosten) het snelst (binnen de kortste tijd) gereïntegreerd kunnen worden. Maar vanuit het sociale oogpunt dat eenieder zo snel mogelijk aan werk geholpen dient te worden, is afroming niet wenselijk.

Bovenstaande overwegingen leiden tot de conclusie dat de voordelen van een indeling in homogene groepen groter lijken dan de nadelen. De logische vervolgvraag is dan welke homogene indeling het beste aansluit bij de wijze waarop de markt op dit moment omgaat. We onderscheiden daarbij indirecte en directe criteria voor homogeniteit. De indirecte criteria sluiten aan bij de voor- en nadelen in het licht van effectiviteit en efficiëntie. De directe criteria zijn operationalisaties daarvan in objectieve persoonskenmerken, zoals leeftijd en opleiding. Deze persoonskenmerken kunnen worden gebruikt bij het indelen van cliënten in groepen voor aanbesteding. Essentieel is daarbij dat het UWV bij een cliënt van tevoren kan zien in welke doelgroep deze thuishoort en reïntegratiebedrijven kunnen beoordelen of dat zo is, en zo mogelijk de cliënt kunnen retourneren.

Er zijn drie indirecte criteria voor homogeniteit bij het indelen in groepen:

- Homogeniteit naar effectiviteit van ingezette producten;
- Homogeniteit naar kosten van het traject, en
- Homogeniteit naar arbeidsmarktkansen (apriori verwachte reïntegratieduur).

Bij de vertaling naar directe criteria is men gebonden aan de cliëntgegevens waarover men de beschikking heeft. In het empirische deel van ons onderzoek proberen we die vertaling zo goed mogelijk te operationaliseren, maar hebben we te maken met informatiebeperkingen. Een belangrijk kenmerk dat ontbreekt is bijvoorbeeld diagnose. Door Kliq wordt opgemerkt dat niet alleen het onderscheid lichamelijk-psychisch moet worden gemaakt bij de indeling, maar dat deze laatste categorie opgedeeld dient te worden in psychisch (burnout etc.) versus psychiatrisch.

Homogeniteit naar effectiviteit van ingezette producten

Homogeniteit naar effectiviteit van ingezette producten wil zeggen dat cliënten in groepen worden ingedeeld, afhankelijk van welke producten effectief zijn. Men zou bijvoorbeeld kunnen spreken over een scholingsgroep, een bemiddelingsgroep of een combinatiegroep. Het gaat dus niet om producten die feitelijk worden ingezet⁹. Een dergelijke indeling is immers niet logisch wanneer de ingezette producten niet effectief zouden zijn. Met behulp van ons empirisch onderzoek in de volgende hoofdstukken kan worden vastgesteld welke producten bij welke groepen effectief zijn.

8 Uit het onderzoek onder arbeidsgehandicapten in Heyma (2002), "De effectiviteit van reïntegratie-instrumenten voor arbeidsgehandicapten", in E.L. de Vos e.a., "Daadwerkelijk effectief; Prestatiemeting van reïntegratie en activering", TNO Arbeid, Hoofddorp, blijkt dat cliënten met een kleinere kans op de arbeidsmarkt in de jaren 1997-1999 over het algemeen een grotere kans hadden om reïntegratie-instrumenten te ontvangen.

9 Overigens blijkt uit dit onderzoek dat de bij Kliq ingezette producten over het algemeen ook effectief worden ingezet bij de juiste groepen cliënten.

Bij een grotere homogeniteit naar de effectiviteit van ingezette producten, is er meer ruimte voor specialistische reïntegratiebedrijven en ook meer duidelijkheid voor reïntegratiebedrijven wat er van hen wordt verwacht. Tegelijkertijd is er minder ruimte voor creatieve oplossingen of maatwerk, omdat het product al is voorgeschreven. In werkelijkheid is een optimale aanpak voor cliënten niet altijd van tevoren bekend en kan slechts gedeeltelijk worden gebaseerd op objectieve (persoons)kenmerken. Daardoor wordt het lastig om cliënten in te delen in groepen. Een ander nadeel van homogeniteit naar de effectiviteit van ingezette producten is dat bij no-cure-less-pay een grotere kans bestaat op afoming, omdat de producten met name ingezet zullen worden voor hen die daar snel baat bij hebben. Doelgroepen kunnen immers nog steeds bestaan uit cliënten met heterogene arbeidsmarktkansen.

Homogeniteit naar kosten van het traject

Aangezien de kosten van een traject voor een groot deel bepaald worden door de inhoud van het traject, gelden hier dezelfde voor- en nadelen als bij een indeling in groepen naar homogeniteit van effectieve producten. Dus meer ruimte voor specialistische reïntegratiebedrijven, maar daarentegen minder ruimte voor creatieve oplossingen of maatwerk en een grotere kans op afoming binnen de (naar persoonskenmerken) heterogene groepen aan te besteden cliënten. Daarnaast kan nog wel als voordeel worden genoemd dat het de concurrentie door (prijs)vergelijking bevordert en dat het voor reïntegratiebedrijven duidelijk wordt wat de opdrachtgever ongeveer uit wil trekken voor reïntegratie. Het is echter voor UWV lastig om vooraf een inschatting te maken van de prijs. Ook is het tot stand komen van prijzen een onderdeel van de marktwerking. Door reïntegratiebedrijven kan een indeling naar kosten van het traject opgevat worden als inmenging van het UWV in de prijsstelling. Zonder dat dit zichtbaar wordt, schrijft het UWV immers globaal het kostenniveau voor op basis van objectieve persoonskenmerken. Wanneer reïntegratiebedrijven weten dat kosten de basis zijn voor de indeling in groepen cliënten, weet men ook of UWV hoge of lage prijzen verwacht. Homogeniteit naar kosten van het traject lijkt daarmee al met al meer nadelen dan voordelen te hebben.

Homogeniteit naar apriori arbeidsmarktkansen

Arbeidskansen zijn sterk gecorreleerd met de uitkomsten van het reïntegratieproces. Het voordeel van homogene groepen naar apriori arbeidsmarktkansen is dan ook dat er een kleine kans op afoming bestaat. De apriori arbeidsmarktkansen zijn immers binnen zo'n groep zoveel mogelijk gelijk. Daarnaast kan worden gesteld dat, hoewel ook subjectieve kenmerken een grote rol spelen, op basis van objectieve criteria en fase-indeling, makkelijker een inschatting is te maken van de arbeidsmarktkansen dan van de in te zetten producten en de kosten van een traject. Het enige echte nadeel van homogeniteit naar arbeidsmarktkansen is dat voor het reïntegratiebedrijf meer risico bestaat om het vereiste plaatsingspercentage te halen, hetgeen zich vertaalt in een hogere risico-opslag. Aan de andere kant weten reïntegratiebedrijven weer beter waarop ze bieden, hetgeen het risico-opslag kan beperken.

3.2 Omvang van groepen aan te besteden cliënten

Groepen cliënten worden in een bepaalde omvang aanbesteed. Per doelgroep kunnen meerdere tranches met verschillende omvang worden aanbesteed. Algemeen geldt dat grotere groepen meer heterogeen zijn dan kleinere groepen. Dezelfde argumenten die pleiten voor homogeniteit, pleiten ook voor kleinere groepen aan te besteden cliënten. Bij het verlagen van

de omvang van deze groepen is er echter sprake van afnemende meeropbrengsten. Vanaf een bepaalde (onbekende) omvang zal de homogeniteit niet (veel) verder toenemen. Vanuit het kostenooqpunt is een indeling in grote groepen juist optimaal. Grotere doelgroepen en grotere tranches zijn efficiënter doordat de constante vaste kosten uitgesmeerd kunnen worden over een groter aantal cliënten en er dus lagere gemiddelde kosten per traject zijn. Dit geldt zowel voor de kosten in de aanbestedingsprocedure als bij de daadwerkelijke uitvoering van het reïntegratietraject. Daarnaast geldt dat bij een omvangrijke doelgroep de kans op veel relatief makkelijk dan wel moeilijk te reïntegreren cliënten afneemt. Dat maakt de risico's voor het reïntegratiebedrijf ook makkelijker calculeerbaar, hetgeen leidt tot een scherpere prijsstelling. Het UWV is daarmee minder geld kwijt aan reïntegratie. De samenstelling van groepen aan te besteden cliënten is daarom een afweging tussen omvang en homogeniteit.

3.3 Het gebruik van marktinformatie

Welke van de bovenstaande overwegingen uiteindelijk bij de doelgroepindeling en aanbesteding van reïntegratietrajecten in de praktijk een rol spelen, hangt af van de doelstellingen van het reïntegratiebeleid. Streeft men vooral naar efficiëntie, dan zal worden gefocust op grote effecten bij lage opbrengsten, waarbij afroming als minder problematisch geldt. Wordt er gestreefd naar gelijke kansen, dan is het veel belangrijker te letten op specifieke en homogene groepen. Bij elke overweging geldt echter dat de indeling in doelgroepen kan worden geoptimaliseerd door het gebruik van marktinformatie (cliëntgegevens), met name informatie over de inzet, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten en hoe deze zich verhouden tot arbeidsmarktkansen. En wellicht nog belangrijker, die informatie kan ten allen tijden worden gebruikt om het reïntegratieproces, de aanbestedingsprocedure en de indeling in doelgroepen transparanter te maken. In de volgende hoofdstukken komt de informatie die in de praktijk beschikbaar is uitgebreid aan bod. Op een verkennende wijze laten we zien welke cliëntgegevens beschikbaar zijn en hoe deze kunnen worden gebruikt ter ondersteuning van de reïntegratiepraktijk.

APRIORI ARBEIDSMARKT-
KANSEN NAAR
PERSOONSKENMERKEN

4

In dit hoofdstuk laten we zien hoe apriori arbeidsmarktkansen van werklozen en arbeidsgehandicapten variëren met persoonskenmerken. Met apriori arbeidsmarktkansen bedoelen we de kans op werkherhervatting ongeacht de inzet van reïntegratieactiviteiten. Die kans op werkherhervatting zal onder meer sterk afhangen van arbeidsmarktcompetenties. Zo zullen hoger opgeleiden over het algemeen een grotere kans op werkherhervatting hebben dan lager opgeleiden. Hoe kleiner de apriori kans op werkherhervatting, hoe meer moeite het zal kosten om deze persoon weer aan het werk te krijgen. Maar tegelijk kan de behoefte aan de inzet van een reïntegratietraject daardoor groter zijn. Wanneer de relatie tussen apriori arbeidsmarktkansen en persoonskenmerken van de cliënt bekend is, kunnen doelgroepen worden samengesteld op basis van deze persoonskenmerken. Binnen die doelgroepen kunnen de arbeidsmarktkansen ongeveer gelijk zijn (homogene groepen) of sterk verschillen (heterogene groepen). Voor beide is een goede inschatting van de kans echter essentieel.

De empirische analyse in dit hoofdstuk, alsmede in de volgende hoofdstukken, is gebaseerd op cliëntgegevens uit 2000 en 2001 van werklozen (WW-populatie) en arbeidsgehandicapten (REA-populatie). Die gegevens bevatten naast een aantal persoonskenmerken, informatie over de instroom in de uitkering, instroom in een reïntegratietraject, ontvangen reïntegratie-instrumenten en plaatsingsgegevens. Bijlage A gaat in detail in op de beschikbare gegevens, de manier waarop ze zijn gebruikt, hoe representatief ze zijn voor de werkelijke WW- en REA-populatie en op de onvermijdelijke beperkingen die eraan kleven. In deze en de volgende hoofdstukken duiden we de beschikbare gegevens aan met respectievelijk het WW-bestand en het REA-bestand.

4.1 Relatie tussen doelgroepen en persoonskenmerken

De aanbesteding van reïntegratietrajecten wordt uitgevoerd voor verschillende groepen cliënten. Bij het ontstaan van de reïntegratiemarkt werden deze voor aanbesteding onderscheidde groepen ‘kavels’ genoemd. Tegenwoordig spreekt men over doelgroepen en tranches. Hoofdstuk 2 geeft een overzicht van de indeling naar doelgroepen in de aanbestedingsprocedures van 2001, 2002 en 2003/2004. Gegeven het onderscheid in doelgroepen is het interessant om te kijken in hoeverre het beschikbare WW-bestand en REA-bestand het toelaten onderzoek te doen naar de verschillende doelgroepen. Tabel 4.1 geeft een overzicht van de doelgroepen die wel en niet kunnen worden onderscheiden in beide bestanden. Het blijkt dat er een redelijke dekking is, al varieert de kwaliteit van de informatie vooral in het REA-bestand sterk per variabele.

Tabel 4.1: Mogelijk onderscheid naar doelgroepen in het WW- en REA-bestand

Doelgroep	Identificatie in het WW-bestand	Identificatie in het REA-bestand
Sectoren	Sector van herkomst gedetailleerd beschikbaar (70 sectoren)	Grof op basis van de Uvi
Regio	Op basis van de postcode van de cliënt	Op RBA-niveau (18 regio's)
Fase-indeling	Is op verschillende tijdstippen door verschillende instanties geregistreerd	Fase-indeling beschikbaar, matig gevuld
Handicap	n.v.t.	Geen informatie aanwezig over het soort handicap, alleen informatie over de mate van arbeidsongeschiktheid
Psychische klachten	n.v.t.	Te identificeren aan de hand van ontvangen passage-producten, echter geen identificatie voor cliënten die deze producten (nog) niet hebben ontvangen
Allochtonen	Etnische achtergrond voor de meeste cliënten beschikbaar	Informatie over nationaliteit. Deze is selectief en beperkt ingevuld en heeft geen duidelijke relatie met etniciteit
WAZ-gerechtigden	n.v.t.	Informatie over ontvangen uitkeringen beperkt zich tot cliënten die scholing ontvangen en omvat geen indicator voor een WAZ-uitkering
Parttimers en kleine dienstverbanden	Aantal uren in laatste baan beschikbaar	Alleen de duur en het niveau van oude dienstverbanden is beschikbaar
Jong gehandicapten	n.v.t.	Informatie is beschikbaar over of iemand Wajonger is en over ontvangen Wajong producten

Naast de doelgroepen in de aanbestedingprocedures van 2001 en 2002 zijn er alternatieve doelgroepen te onderscheiden op basis van andere objectieve persoonskenmerken, zoals geslacht (vrouwen, herintreders), leeftijd (jongeren, ouderen), en arbeidsmarktcompetenties (opleiding, ervaring). Voor het identificeren van deze doelgroepen zijn de nodige persoonskenmerken in beide bestanden beschikbaar (zie bijlage A). Om doelgroepen optimaal in te delen, kan onder meer worden gekeken naar hoe de apriori arbeidsmarktkansen variëren aan de hand van deze persoonskenmerken. In de volgende twee paragrafen wordt dat gedaan voor respectievelijk de WW-populatie en de REA-populatie.

4.2 WW-populatie

De relatie tussen apriori arbeidsmarktkansen en persoonskenmerken van cliënten kan worden vastgesteld door het analyseren van welke cliënten eerder een baan vinden dan anderen.

Daarvoor gebruiken we een statistisch duurmodel dat de duur tot werkherhervatting relateert aan persoonskenmerken. Als hoog opgeleiden sneller het werk hervatten dan laag opgeleiden, dan kan een snellere werkherhervatting worden toegeschreven aan de hogere opleiding. Maar wanneer de meeste hoog opgeleiden jong zijn en de meeste laag opgeleiden oud, dan kan die snellere werkherhervatting wellicht ook worden toegeschreven aan de invloed van leeftijd. Ons multivariate duurmodel gebruikt de variatie in persoonskenmerken zodanig, dat de snellere werkherhervatting op de juiste wijze wordt toegeschreven aan de verschillen in opleiding én leeftijd én de andere factoren die in het model worden opgenomen. Eén daarvan is het toeval. Aangezien het vinden van een geschikte baan voor werkherhervatting gedeeltelijk is gebaseerd op toeval, wordt die component expliciet in het duurmodel meegenomen. Daarom spreken we ook van een kansmodel en een arbeidsmarktkans. Details van het model voor de kans op werkherhervatting en de daarbij behorende geschatte parameterwaarden worden gegeven in bijlage E. Hier bespreken we vooral de consequenties van die parameterwaarden voor de apriori arbeidsmarktkansen.

Tabel 4.2 geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van het duurmodel voor de WW-populatie. Met nadruk wordt gesteld dat het hier gaat om de kans op werkherhervatting, onafhankelijk van de inzet van reïntegratie-instrumenten. Het laat de kans zien dat een typische WW-gerechtigde een jaar na instroom in de WW het werk heeft hervat. Een zelfde berekening zou ook kunnen worden uitgevoerd voor een half jaar of twee jaar na instroom in de WW. Waar het hier echter om gaat is te laten zien hoe die kans varieert met persoonskenmerken. Een typische WW-gerechtigde wordt daarbij gedefinieerd als een autochtone getrouwde man van 40 jaar met een MAVO diploma, woonachtig in de provincie Noord-Holland. Vanuit een vast dienstverband van 40 uur per week in de primaire industrie wordt hij verondersteld volledig werkloos te zijn geworden in het eerste kwartaal van 2000. Vervolgens is hij bij de inschrijving als werkloze bij het CWI beoordeeld als fase 2 cliënt. Deze typische WW-gerechtigde heeft een kans van bijna 43 procent om ook zonder reïntegratie activiteiten binnen een jaar weer aan de slag te komen. De tabel geeft tevens de werkherhervattingskansen voor kleine afwijkingen ten opzichte van dit referentieprofiel. Niet-significante afwijkingen van het referentieprofiel worden cursief weergegeven.

Tabel 4.2: Geschatte werkherlevingskansen binnen een jaar na instroom in de WW

	Kans op werkherleving binnen een jaar	Verskil t.o.v. referentie (in procentpunten)
Referentie (man, 40 jaar oud, MAVO niveau, provincie Noord-Holland, gehuwd, autochtoon, in kwartaal 1999-I volledig werkloos geworden vanuit vast dienstverband voor 40 uur per week in de primaire industrie, fase 2)	42,7 %	
Vrouw	39,1 %	- 3,6
Leeftijd = 20	71,5 %	+ 28,8
Leeftijd = 60	21,9 %	- 20,9
Alleenstaand	42,2 %	- 0,5
MBO/HAVO/VWO	43,2 %	+ 0,5
HBO/WO	40,5 %	- 2,2
West-Europese nationaliteit	36,2 %	- 6,5
Oost-Europese nationaliteit	41,7 %	- 1,0
Antilliaanse of Surinaamse nationaliteit	40,0 %	- 2,7
Marokkaanse nationaliteit	28,7 %	- 14,0
Turkse nationaliteit	26,6 %	- 16,1
Groningen/Friesland/Drenthe	37,0 %	- 5,7
Overijssel/Gelderland	40,7 %	- 2,0
Flevoland/Utrecht	41,6 %	- 1,1
Zuid-Holland/Zeeland	38,3 %	- 4,4
Noord-Brabant/Limburg	40,2 %	- 2,5
Instroom in 2000-II	38,0 %	- 4,7
Instroom in 2000-III	39,4 %	- 3,3
Instroom in 2000-IV	39,7 %	- 3,0
Instroom in 2001-I	39,5 %	- 3,2
Instroom in 2001-II	37,5 %	- 5,2
Instroom in 2001-III	43,9 %	+ 1,2
Landbouw en visserij	50,3 %	+ 7,6
Secundaire industrie	36,8 %	- 5,9
Bouwnijverheid	74,0 %	+ 31,3
Handel	42,2 %	- 0,5
Horeca	41,8 %	- 0,9
Vervoer en telecommunicatie	44,2 %	+ 1,5
Zakelijke dienstverlening	48,3 %	+ 5,6
Overheid	44,4 %	+ 1,7
Milieu en cultuur	40,1 %	- 2,6
Deeltijd arbeid (24 uur)	37,9 %	- 4,8
Tijdelijk dienstverband	58,5 %	+ 15,8
Gedeeltelijk werkloos (24 uur)	39,5 %	- 3,2
Seizoenswerkloosheid	58,3 %	+ 15,5
Fase 1	57,1 %	+ 14,4
Fase 3	38,8 %	- 3,9
Fase 4	35,0 %	- 7,7

De kansberekeningen laten zien dat vrouwen een iets kleinere kans hebben op werkhervatting dan mannen. Veel sterker is het verschil in werkhervatting naar leeftijd. Een 20-jarige WW-gerechtigde heeft een drie keer zo grote kans op werkhervatting als een 60-jarige WW-gerechtigde. Ook de verschillen in werkhervattingskansen naar etniciteit zijn significant. Relatief de slechtste positie op arbeidsmarkt hebben Turken, gevolgd door Marokkanen en andere (niet-westerse) etnische groeperingen. Antilliaanse en Surinaamse personen hebben slechts een lichte achterstand op autochtone Nederlanders. Het opleidingsniveau en de gezinssituatie zijn minder van belang. Hoger opgeleiden hebben een marginaal kleinere kans op een baan. Hierbij is al gecorrigeerd voor arbeidsmarktpositie aan de hand van fase.

Regionale verschillen zijn klein. De arbeidsmarktkansen in Noord-Holland bleken in de periode 2000-2001 het beste, gevolgd door Utrecht en Flevoland, Gelderland en Overijssel, en Noord-Brabant en Limburg. Groningen, Friesland en Drenthe kennen traditioneel de minste gunstige arbeidsmarkt. In alle provincies is de kans op werkhervatting bovendien in de loop van de onderzochte periode afgenomen: van bijna 43 procent in het eerste kwartaal van 2000 tot onder de 38 procent in het tweede kwartaal van 2001. Daarna is er enige statistische onzekerheid over de werkhervattingskans vanwege de recente instroom en daarmee korte periode dat het werk zou kunnen worden hervat.

De achtergrond van de werkloosheid is ook van invloed op de werkhervatting. Vergeleken met werknemers uit de primaire industrie hebben werknemers uit de secundaire industrie een significant lagere kans op werkhervatting. Voor de zakelijke dienstverlening, de landbouw en visserij, maar vooral voor de bouwnijverheid ligt die kans hoger. Komt een cliënt uit deeltijdarbeid, dan is zijn kans op werkhervatting kleiner. Had de cliënt een tijdelijk dienstverband of is er sprake van seizoenswerkloosheid, dan vindt hij of zij sneller werk dan in het geval van een vast dienstverband. Wanneer een cliënt slechts gedeeltelijk werkloos is geworden, vindt hij of zij minder snel een baan.

De resultaten van het duurmodel voor de kans op een baan zijn over het algemeen plausibel en in overeenstemming met de algemene geldende economische theorie. Veel van de in het model opgenomen persoonskenmerken leveren een significante bijdrage aan de verklaring van de kans op werkhervatting (zie ook de schattingsresultaten in bijlage E). Hoewel er ongetwijfeld verklarende factoren zijn die we niet in het model hebben kunnen meenemen door een gebrek aan goede informatie, geeft het model een betrouwbare basis voor de kans op werkhervatting vanuit de WW.

4.3 REA-populatie

Eenzelfde soort analyse als voor de WW-populatie is uitgevoerd voor de REA-populatie. Tabel 4.3 geeft een overzicht van de belangrijkste schattingsresultaten met betrekking tot de apriori arbeidsmarktkansen van arbeidsgehandicapten. Het gaat dan weer om de kans op werkhervatting, onafhankelijk van de inzet van reïntegratie-instrumenten. De tabel laat de kans zien dat een typische arbeidsgehandicapte een jaar na aanmelding voor een reïntegratietraject bij het reïntegratiebedrijf (de intake) het werk heeft hervat. Een typische arbeidsgehandicapte wordt daarbij gedefinieerd als man van 40 jaar met een LBO/MAVO diploma. Hij wordt verondersteld minder dan 15 procent arbeidsongeschikt te zijn, woonachtig in de regio Zuidelijk Noord-Holland, ingestroomd via GAK in het eerste kwartaal van 2000 en met 15 jaar arbeidservaring

op LBO/MAVO niveau. De tabel geeft tevens de werkherstattingskansen voor kleine afwijkingen ten opzichte van dit referentieprofiel. Niet-significante afwijkingen van het referentieprofiel worden cursief weergegeven.

De werkherstattingskans binnen een jaar na intake ligt voor een referentiepersoon op bijna 25 procent. Vrouwelijke arbeidsgehandicapten vinden minder makkelijk een baan dan mannelijke arbeidsgehandicapten en ouderen minder gemakkelijk dan jongeren. Op basis van het analysebestand wordt geen significant verschil in werkherstattingskans tussen arbeidsgehandicapten met een verschillend opleidingsniveau gevonden. Datzelfde geldt voor personen die minder dan 80 procent arbeidsongeschikt zijn. Echter, volledig arbeidsongeschikten hebben een significant lagere kans om het werk te hervatten dan gedeeltelijk arbeidsongeschikten. De kans op werkherstating lag in 2000 en 2001 in het zuiden van Nederland significant hoger voor arbeidsgehandicapte personen dan in het noorden van Nederland. De kans op werkherstating is wel afgenomen sinds het begin van 2000, maar vanaf het eerste kwartaal van 2001 zijn er te weinig waarnemingen om van een significante daling te spreken. Arbeidsgehandicapten die passage producten ontvangen (personen met psychische gezondheidsproblemen) hebben een relatief zwakke positie op de arbeidsmarkt. De duur van de arbeidservaring heeft geen enkele invloed op de baankans, maar dit kan ook worden toegeschreven aan twijfels rond de kwaliteit van deze variabele (zie bijlage A). Verschil in baankansen naar ervaringsniveau lijken groot, maar zijn zeer onzeker (statistisch niet significant).

Ook de resultaten van het duurmodel voor de kans op een baan bij arbeidsgehandicapten zijn over het algemeen plausibel en in overeenstemming met de algemeen geldende economische theorie. Maar ondanks het toch nog grote aantal beschikbare personen in het analysebestand, is de verklarende kracht van het model geringer als dat voor de WW-populatie. Bovendien is er sprake van veel insignificant coëfficiënten. Kennelijk zijn er nog belangrijke andere factoren die de reïntegratieduur kunnen verklaren, welke niet in het REA-bestand beschikbaar zijn. Gedacht kan worden aan motivatie en gezondheidssituatie (o.a. diagnose). Het huidige model geeft echter wel een betrouwbare basis voor het berekenen van de apriori kans op werkherstating.

Tabel 4.3: Geschatte werkhervattingskansen binnen een jaar na de REA-intake

	Kans op werkhervatting binnen een jaar	Verskil t.o.v. referentie (in procentpunten)
Referentie (man, 40 jaar oud, LBO/MAVO niveau, <15% arbeidsongeschikt, regio Zuidelijk Noord-Holland, ingestroomd in kwartaal 2000-I, geen passage, via GAK, 15 jaar arbeidservaring op niveau 3 (LBO/MAVO))	24,9 %	
Vrouwen	15,0 %	- 9,9
Leeftijd = 20	31,7 %	+ 6,8
Leeftijd = 60	19,3 %	- 5,6
Enkele jaren basisschool	24,2 %	- 0,7
MBO/HAVO/VWO	31,1 %	+ 6,2
HBO of WO	20,4 %	- 4,5
Tussen 15 en 45 procent arbeidsongeschikt	22,5 %	- 2,4
Tussen 45 en 80 procent arbeidsongeschikt	33,6 %	+ 8,7
Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	14,1 %	- 10,8
Noord-Holland Noord	15,5 %	- 9,4
Midden-Nederland	20,9 %	- 4,0
Drenthe	22,8 %	- 2,1
Flevoland	36,4 %	+ 11,5
Haaglanden	39,4 %	+ 14,5
Zuidoost-Brabant	41,1 %	+ 16,2
Instroom in 2000-II	27,4 %	+ 2,5
Instroom in 2000-III	22,3 %	- 2,6
Instroom in 2000-IV	21,8 %	- 3,1
Instroom in 2001-I	25,7 %	+ 0,8
Instroom in 2001-II	19,5 %	- 5,4
Passage cliënten	11,1 %	- 13,8
2 jaar arbeidservaring	26,8 %	+ 1,9
30 jaar arbeidservaring	22,9 %	- 2,0
Arbeidservaring op basisschool niveau	22,5 %	- 2,4
Ervaring hoger dan LBO/MAVO niveau	13,8 %	- 11,1

4.4 Consequenties voor de doelgroepindeling

De informatie over apriori arbeidsmarktkansen kan worden gebruikt voor het indelen van doelgroepen. Het moge duidelijk zijn dat de uitkomsten van het reïntegratieproces sterk samenhangen met de arbeidsmarktkans van cliënten. Cliënten met een hoge arbeidsmarktkans zijn met de inzet van dezelfde reïntegratie-instrumenten over het algemeen sneller aan een baan te helpen dan cliënten met een lage arbeidsmarktkans. Dat verschil kan in uitdrukking komen bij het indelen van doelgroepen, zodanig dat de apriori arbeidsmarktkans homogeen is verdeeld binnen doelgroepen. Eén van de voordelen van homogene groepen cliënten naar arbeidsmarktkansen is dat er een kleine kans op afroming bestaat. De arbeidsmarktkansen zijn immers binnen deze groep zoveel mogelijk gelijk. Hoewel ook subjectieve

kenmerken een grote rol spelen, kan op basis van objectieve criteria en de fase-indeling relatief gemakkelijk een inschatting worden gemaakt van de apriori arbeidsmarktkansen, waarschijnlijk gemakkelijker dan van de in te zetten producten en de kosten van een traject. Het enige echte nadeel van homogeniteit naar arbeidsmarktkansen is dat voor het reïntegratiebedrijf meer risico bestaat om het vereiste plaatsingspercentage te halen, hetgeen zich vertaalt in een hogere risico-opslag. Aan de andere kant weten reïntegratiebedrijven weer beter waarop ze bieden, hetgeen het risico-opslag kan beperken.

Uit onze analyse van de kans op werkhervatting voor WW-gerechtigden en arbeidsgehandicapte cliënten *binnen een jaar* na instroom in de WW respectievelijk na de intake bij het reïntegratiebedrijf, komt naar voren dat er belangrijke verschillen bestaan in arbeidsmarktkansen naar de volgende persoonskenmerken (los van de inzet van reïntegratie instrumenten):

- *Geslacht*: Arbeidsgehandicapte mannen hebben een 66 procent grotere kans op werkhervatting dan arbeidsgehandicapte vrouwen. Bij WW-gerechtigden is dat 9 procent.
- *Leeftijd*: De kans op werkhervatting loopt op met de leeftijd van de cliënt. Zo heeft een werkloze op 20 jarige leeftijd een ruim driemaal zo grote kans op werkhervatting als op 60 jarige leeftijd. Bij een arbeidsgehandicapte is die kans anderhalf keer zo groot.
- *Opleiding*: Hoger opgeleiden hebben een grotere kans op werkhervatting, maar de gevonden verschillen zijn zowel in de onderzochte WW-populatie als REA-populatie niet significant.
- *Arbeidsongeschiktheid*: Volledig arbeidsongeschikten hebben een 43 procent kleinere kans op werkhervatting dan gedeeltelijk arbeidsongeschikten. Verschillen tussen de mate van arbeidsongeschiktheid bij gedeeltelijk arbeidsongeschikten zijn niet significant.
- *Regio*: In het westen, midden en zuiden van Nederland was gedurende de periode 2000-2001 de kans op werkhervatting groter dan in de rest van Nederland. Voor werklozen lag deze in Noord-Holland, Utrecht en Flevoland zo'n 14 procent boven het niveau van Noord-Nederland. Voor arbeidsgehandicapten lag de kans op werkhervatting in het westen, midden en zuiden van Nederland gedurende 2000 en 2001 zelfs tot 50 procent hoger dan in de rest van Nederland.
- *Diagnose*: Niet-passage cliënten (met een lichamelijke handicap) hebben een ruim twee keer zo grote kans op werkhervatting dan passage cliënten (met een psychische of psychiatrische handicap).
- *Conjunctuur*: In de loop van de onderzochte periode is zowel voor werklozen als arbeidsgehandicapten de kans op werkhervatting afgenomen. Voor werklozen daalde deze kans in een jaar tijd (tussen januari 2000 en januari 2001) met 7 procent, voor arbeidsgehandicapten in dezelfde periode met 12 procent. Dit is zeer waarschijnlijk toe te schrijven aan de minder gunstige economische omstandigheden.

Zoals onder meer uit de interviews met Kliq en de schattingsresultaten van het model voor de reïntegratieduur bleek, zijn de arbeidsmarktkansen niet volledig van tevoren in te schatten op grond van objectieve persoonskenmerken alleen. Subjectieve factoren en maatwerk spelen een minstens zo grote rol. Echter, voor de indeling van doelgroepen naar homogene arbeidsmarktkansen, kunnen deze objectieve kenmerken als leidraad fungeren. Uit de empirische bevindingen van dit hoofdstuk kan bijvoorbeeld worden afgeleid dat homogene groepen kunnen worden samengesteld door onderscheid te maken tussen mannen en vrouwen, tussen jongeren en ouderen, waarbij de grens eerder bij de 50 jaar dan bij de 30 jaar dient te liggen, en tussen regio's, waarbij een onderscheid naar de huidige 6 CWI regio's een goede indeling blijkt te zijn. Ook om regionale spelers een kans te geven, en zo de marktwerking te vergroten, is een indeling naar regionale groepen gewenst. Daarnaast wordt er onder meer door Kliq op

aangedrongen een onderscheid te maken naar aandoening, met name tussen lichamelijke, psychische en psychiatrische aandoeningen. Dat kan onder meer worden bewerkstelligd aan de hand van het empirisch belangrijke onderscheid tussen volledig en gedeeltelijk arbeidsgehandicapten en tussen passage- en niet-passage cliënten.

INZET VAN REÏNTEGRATIE-
TRAJECTEN NAAR
PERSOONSKENMERKEN

5

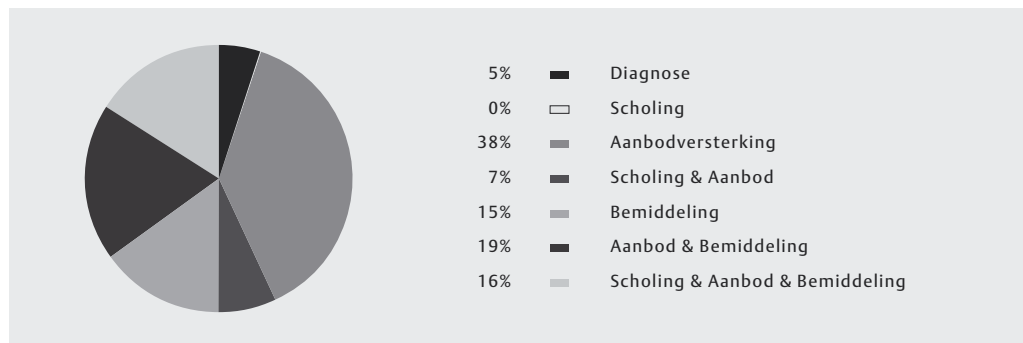
In dit hoofdstuk gaan we in op de relatie tussen persoonskenmerken en de inzet van reïntegratietrajecten, ofwel: Wie krijgt welk traject? Om te onderzoeken welke cliënten welke reïntegratietrajecten ontvangen, kan de inzet van trajecten worden afgezet tegen persoonskenmerken. Dit wordt gedaan in bijlage C. De kruistabellen in deze bijlage geven aan hoe de inzet varieert per persoonskenmerk zonder te corrigeren voor de invloed van andere persoonskenmerken. Door middel van een multivariate analyse kan gekeken worden welke persoonskenmerken ook daadwerkelijk een significante invloed hebben op de kans een bepaald traject te ontvangen, gecorrigeerd voor de samenstelling van het analysebestand. In ons onderzoek voeren we dat uit door het schatten van een multinomiaal Logit model voor de kans een bepaald traject te krijgen. De opzet en resultaten van die analyse staan vermeld in bijlage D. Hieronder gaan we kort in op de belangrijkste resultaten, geïllustreerd aan de hand van figuren. In deze figuren is dus gecorrigeerd voor de samenstelling van het analysebestand.

5.1 WW-populatie

Om de analyse van de inzet van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken hanteerbaar te houden, wordt deze toegepast op een deel van het oorspronkelijke analysebestand. Wel worden alle cliënten geselecteerd die op het meetmoment een reïntegratietraject hebben ontvangen (7 procent van het totaal). Daarnaast wordt er ongeveer een even grote groep willekeurig geselecteerd uit de cliënten die op het meetmoment (nog) geen traject hadden ontvangen. In totaal zijn zo 39.889 cliënten met een enkele WW-periode in de analyse meegenomen. Door deze selectie kan op basis van de uitgevoerde analyse geen directe uitspraak worden gedaan over de *absolute* kans om producten te ontvangen. Deze wordt namelijk beïnvloed door de selectie van *alle* personen met een traject en slechts *een gedeelte* van de personen *zonder* traject. Maar omdat uit die laatste groep aselect een deelpopulatie is gekozen, kunnen wel uitspraken worden gedaan over de *relatieve* kans om reïntegratie-instrumenten te ontvangen naar persoonskenmerken. Ook kan voor de groep die wel een reïntegratietraject heeft ontvangen worden aangegeven hoe de inzet van verschillende trajecten varieert met persoonskenmerken.

De reïntegratietrajecten die we onderscheiden, worden gedefinieerd in bijlage A. Daarbij stellen we een traject met alleen een intake gelijk aan geen traject, omdat we ons willen richten op daadwerkelijke reïntegratie-instrumenten (ook wel interventies genoemd). Tenzij anders vermeld wordt uitgegaan van een autochtone getrouwde man van 40 jaar met een MAVO diploma, woonachtig in de provincie Noord-Holland. Vanuit een vast dienstverband van 40 uur per week in de primaire industrie wordt hij verondersteld volledig werkloos te zijn geworden in het eerste kwartaal van 2000. Vervolgens is hij bij de inschrijving als werkloze bij het CWI beoordeeld als fase 2 cliënt. Voor deze referentiepersoon wordt de kans op verschillende reïntegratietrajecten weergegeven door figuur 5.1. Het grootst is de kans op alleen aanbodversterking, gevolgd door de combinatie van aanbodversterking en bemiddeling, scholing, aanbodversterking en bemiddeling, en alleen bemiddeling. Scholing alleen of in combinatie met aanbodversterking komt veel minder vaak voor, evenals de inzet van diagnose.

Figuur 5.1: Aandeel van ingezette reïntegratietrajecten in totaal van WW-trajecten

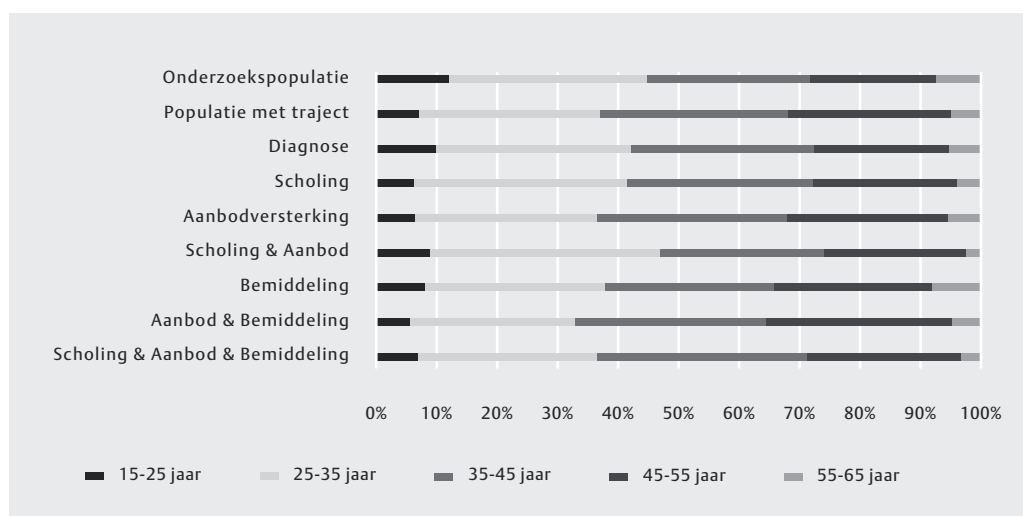
Geslacht

Uit de multinomiale analyse blijkt dat mannen en vrouwen vrijwel dezelfde kans hebben om verschillende reïntegratietrajecten te ontvangen. Er zijn wel kleine verschillen, maar deze zijn statistisch niet significant.

Leeftijd

De kans op het ontvangen van een reïntegratietraject varieert enigszins met leeftijd. Een vergelijking van de tweede staaf met de eerste staaf in figuur 5.2 laat zien dat vooral 45-55 jarigen relatief vaak een traject ontvangen. De kleinste kans op een product geldt voor de jongeren (15 tot 25 jaar). Daarna neemt deze kans toe tot en met de leeftijdsgroep 45 tot 55 jaar. Ouderen (55 tot 65) hebben vervolgens na de jongste leeftijdsgroep relatief de minste kans een reïntegratietraject te ontvangen. Conditioneel op de inzet van een traject zijn er ook nog verschillen in het soort traject naar leeftijd. In figuur 5.2 is te zien dat diagnose en de combinatie van scholing en aanbodversterking vaker wordt ingezet bij jongeren (tot 35 jaar). De kans op een productcombinatie waar scholing een onderdeel van is, is het laagst voor de 55-plussers. Deze groep heeft daarom de grootste kans op bemiddeling.

Figuur 5.2: Aandeel van leeftijdscategorieën in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

Etniciteit

Figuur 5.3 laat zien dat allochtonen minder vaak een reïntegratietraject ontvangen dan autochtonen, maar dat ligt vooral bij cliënten van niet Nederlandse, Surinaamse, Antilliaanse, Turkse of Marokkaanse afkomst. Alle etnische groepen krijgen wel veel vaker een combinatie van scholing en aanbodversterking dan de groep waarvoor geen etniciteit is geadmineistreerd. Verder verschilt de inzet van het soort reïntegratietraject nauwelijks tussen de verschillende bevolkingsgroepen. Hooguit kan nog worden gesteld dat cliënten van Marokkaanse afkomst een relatief grote kans hebben op diagnose-instrumenten.

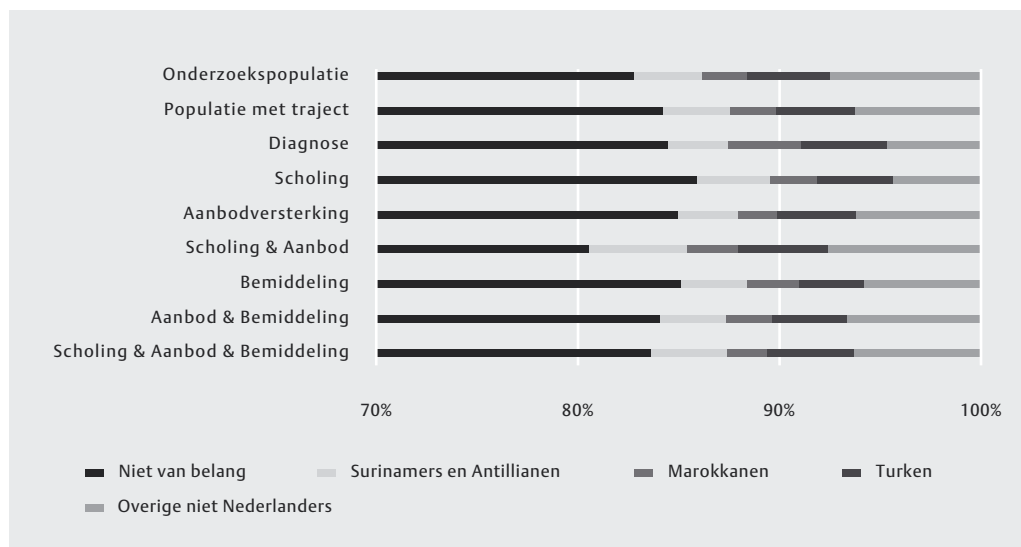
Huishoudsamenstelling

Uit de analyse blijkt de huishoudsamenstelling de kans op het al dan niet ontvangen van een reïntegratietraject of de kans op verschillende reïntegratietrajecten niet significant te beïnvloeden.

Opleidingsniveau

Hoewel de verschillen niet groot zijn, blijkt uit de analyse dat hoe hoger de opleiding, hoe groter de kans dat een reïntegratietraject wordt ingezet. Ook conditioneel op de inzet van een traject stijgt de kans op een combinatie van scholing en aanbodversterking met het opleidingsniveau van de cliënt. De inzet van de andere trajecten verschilt verder niet veel tussen hoger en lager opgeleiden.

Figuur 5.3: Aandeel van bevolkingsgroepen in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

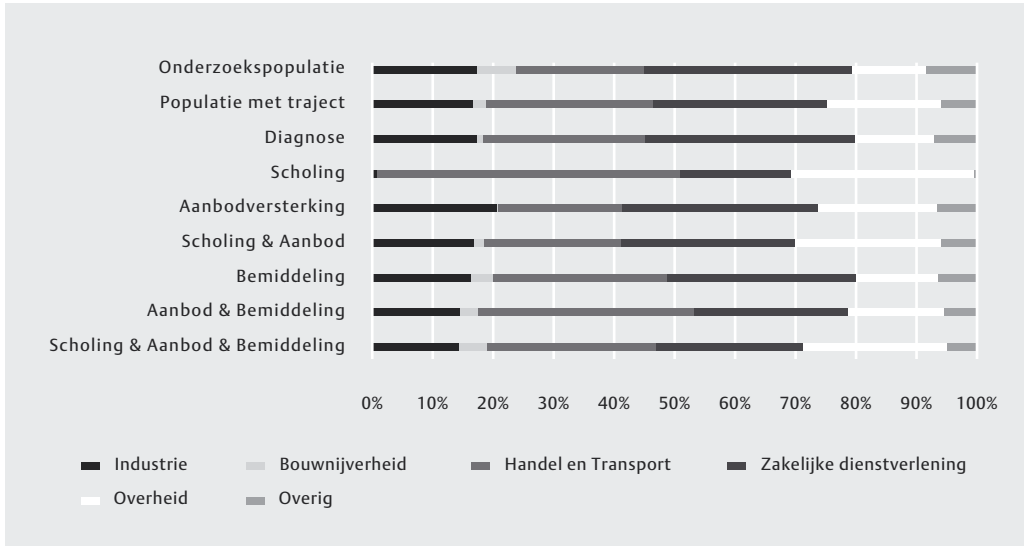

Sector

Tussen de verschillende sectoren zitten aanzienlijke verschillen in de mate waarin reïntegratietrajecten worden ingezet. Allereerst blijkt uit de analyse dat mensen uit de bouwnijverheid een aanzienlijk kleinere kans hebben een traject te ontvangen dan cliënten afkomstig uit andere sectoren. Uit figuur 5.4 blijkt tevens dat wanneer een traject wordt ingezet, dat in de bouwnijverheid relatief vaak bemiddeling, of een combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling is. Cliënten afkomstig uit de industrie ontvangen relatief vaak alleen aanbod-

versterking. Alleen scholing wordt vooral ingezet in de handel en transport en bij de overheid. Alleen diagnose of bemiddeling komt bij de overheid weinig voor, wel in combinatie met scholing en aanbodversterking.

Figuur 5.4: Aandeel van sectoren in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

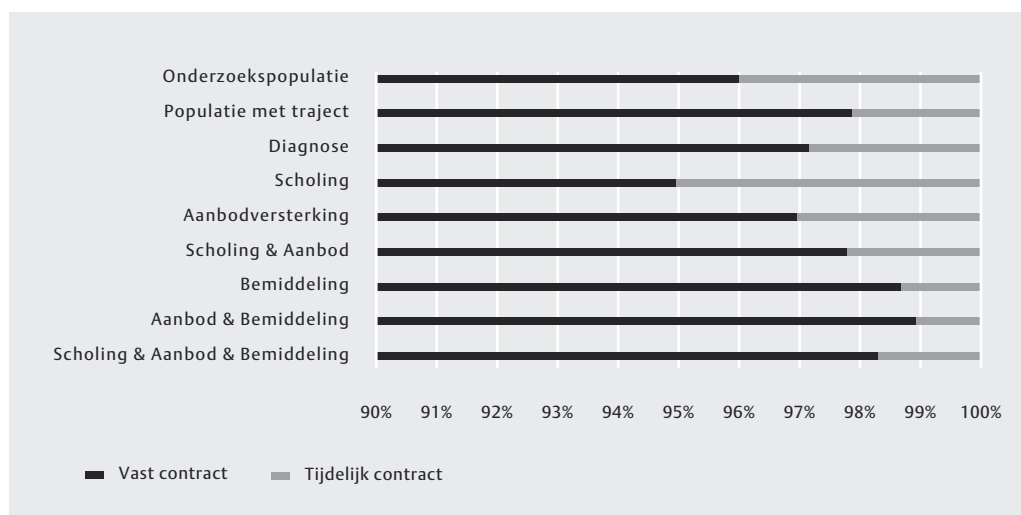
Eigenschappen werk

Uit de multinomiale analyse blijkt dat deeltijdwerkers iets vaker reïntegratietrajecten ontvangen als voltijders, maar dat zij geen andere trajecten ontvangen dan voltijders. Als we kijken naar het soort contract dat mensen hadden voordat ze werkloos werden, dan zien we dat zowel de inzet als het soort trajecten verschilt tussen vaste en tijdelijke contracten. Een vast contract betekent een aanzienlijk grotere kans om minimaal één reïntegratieproduct te ontvangen. Uit figuur 5.5 blijkt dat dit vaste contract de kans tevens groter maakt dat bemiddeling wordt ingezet. Mensen met een tijdelijk contract hebben daarentegen een grotere kans op diagnose, scholing of aanbodversterking, of een combinatie hiervan.

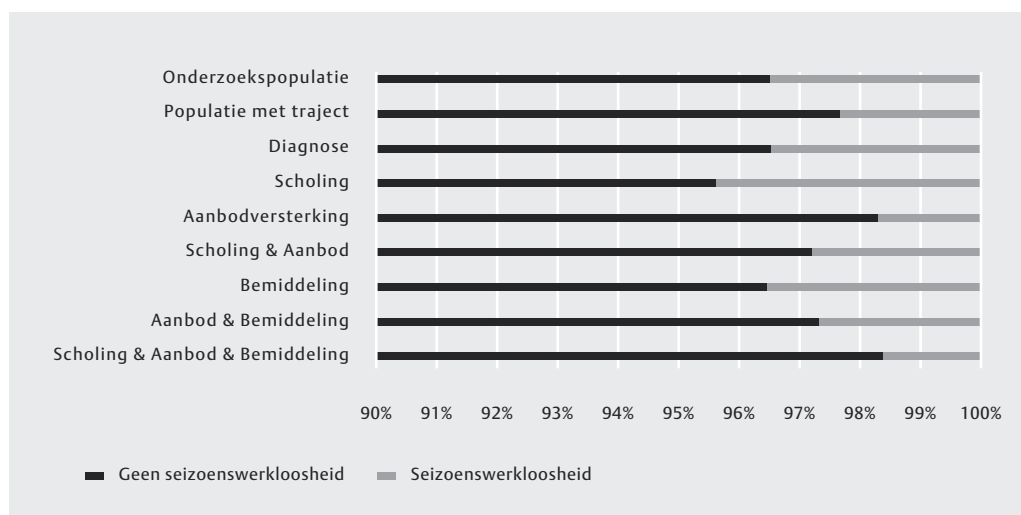
Seizoenswerkloosheid

De analysesresultaten laten zien dat de kans op de inzet van een reïntegratietraject voor seizoenswerklozen lager is dan voor 'gewone' werklozen. Wanneer er een reïntegratieproduct wordt ingezet is de kans voor seizoenswerklozen groter dat dit gaat om alleen diagnose, alleen scholing of alleen bemiddeling. Aanbodversterking of een combinatie van meerdere instrumenten worden minder vaak ingezet bij seizoenswerklozen. Dit is te zien in figuur 5.6.

Figuur 5.5: Aandeel van vaste en tijdelijke contracten in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

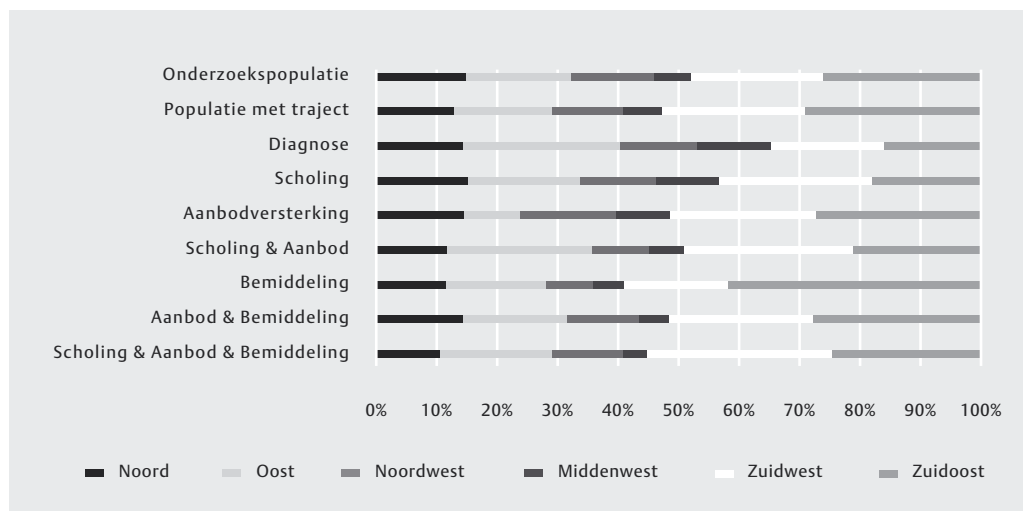
Figuur 5.6: Aandeel van seizoenswerklozen in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

Regio

Tussen de regio's zijn aanzienlijke verschillen in de kans op de inzet van verschillende reïntegratietrajecten te zien. De kans op minimaal één product is het grootst in regio Zuidoost en het kleinst in regio Noordwest. In figuur 5.7 is te zien hoe de inzet van reïntegratieproducten tussen regio's varieert als eenmaal een traject is gestart. Te zien is dat in de regio Zuidoost relatief vaak bemiddeling wordt ingezet, in de regio's Oost en Middenwest vaak alleen diagnose. Daarentegen wordt in regio Noord relatief vaak alleen scholing of aanbodversterking ingezet en in regio Zuidwest een combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling.

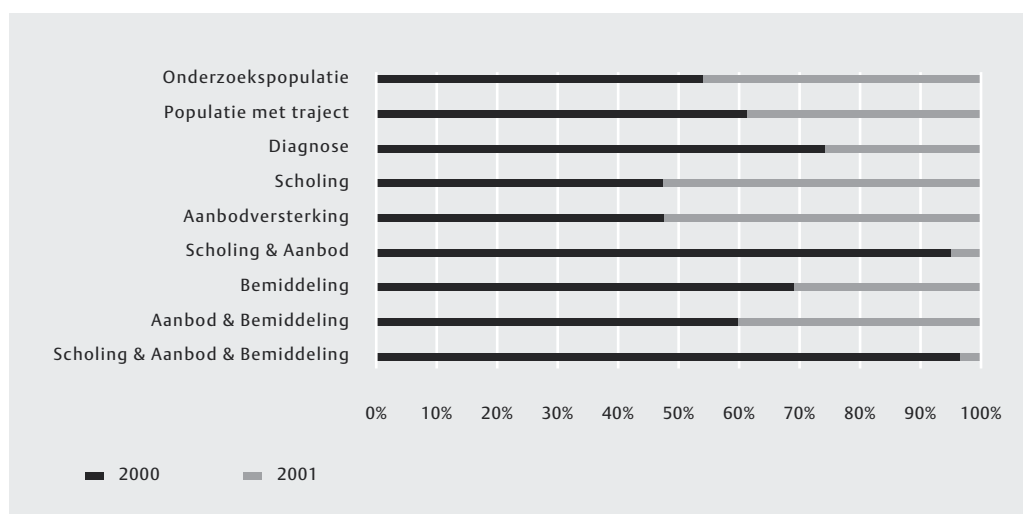
Figuur 5.7: Aandeel van regio's in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

Jaar van instroom in WW

Uit figuur 5.8 blijkt de kans op de inzet van een reïntegratietraject lager in 2001 dan in 2000. Omdat voor 2001 kan gelden dat door de recente meting een aantal cliënten nog geen kans heeft gehad een traject te ontvangen, geldt de kans op de inzet van een traject in dat jaar als ondergrens. Wat betreft het soort trajecten dat wordt ingezet, is er in 2001 vaker aanbodversterking ingezet, ook in combinatie met bemiddeling. Figuur 5.8 laat tevens zien dat er in 2001 minder diagnose is ingezet.

Figuur 5.8: Aandeel van de jaren 2000 en 2001 in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

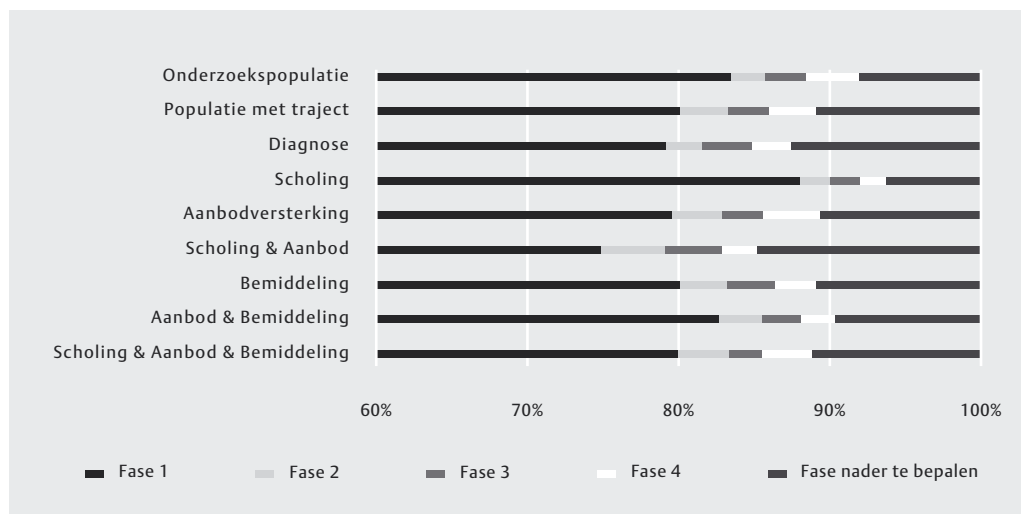

Fase

Opvallend is dat de kans op het krijgen van een reïntegratietraject het grootst is voor cliënten waarvoor de fase nog nader moet worden bepaald. Daarna komen fase 2 cliënten, gevolgd door

fase 3 en fase 4 cliënten. Voor herfaseerde cliënten die in eerste instantie door CWI in fase 1 zijn ingedeeld, ligt de kans op een traject duidelijk lager. Conditioneel op de inzet van een traject is het opvallend dat deze fase 1 cliënten relatief veel scholing krijgen, maar juist weinig aanbodversterking. De inzet van bemiddeling verschilt weinig tussen de verschillende fases. Uit figuur 5.9 blijkt alleen dat voor fase 4 cliënten relatief vaak aanbodversterking wordt ingezet.

Figuur 5.9: Aandeel van fases in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (WW)

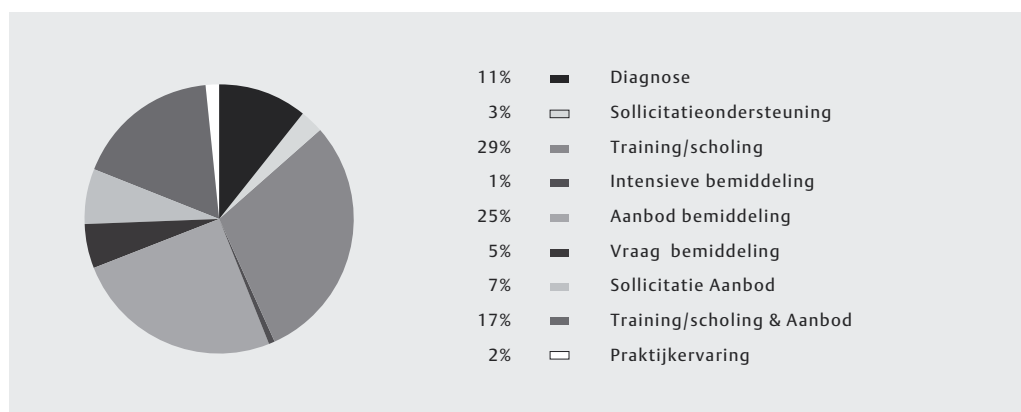

5.2 REA-populatie

Voor de inzet van verschillende reïntegratietrajecten bij arbeidsgehandicapten wordt – hetzij anders vermeld – uitgegaan van een man van 40 jaar met een middelbare opleiding in regio Noordwest, met een arbeidsongeschiktheidspercentage van 40 procent, met 10 jaar arbeidservaring op gemiddeld niveau, en door het GAK beoordeeld als fase 2 cliënt bij de instroom in 2000. Deze persoon heeft volgens het model een kans van 93 procent dat hij een reïntegratietraject zal ontvangen. De kans op verschillende typen reïntegratietrajecten wordt getoond in figuur 5.10.

De kans op een traject met alleen scholing of training is bij arbeidsgehandicapte cliënten binnen de waarnemingsperiode het grootst, gevolgd door een traject met alleen aanbodbemiddeling. Daarna volgen trajecten met een combinatie van deze reïntegratie-instrumenten en trajecten met alleen diagnose. De kans op trajecten met alleen sollicitatieondersteuning, trajecten met alleen praktijkervaring of (de verouderde) trajecten van intensieve bemiddeling is zeer klein.

Figuur 5.10: Aandeel van ingezette reïntegratietrajecten in totaal van REA-trajecten

Geslacht

Uit de multinomiale analyse blijkt dat arbeidsgehandicapte mannen en vrouwen een vrijwel gelijke kans hebben om een reïntegratietraject te ontvangen. Ook de kans op verschillende trajecten is vrijwel gelijk.

Leeftijd

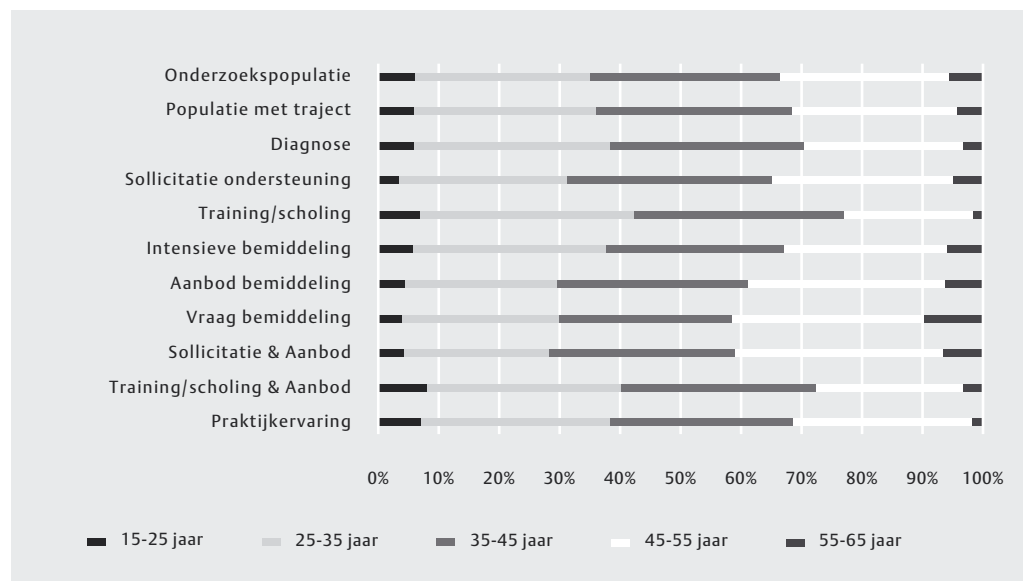
Cliënten boven de 55 jaar hebben een significant lagere kans op een traject dan andere cliënten (89 tegen 93 procent). Conditioneel op de inzet van een traject zijn er ook significante verschillen te vinden in het soort traject naar leeftijd (zie figuur 5.11). Zo wordt diagnose, training/scholing, eventueel in combinatie met aanbodgerichte bemiddeling, en praktijkervaring significant vaker ingezet bij jongeren tussen de 25 en 35 jaar en significant minder vaak bij cliënten boven de 55 jaar. De kans op zowel aanbodgerichte bemiddeling als vraag-aanbod koppeling stijgt met de leeftijd van de cliënt.

Opleidingsniveau

Naar opleidingsniveau worden nauwelijks significante verschillen gevonden voor de kans op

de inzet van (verschillende) trajecten tussen opleidingsniveaus. De kleine verschillen die er zijn duiden op een grotere kans op de inzet van een traject naar mate het opleidingsniveau toeneemt, met name training/scholing, maar de kans op alleen sollicitatieondersteuning daalt juist met het opleidingsniveau.

Figuur 5.11: Aandeel van leeftijdscategorieën in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

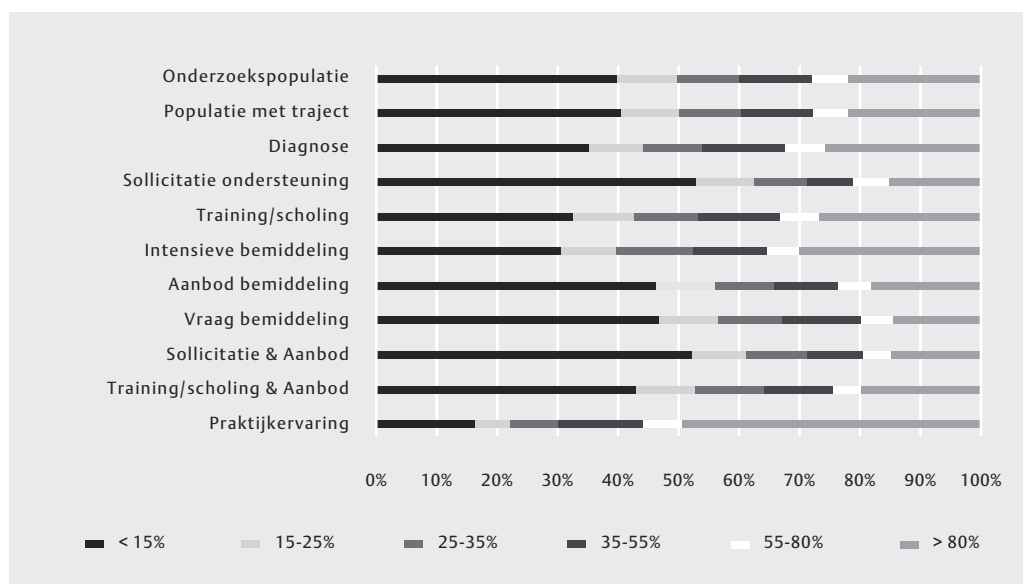
Arbeidsongeschiktheidspercentage

Een vergelijking van de bovenste twee staven in figuur 5.12 laat zien dat de kans op het krijgen van een reïntegratietraject vrijwel onafhankelijk is van de mate van arbeidsongeschiktheid. Maar wanneer volledig arbeidsongeschikten een traject ontvangen, krijgen ze significant vaker diagnose, training/scholing, intensieve bemiddeling en opvallend ook praktijkervaring. Gedeeltelijk arbeidsongeschikten ontvangen weer vaker alleen sollicitatieondersteuning, bemiddeling en een combinatie van beiden.

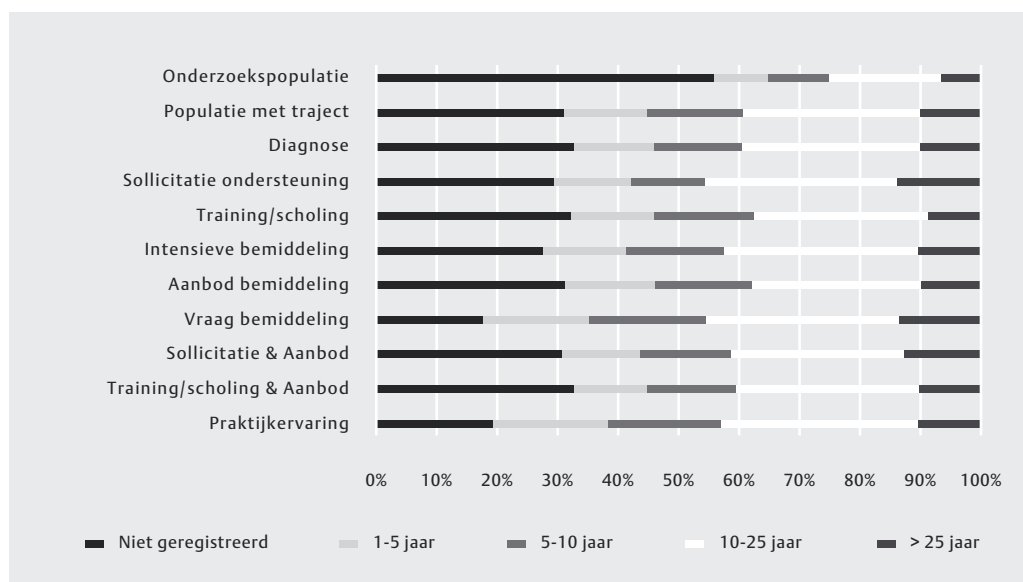
Arbeidservaring

De kans op de inzet van reïntegratietrajecten naar de duur en het niveau van de arbeidservaring varieert licht en weinig structureel. Uit de analyse wordt in elk geval duidelijk dat cliënten waarbij de arbeidservaring niet is geregistreerd een duidelijk lagere kans hebben om überhaupt een traject te ontvangen (86 tegen gemiddeld 93 procent). Figuur 5.13 lijkt verder te suggereren dat de kans op trajecten met vraaggestuurde bemiddeling, praktijkervaring en met meerdere soorten reïntegratie-instrumenten (dus zowel kwalificatie als bemiddeling), stijgt met de genoten arbeidservaring. Een soortgelijk patroon – maar minder expliciet – bestaat er voor het niveau van de genoten arbeidservaring. De verschillen tussen de categorieën zijn echter statistisch niet significant. Bovendien moeten de resultaten met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd vanwege het grote aandeel in de onderzoekspopulatie waarvoor geen arbeidservaring is geregistreerd.

Figuur 5.12: Aandeel van arbeidsongeschiktheidscategorieën in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

Figuur 5.13: Aandeel van cliënten met verschillende jaren ervaring in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

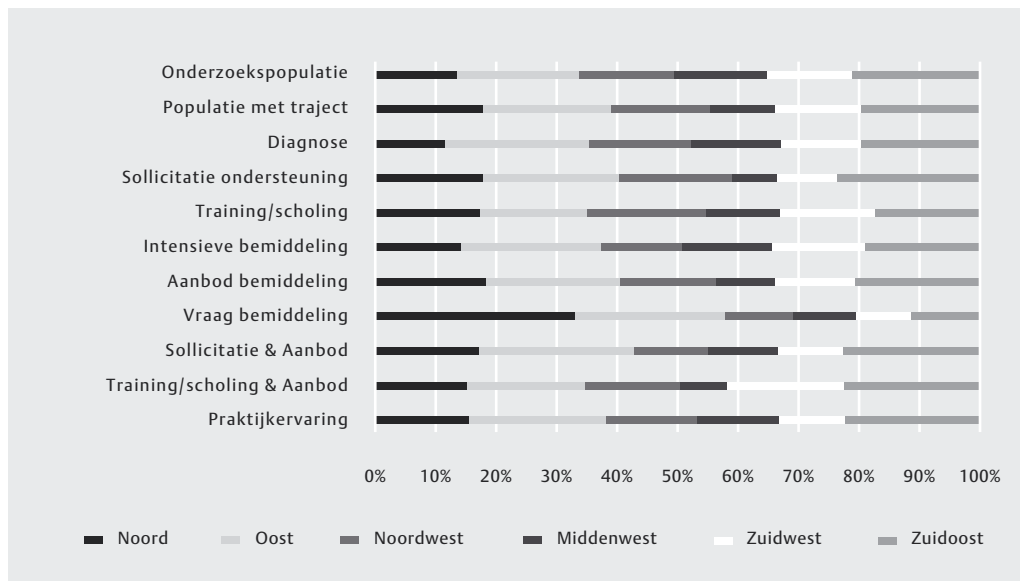

Regio

Tussen regio's zijn een aantal significante verschillen waar te nemen. Zo is de kans op een reïntegratietraject het grootst in de regio Oost (95 procent) en Noordwest (94 procent) en het kleinst in de regio Middenwest (88 procent) en Zuidwest (89 procent). Wanneer er eenmaal een traject wordt ingezet, dan wordt in regio Noord relatief vaak vraag-aanbod koppeling ingezet, in regio Oost aanbodgerichte bemiddeling, in regio Noordwest scholing, in regio Middenwest

onderzoek, in regio Zuidwest een combinatie van scholing en aanbodgerichte bemiddeling en in regio Zuidoost sollicitatieondersteuning. Figuur 5.14 geeft een indruk van de variatie in de inzet van reïntegratietrajecten tussen regio's.

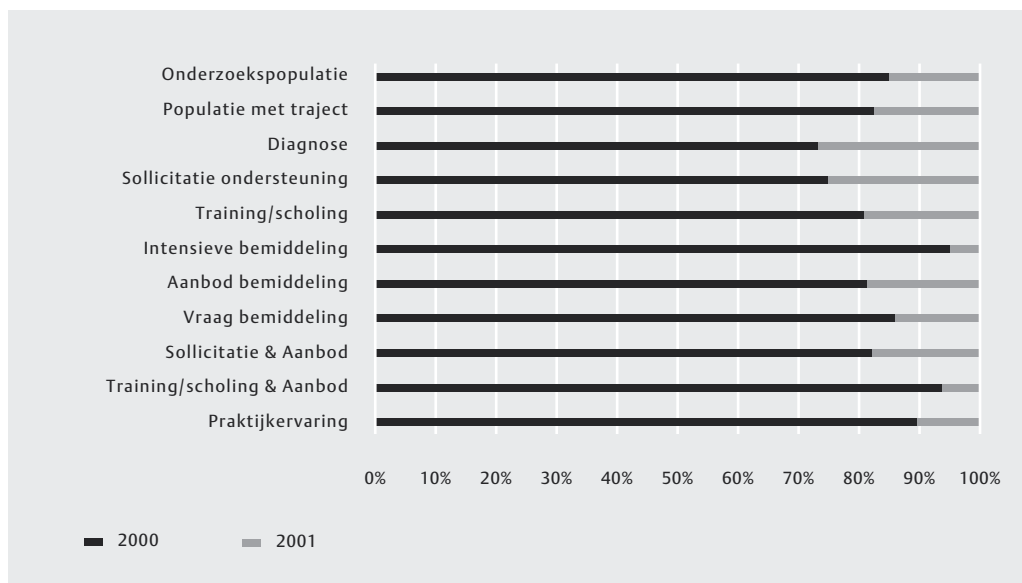
Figuur 5.14: Aandeel van regio's in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

Datum van instroom

De verschillen in de inzet van reïntegratietrajecten tussen 2000 en 2001 voor arbeidsgehandicapten laten goed zien dat we de analyse uitvoeren op een beperkte waarnemingsperiode, waarin het waarnemingsmoment een tussentijdse opname is van de reïntegratiepraktijk. Figuur 5.15 laat namelijk zien dat het 'oude' traject van intensieve bemiddeling veel minder wordt toegepast in 2001 en dat de kans op diagnose en training/scholing groter is dan de 'vervolgproducten' bemiddeling of een combinatie van scholing en bemiddeling. Daarvoor is op het moment van waarnemen (eind 2001) nu eenmaal minder tijd voor geweest bij de instromers in 2001 dan bij de instromers in 2000. Des te opvallender is het dat de kans om überhaupt een reïntegratietraject te ontvangen wel is gestegen tussen 2000 en 2001 (vergelijking van de bovenste twee staven in figuur 5.15). Verdere conclusies zullen we niet trekken, juist omdat er hier twee periodes met verschillende lengte worden vergeleken.

Figuur 5.15: Aandeel van de instroom in 2000 en 2001 in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

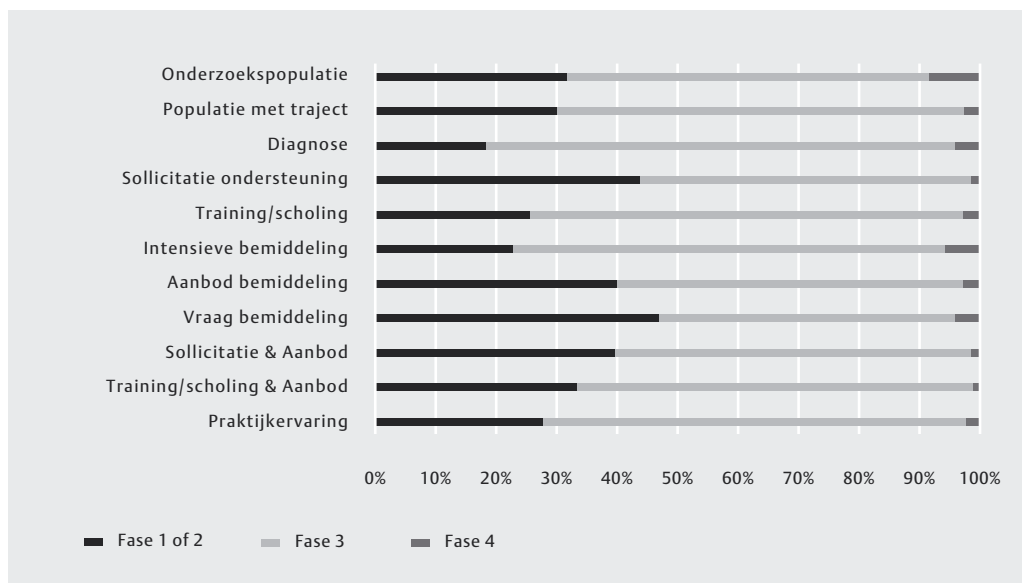
Fase-indeling

Door het kleine aantal fase 1 cliënten hebben we in de analyse geen onderscheid kunnen maken tussen fase 1 en fase 2 cliënten. De fase-indeling laat grote verschillen zien bij de kans een reïntegratietraject te ontvangen. Deze is voor fase 1 en 2 cliënten 94 procent, voor fase 3 cliënten 95 procent en voor fase 4 cliënten slechts 57 procent. Wanneer er toch een traject wordt ingezet bij een fase 4 cliënt, dan is de kans significant groter dat diagnose, intensieve bemiddeling of vraaggestuurde bemiddeling daar deel van uitmaakt (zie figuur 5.16). Verder zien we dat fase 3 cliënten vaak eerst nog worden geschoold, terwijl fase 1 en 2 cliënten een grotere kans hebben op onmiddellijke bemiddeling of sollicitatieondersteuning.

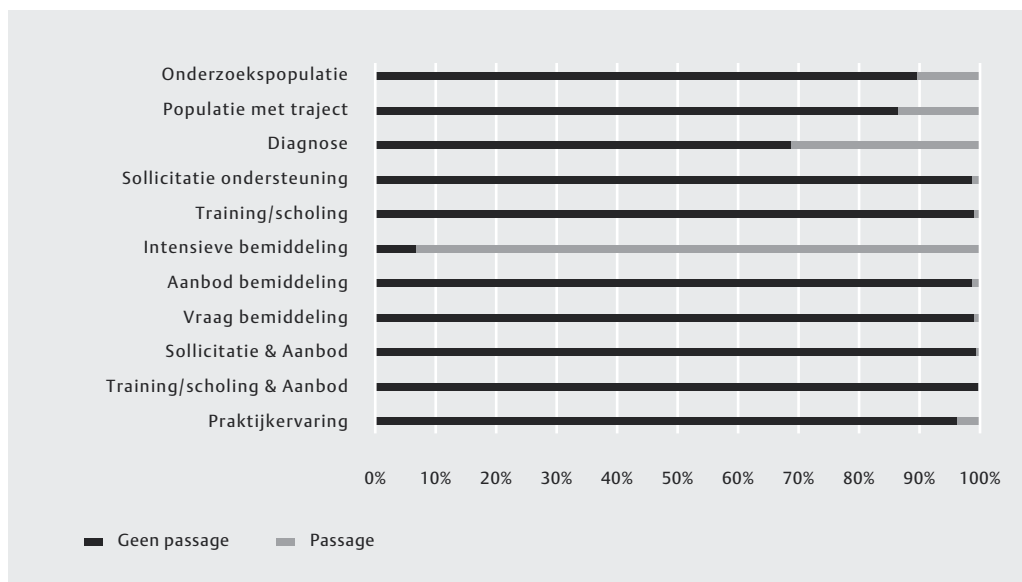
Passage-cliënten

Tenslotte kan met behulp van figuur 5.17 worden aangetoond dat passage-cliënten duidelijk andere producten ontvangen dan niet-passage-cliënten. Het gaat bij passage-cliënten vooral om diagnose en intensieve bemiddeling. Overigens is de kans om überhaupt een traject te ontvangen voor passage-cliënten slechts marginaal groter dan voor niet-passage-cliënten.

Figuur 5.16: Aandeel van fases in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

Figuur 5.17: Aandeel van passage-cliënten in de onderzoekspopulatie en per reïntegratietraject (REA)

5.3 Conclusie

WW-populatie

Op grond van de analyses in dit hoofdstuk, kunnen we een antwoord geven op de vraag wie welk traject krijgt. Uit bijlage A wordt duidelijk dat op het meetmoment van 31 december 2001, maar liefst 93 procent van de WW-populatie nog geen interventie (diagnose, scholing, aanbodversterking of bemiddeling) heeft ontvangen. Gedeeltelijk kan dat worden toegeschreven aan het feit dat cliënten die nog maar kort voor het meetmoment zijn ingestroomd, nog niet zover zijn dat ze al een traject krijgen of al recht hebben op een traject, in het bijzonder de grote groep fase 1 cliënten die nog geen half jaar werkloos is. Maar daarnaast zijn er groepen die ook daadwerkelijk een relatief kleine kans hebben om een reïntegratietraject in te gaan. Uit onze analyse blijkt dat het vooral fase 4 cliënten betreft en herfaseerde cliënten uit fase 1, cliënten beneden de 35 en boven de 55 jaar, cliënten met een tijdelijk contract, seizoenswerklozen en cliënten in de bouwnijverheid.

Deze kenmerken duiden er op dat WW-gerechtigden met zowel een relatief kleine als een relatief grote kans op de arbeidsmarkt minder vaak reïntegratie-instrumenten ontvangen. Fase 4 cliënten staan mogelijk zo ver van de arbeidsmarkt dat eerst wordt begonnen met instrumenten als sociale reactivering, hetgeen we niet in ons onderzoek hebben betrokken. Voor personen boven de 55 jaar geldt dat zij al zodanig dicht bij de (pre-)pensioengerechtigde leeftijd zitten, dat terughoudend wordt omgegaan met reïntegratie inspanningen. Herfaseerde cliënten uit fase 1 en beneden de 35 jaar hebben over het algemeen ook zonder de hulp van reïntegratie instrumenten een goede kans op werk (zie hoofdstuk 4). Voor cliënten met een tijdelijk contract, voor seizoenswerklozen en cliënten in de bouwnijverheid kan gelden dat er verschillende korte perioden van werkloosheid en werk elkaar volgen, waardoor er geen gelegenheid of aanleiding is om reïntegratie activiteiten te ontplooiën. Dit zou echter verder moeten worden onderzocht.

Als we alleen kijken naar de personen die wél interventies ontvangen, dan valt op dat diagnose vooral wordt ingezet bij fase 3 cliënten, bij ouderen, cliënten met een tijdelijk contract en seizoenswerklozen. Ook in de regio's Oost en Middenwest is diagnose relatief populair. Scholing alleen wordt nauwelijks ingezet, hoewel dat in de loop van de tijd is toegenomen, met name in de sectoren handel, zakelijke dienstverlening en bij de overheid. Ook de inzet van alleen aanbodversterking is de afgelopen jaren toegenomen, ten koste van een combinatie van meerdere reïntegratie instrumenten tegelijk. Dat kan gedeeltelijk worden toegeschreven aan de kortere tijd dat cliënten op het meetmoment zijn waargenomen, zodat minder instrumenten ingezet kunnen zijn. Aanbodversterking alleen wordt verder relatief vaak ingezet bij vrouwen, fase 4 cliënten, hoger opgeleiden en cliënten die gedeeltelijk werkloos zijn of met een tijdelijk dienstverband.

De inzet van alleen bemiddeling vindt vooral plaats bij werklozen uit de bouwnijverheid, ouderen, werklozen met een Marokkaanse achtergrond, seizoenswerklozen en in de regio's Oost en Zuidoost. De kans op de inzet van een combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling, is het grootst voor cliënten tussen de 45 en 55 jaar die gedeeltelijk werkloos zijn geworden en niet afkomstig zijn uit de industrie of de zakelijke dienstverlening. De combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling wordt vooral ingezet in de noordelijke en zuidelijke provincies.

Het beeld dat resulteert uit de analyse is zeer divers. Een verklaring voor de variatie in de inzet van reïntegratietrajecten is daarom moeilijk te geven, maar in het gunstigste geval duidt het op maatwerk. De inzet van aanbodversterking bij fase 4 cliënten en werklozen tussen de 45 en 55 jaar, kunnen worden toegeschreven aan de grotere afstand die zij hebben tot arbeid, waar middels scholing mogelijk iets aan kan worden gedaan. Voor vrouwen kan dat in mindere mate ook gelden. De reden waarom hoger opgeleiden vaker aanbodversterking ontvangen kan liggen in het rendement dat op lange termijn bij deze groepen te behalen is. Volgens dezelfde argumentatie kan worden gesteld dat ouderen vaker bemiddeling krijgen, juist omdat scholing minder effectief zou zijn. Uit hoofdstuk 7 zal blijken dat hier geen statistische aanwijzingen voor zijn. De inzet van aanbodversterking bij gedeeltelijk werklozen lijkt complementair met de arbeidservaring die zij in het werk opdoen. Dat seizoenswerklozen relatief vaak worden bemiddeld lijkt in ieder geval plausibel. Ook de relatief grote kans op de inzet van onderzoek bij fase 3 cliënten en ouderen lijkt plausibel. Voor die cliënten is het belangrijk goed te onderzoeken wat zij nog voor mogelijkheden hebben op de arbeidsmarkt, voordat andere en duurdere instrumenten worden ingezet.

REA-populatie

Voor de cliënten in het REA-bestand geldt dat op het meetmoment van 31 oktober 2001 zo'n 45 procent geen interventies heeft ontvangen. Net zoals voor de WW-cliënten kan dat gedeeltelijk worden toegeschreven aan het feit dat cliënten nog maar kort voor het meetmoment zijn ingestroomd en nog niet zover zijn dat ze al een traject krijgen. Maar daarnaast zijn er ook hier groepen die daadwerkelijk een relatief kleine kans hebben om een reïntegratietraject in te gaan. Uit onze analyse blijkt dat het vooral fase 4 cliënten betreft, arbeidsgehandicapten boven de 55 jaar en cliënten waarvoor de arbeidservaring niet is geregistreerd. Ook is de kans op reïntegratie-instrumenten kleiner in de regio's Middenwest en Zuidwest.

Deze kenmerken duiden er op dat arbeidsgehandicapten met een relatief kleine kans op de arbeidsmarkt ook minder vaak reïntegratie-instrumenten ontvangen. Weer geldt dat fase 4 cliënten wellicht zo ver van de arbeidsmarkt af staan dat eerst wordt begonnen met instrumenten als sociale reactivering en dat personen boven de 55 jaar dicht bij de (pre-)pensioenge-rechtigde leeftijd zitten.

Als we kijken naar arbeidsgehandicapten die wél interventies ontvangen, dan valt op dat diagnose vooral wordt ingezet bij mannen, jongeren, fase 4 en passage-cliënten. Sollicitatie-ondersteuning wordt relatief vaak ingezet bij arbeidsgehandicapten van middelbare leeftijd die slechts gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn en een langere arbeidservaring hebben. Scholing wordt vooral ingezet bij vrouwen, jongeren, middelbaar en hoger opgeleiden, volledig arbeidsongeschikten en fase 3 cliënten. Ook de regio Noordwest zet relatief vaak scholing in. De kans op bemiddeling daarentegen is weer groter bij mannen, ouderen, partieel arbeidsongeschikten, fase 2 cliënten en in het gehele oosten van het land.

De verklaring voor de variatie in de inzet van scholing en bemiddeling kan hier alleen speculatief zijn, bij gebrek aan informatie over de achterliggende beweegredenen. Voor fase 3 cliënten en volledig arbeidsongeschikten kan worden gesteld dat zij een grotere afstand hebben tot de arbeidsmarkt en daar middels scholing iets aan kunnen doen. Voor vrouwen kan dat in mindere mate ook gelden. De reden waarom jongeren en hoger opgeleiden vaker scholing ontvangen kan liggen in de perceptie van het rendement op lange termijn of de mate waarin deze groepen open staan voor scholing. Ouderen zouden volgens dezelfde argumenta-

tie vaker bemiddeling krijgen, juist omdat scholing minder effectief zou zijn. Uit hoofdstuk 7 zal echter het tegendeel blijken. Er is bij ouderen weliswaar een kortere resterende tijd waarop de scholing rendement kan opleveren, maar als reïntegratie-instrument dient scholing in eerste instantie de kansen op werkherleving te verhogen. En dat blijkt bij ouderen het geval te zijn. De relatief grote kans op de inzet van diagnose-instrumenten bij fase 4 en passage-clënten, lijkt plausibel. Voor die cliënten is het belangrijk goed te onderzoeken wat zij nog voor mogelijkheden hebben op de arbeidsmarkt, voordat andere en duurdere instrumenten worden ingezet. Maar waarom ook bij mannen en jongeren relatief vaak diagnose wordt ingezet is een vraag die wij hier niet kunnen beantwoorden.

KOSTEN VAN REÏNTEGRATIE-
TRAJECTEN NAAR
PERSOONSKENMERKEN

6

In dit hoofdstuk wordt een indruk gegeven van de kosten van reïntegratietrajecten. Omdat we voor dit onderzoek alleen betrouwbare informatie over kosten beschikbaar hebben voor de REA-populatie, zullen alleen de kosten van REA-trajecten worden besproken. Deze kosten worden benaderd door prijzen die door Kliq en voorheen Arbeidsvoorziening Arbeidsintegratie voor ingezette reïntegratie-instrumenten aan de opdrachtgever zijn berekend. Omdat het hier concurrentiegevoelige informatie betreft, beperken we ons tot een kwalitatieve beschrijving van de kostenverschillen. Paragraaf 4.1 gaat in op welke prijsgegevens beschikbaar zijn, paragraaf 4.2 rapporteert over de prijs van afgeronde trajecten, en paragraaf 4.3 bespreekt de variatie in kosten van ingezette reïntegratie-instrumenten naar persoonskenmerken.

6.1 Beschikbare prijsgegevens

Kosten van reïntegratietrajecten voor arbeidsgehandicapten kunnen nauwkeurig worden vastgesteld op basis van prijsgegevens per product. Het gaat hier dus niet om de werkelijke kosten, maar om ingeschatte kosten op basis van tarieven. Deze prijzen of tarieven zijn afkomstig van Kliq, die een overzicht heeft verschaft van de prijzen van individuele producten die in het REA-bestand zijn geregistreerd. Deze productprijzen variëren behalve naar product tevens naar opdrachtgever (Uvi's, gemeenten, arbodiensten etc.) en periode (met verschillende ingangsdatums en vervaldatums). De koppeling met ingezette producten in het REA-bestand is niet volledig. Soms ontbreken prijzen van producten voor een bepaalde opdrachtgever, soms is een product ingezet in een periode waarvoor geen prijs beschikbaar is. Bovendien is een koppeling op het niveau van een cliënt-product combinatie zeer arbeidsintensief. Aangezien we vooral geïnteresseerd zijn in gemiddelde prijzen naar persoonskenmerken van cliënten, hebben we voor 2000 en 2001 per product een gemiddelde prijs bepaald over alle opdrachtgevers en relevante (overlappende) perioden. Deze gemiddelde prijs is vervolgens gekoppeld aan de ingezette producten per cliënt, op basis waarvan ook trajectprijzen zijn berekend.

Als we alleen kijken naar prijzen van de verschillende beschikbare producten en nog niet naar de hoeveelheid producten die is ingezet, dan zien we dat de gemiddelde prijs over al deze producten in 2000 uitkomt op € 1.052 en in 2001 op € 1.232. Daaruit blijkt dat producten tussen 2000 en 2001 flink duurder zijn geworden (zo'n 18 procent). Vooral bemiddeling is sterk in prijs gestegen. Verder valt op dat intensieve bemiddeling verreweg de hoogste prijs kent, maar dit is dan ook een volledig pakket aan instrumenten. Training is kostbaar, maar scholing is relatief goedkoop. Echter, de werkelijke scholingskosten zijn niet in de prijslijst opgenomen, omdat deze kosten in die jaren over het algemeen uit een ander budget kwamen (art. 22 REA scholingsbudget). De genoemde prijzen voor scholing laten in dat geval vooral de kosten van begeleiding zien. Bij bemiddeling zien we een flink prijsverschil tussen relatief dure aanbodge-richte bemiddeling en relatief goedkope vraag-aanbodkoppeling. Dat legitimeert ook het onderscheid dat we tussen deze instrumenten via de ingezette trajecten in dit onderzoek maken. Hieronder gaan we in op de kosten van reïntegratietrajecten als we ook letten op de hoeveelheid producten die is ingezet.

6.2 Wat kost een afgerond REA-traject?

In deze paragraaf proberen we een indruk te geven van de kosten van een afgerond traject. Een afgerond traject wordt gedefinieerd als een traject dat tenminste 6 maanden heeft

geduurd en in het REA-bestand is geregistreerd als beëindigd met of zonder plaatsing vóór 1 november 2001. Daarbij hebben we de prijs van alle producten meegenomen die we in onze analyse onderscheiden, inclusief intake producten, maar exclusief plaatsingsproducten, om de trajectkosten van geplaatsten en niet-geplaatsten beter te kunnen vergelijken.

Uit een vergelijking van de totale prijzen per afgerond traject, met onderscheid naar trajecten die wel of niet resulteerden in een plaatsing, blijkt dat de totale prijs bij geplaatsten gemiddeld hoger ligt dan de totale prijs bij niet-geplaatsten, ondanks het uitsluiten van plaatsingsproducten. Daaruit kan worden geconcludeerd dat succes ook hogere kosten met zich meebrengt. Een nadere bestudering laat echter zien dat die hogere kosten bij geplaatsten alleen opgaan voor cliënten die alleen een intake ontvangen. Bij alle andere trajecten liggen de totale kosten voor geplaatsten lager dan die voor niet-geplaatsten. Met andere woorden: de groep die succes heeft kost ook nog eens minder, maar daarvoor is wel een duurdere intake nodig. Die duurdere intake wordt veroorzaakt door het aanbieden van meerdere intake gesprekken, zoals blijkt uit een vergelijking van gemiddelde kosten per instrument. Die liggen namelijk voor een traject met alleen een intake aanzienlijk lager voor geplaatsten dan voor niet-geplaatsten.

Samenvattend kan worden gezegd dat geplaatsten minder dure reïntegratie-instrumenten ontvangen dan niet-geplaatsten, maar dat geplaatsten wel vaker reïntegratie-instrumenten ontvangen, met name intake gesprekken. De gemiddelde totale prijs voor een afgerond traject (exclusief plaatsingsproducten en scholing op grond van art. 22 REA) bedroeg in de periode 2000-2001 € 2.479,-. Een traject met intensieve bemiddeling is gemiddeld het duurst, een traject met alleen een intake het goedkoopst. Ook trajecten met voornamelijk vraag-aanbod koppeling zijn relatief laag geprijsd, terwijl trajecten met een combinatie van sollicitatieondersteuning en aanbodgerichte bemiddeling en trajecten met praktijkervaring relatief duur zijn.

6.3 Variatie in kosten naar persoonskenmerken

Nu de variatie in kosten naar trajecten bekend is, kan ook de variatie in kosten naar persoonskenmerken worden onderzocht. Omdat we voor niet-afgeronde trajecten geen totaalprijs kunnen berekenen – het totaal aan ingezette instrumenten binnen het traject is dan immers nog niet bekend – voeren we de prijsvergelijking tussen persoonskenmerken uit op basis van de gemiddelde prijs over de tot dan toe ingezette producten. Voor het bepalen van de gemiddelde prijs zijn alleen diagnose-instrumenten, kwalificatie en bemiddelingsproducten meegenomen om zo zuiver mogelijk te kijken naar de kosten van interventies (daadwerkelijke reïntegratie-instrumenten). Cliënten voor wie geen producten zijn geregistreerd of die een traject met alleen een intake hebben ontvangen, vallen daarmee buiten deze analyse. Hierdoor resulteert een groep van 14.414 cliënten. Ook moet worden opgemerkt dat de kosten van scholing, buiten die van de begeleiding van scholing, niet in de analyse meegenomen worden. Hieronder wordt per persoonskenmerk kort de belangrijkste resultaten genoemd. Deze resultaten worden nog eens samengevat in figuur 6.1. Omdat gegevens over prijzen en kosten concurrentiegevoelig zijn, hebben we in overleg met Kliq besloten geen werkelijke gemiddelde prijzen te rapporteren.

Geslacht

Mannen krijgen gemiddeld duurdere trajecten dan vrouwen. Dit kan worden toegeschreven aan de grotere inzet van bemiddeling bij mannen.

Leeftijd

De gemiddelde prijs van reïntegratie producten varieert nauwelijks tot 45 jaar. Daarna stijgt deze flink, omdat bemiddeling een groter deel van de ingezette producten uitmaakt. Echter, omdat ouderen minder producten ontvangen dan jongeren, is de totale trajectprijs voor ouderen lager.

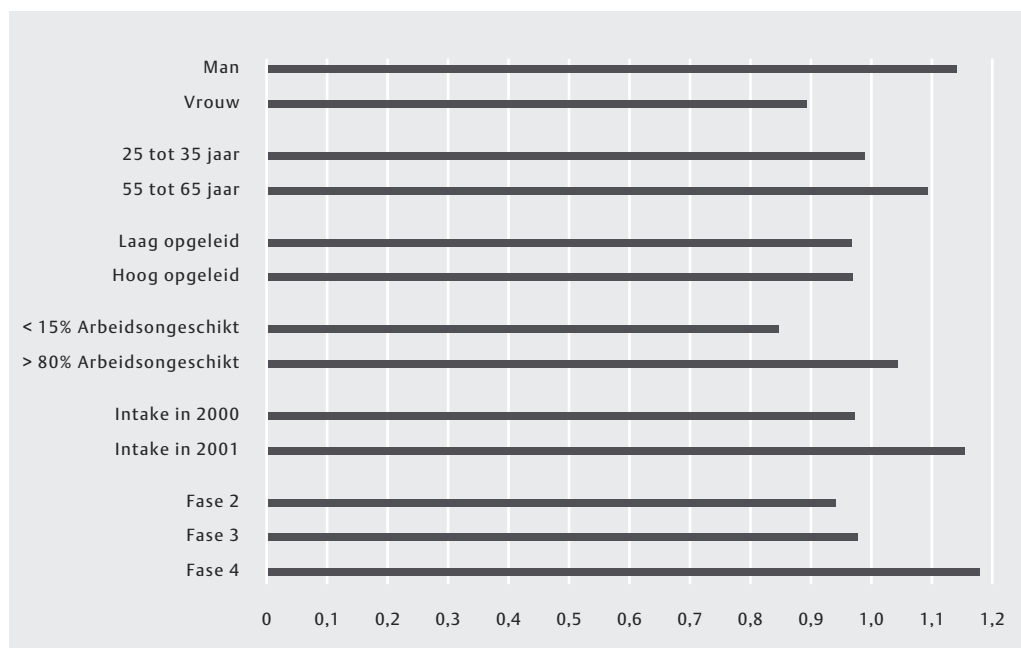
Opleiding

De gemiddelde prijs van de ingezette reïntegratietrajecten ligt voor lager en hoger opgeleiden hoger dan voor middelbaar opgeleiden. De oorzaak hiervan is onduidelijk, aangezien in het vorige hoofdstuk geen significante verschillen werden gevonden in de inzet van producten naar opleidingsniveau.

Arbeidsongeschiktheidspercentage

De gemiddelde kosten van de ingezette producten stijgen met de mate van arbeidsongeschiktheid. Voor cliënten met een arbeidsongeschiktheidspercentage tot 15 procent is de gemiddelde prijs per ingezet instrument het laagst, terwijl die relatief veel bemiddeling ontvangen. Echter, cliënten met een hoger arbeidsongeschiktheidspercentage ontvangen dan wel minder bemiddeling (hetgeen leidt tot een lagere gemiddelde prijs per instrument), maar nemen weer vaker deel aan relatief dure praktijkervaring.

Figuur 6.1: Relatieve gemiddelde prijzen per ingezet reïntegratie-instrument naar persoonskenmerken van REA-cliënten

Arbeidservaring

Ook bij arbeidservaring zien we een structurele relatie met de kosten: Hoe meer arbeidservaring, hoe hoger de gemiddelde kosten van de ingezette reïntegratie instrumenten. Hoewel de relatie niet statistisch significant is, werd in het vorige hoofdstuk wel duidelijk dat bemiddeling vaker wordt ingezet bij personen met meer arbeidservaring, hetgeen de relatie met kosten kan verklaren.

Regio

Ondanks de grote verschillen tussen regio's in de kans op een traject en het soort traject dat wordt ingezet, blijkt de gemiddelde prijs van trajecten tussen regio's redelijk overeen te komen.

Jaar van instroom

Tussen 2000 en 2001 is de gemiddelde prijs van de *ingezette* producten met bijna 15 procent toegenomen. Dat kan er op duiden dat er in 2001 of vaker duurdere producten zijn ingezet, of dat eerst duurdere en later goedkopere producten worden ingezet, of dat de prijzen van de ingezette producten zijn gestegen. Eerder zagen we al dat, los van de inzet, de gemiddelde prijs van alle beschikbare producten met zo'n 18 procent is gestegen tussen 2000 en 2001, hetgeen de kostenstijging tussen 2000 en 2001 voor een belangrijk deel verklaart.

Fase

Opvallend is dat fase 4 cliënten gemiddeld duurdere instrumenten ontvangen dan fase 2 en fase 3 cliënten. Dat is toe te schrijven aan de frequentere inzet van intensieve bemiddeling bij fase 4 cliënten, hetgeen niet wordt gecompenseerd door de grotere inzet van relatief goedkope diagnose instrumenten.

6.4 Conclusie

Concluderend kan worden gesteld dat de gemiddelde kosten van reïntegratietrajecten sterk samenhangen met de inzet van verschillende instrumenten. Over het algemeen is bemiddeling en praktijkervaring relatief duur en diagnose instrumenten en scholing relatief goedkoop. Het lage aandeel van scholing in de totale kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door het ontbreken van de prijs voor de daadwerkelijke scholing in onze gegevens. Dit omdat scholing over het algemeen is gefinancierd uit het art. 22 Wet REA scholingsbudget en niet uit het trajectbudget (de inkooppot).

EFFECTIVITEIT VAN
REÏNTEGRATIETRAJECTEN
NAAR PERSOONSKENMERKEN

In dit hoofdstuk worden resultaten gerapporteerd van een effectmeting op reïntegratietrajecten. Het gaat daarbij om de mate waarin de kans op werkhervatting wordt beïnvloed door de inzet van verschillende reïntegratietrajecten. En hoe deze invloed verschilt tussen cliënten met verschillende persoonskenmerken. Daarbij moet worden bedacht dat ook zonder de inzet van reïntegratietrajecten cliënten al een bepaalde werkhervattingskans hebben. Die kans op werkhervatting of apriori arbeidsmarktkans is besproken in hoofdstuk 4. Het effect van de inzet van reïntegratietrajecten is daarom slechts een verhoging (of mogelijk een verlaging) van die arbeidsmarktkans. In paragraaf 7.1 leggen we eerst uit hoe we deze netto-effectiviteit van reïntegratietrajecten kunnen meten. Vervolgens wordt apart voor de WW- en REA-populatie het resultaat van die effectmeting gepresenteerd, alsmede hoe die netto-effectiviteit varieert met persoonskenmerken van cliënten.

7.1 Hoe meten we netto-effectiviteit?

In deze paragraaf leggen we uit hoe we het netto-effect van de inzet van verschillende reïntegratietrajecten kunnen meten. Voor een meer technische beschrijving wordt de lezer verwezen naar bijlage E¹⁰. Het netto-effect of toegevoegde waarde van reïntegratietrajecten kan worden gemeten aan de hand van een model dat de duur tot aan de werkhervatting beschrijft, hetzelfde model dus waarmee ook de apriori arbeidsmarktkans in hoofdstuk 4 is berekend. De tijd die mensen nodig hebben om weer aan het werk te gaan (de reïntegratieduur) hangt af van individuele kansen op de arbeidsmarkt (wie reïntegreert?; apriori arbeidsmarktkansen uit hoofdstuk 4), van de economische omstandigheden (wanneer reïntegreert men?), en van de intensiteit waarmee men reïntegreert (welke instrumenten worden ingezet? hoe gemotiveerd is men om een baan te vinden?). Ons duurmodel kan aan de hand van een vergelijking van reïntegratieduren tussen personen vaststellen welke persoonlijke kenmerken en welke omstandigheden bepalen of iemand er langer of korter over doet om het werk te hervatten. Natuurlijk hangt dat ook van het toeval af, maar daar wordt in het model rekening mee gehouden. Daarom is sprake van een *kansmodel*.

Wanneer er reïntegratie-instrumenten worden ingezet, betekent dat niets anders dan een verandering in omstandigheden waaronder men reïntegreert. Door de tijd die nodig is om het werk te hervatten te vergelijken tussen mensen met en zonder reïntegratietraject, kan worden vastgesteld in welke mate die verandering in omstandigheden (de inzet van reïntegratie-instrumenten) bijdraagt aan het verkorten van de reïntegratieduur. Daarmee kan dus de effectiviteit van deze instrumenten worden vastgesteld, uitgedrukt in een verkorting van de reïntegratieduur of een verhoging van de werkhervattingskans. In het model dienen de veranderde omstandigheden wel als tijdsvariërende variabele te worden meegenomen, aangezien de timing van de inzet van het reïntegratietraject het moment bepaalt waarop zij effectief worden. Het model houdt dus rekening met de begindatum van trajecten.

Nu zijn er twee belangrijke problemen bij deze modellering. Vaak worden reïntegratie instrumenten selectief ingezet en is er niet zonder meer een controlegroep beschikbaar, omdat

¹⁰ Zie ook het model en de resultaten uit eerder onderzoek in Heyma (2002), "De effectiviteit van reïntegratie-instrumenten voor arbeidsgehandicapten", in E.L. de Vos e.a., "Daadwerkelijk effectief; Prestatiemeting van reïntegratie en activering", TNO Arbeid, Hoofddorp.

alle arbeidsgehandicapten in beginsel in aanmerking komen voor reïntegratie. Selectiviteit betekent dat instrumenten alleen bij bepaalde cliënten worden ingezet. Dat heeft gevolgen voor de berekende uitkomsten. Stel dat de groep mensen die een reïntegratietraject heeft gevolgd ouder is dan de groep die geen reïntegratietraject heeft gevolgd. De kans op werkhervatting van de groep die een reïntegratietraject heeft gevolgd (de ouderen) zal vóór het volgen van het reïntegratietraject lager liggen dan de kans op werkhervatting van de groep die geen traject heeft gevolgd (de jongeren). De kans op werkhervatting van de groep ouderen kan door het traject omhoog zijn gegaan, maar na het volgen van het traject nog steeds lager liggen dan die kans bij de jongeren. Een directe vergelijking van de twee groepen levert een negatief effect op van de reïntegratie activiteiten. Echter, een vergelijking van twee personen van dezelfde leeftijd met en zonder reïntegratietraject levert een positief effect op. Door in het model rekening te houden met die selectieve inzet van reïntegratie instrumenten kan dus een zuiver effect worden berekend. Dit wordt in het model bereikt door het opnemen van zo veel mogelijk individuele kenmerken op basis waarvan die selectie in de inzet van reïntegratie instrumenten plaatsvindt¹¹.

Het vinden van een goede controlegroep kan een probleem zijn wanneer iedereen daadwerkelijk een reïntegratietraject ontvangt. Maar in de praktijk blijkt dat veel cliënten geen of pas in een later stadium een traject ontvangen. Daarmee wordt het mogelijk de cliënten zonder reïntegratietraject (tijdelijk) tot de controlegroep te rekenen, tot het moment dat zij de eerste instrumenten ontvangen. Omdat dit over het algemeen andere mensen zijn dan cliënten die in een veel eerder stadium reïntegratie-instrumenten ontvangen, is er sprake van selectie. Maar hiervoor wordt – in ieder geval gedeeltelijk – gecorrigeerd door het opnemen van persoonskenmerken in het model, op grond waarvan die selectie plaatsvindt. Bovendien wordt in het duurmodel ook gecorrigeerd voor de tijd dat mensen moeten wachten op de inzet van een reïntegratietraject. Wat overblijft is een netto verschil in de kans op werkhervatting tussen vergelijkbare mensen met en zonder reïntegratietraject. Dit is het netto-effect waar we naar op zoek zijn. De gevonden netto-effecten worden hieronder apart voor de WW- en de REA-populatie gepresenteerd.

7.2 WW-populatie

Figuur 7.1 biedt inzicht in de netto-effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken. Daarvoor wordt de kans op werkhervatting na de inzet van verschillende reïntegratietrajecten afgezet tegen de kans op werkhervatting zonder de inzet van een traject. Daarbij

¹¹ De selectieve inzet van instrumenten kan ook variëren met persoonskenmerken die niet in het model zijn opgenomen, eenvoudig omdat informatie daarover ontbreekt. Gedacht kan worden aan ernst van de handicap, motivatie en dergelijke. Er bestaan geavanceerde econometrische technieken om rekening te houden met deze niet-waargenomen selectie (door middel van het relateren van de kans op een traject met de kans op werkhervatting, zie onder meer Heyma (2002), "De effectiviteit van reïntegratie-instrumenten voor arbeidsgehandicapten", in E.L. de Vos e.a., "Daadwerkelijk effectief; Prestatiemeting van reïntegratie en activering", TNO Arbeid, Hoofddorp), maar deze zijn in het huidige onderzoek niet toegepast. Het gaat ons hier vooral om het verband te onderzoeken tussen waargenomen persoonskenmerken, de inzet van reïntegratietrajecten en het effect op werkhervattingskansen om aan te kunnen geven hoe die informatie kan worden gebruikt bij het afbakenen van doelgroepen. Het heel precies in kaart brengen van de effectiviteit heeft een lagere prioriteit.

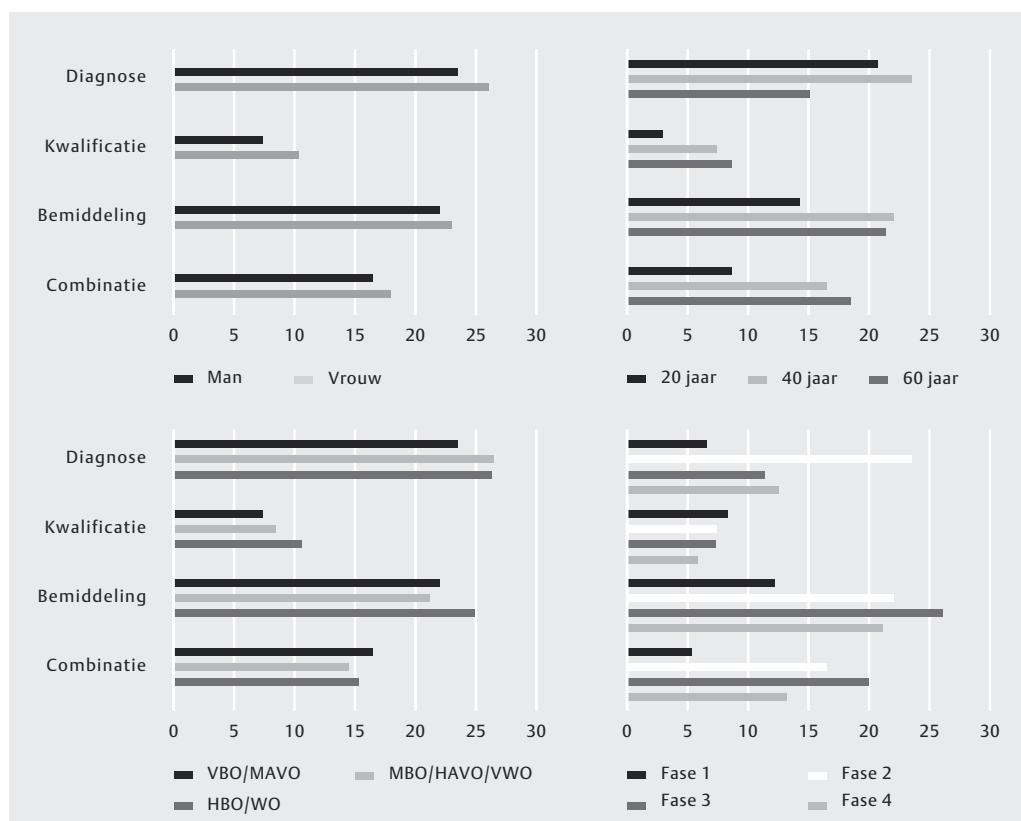
wordt voortgeborduurd op de apriori arbeidsmarktkans binnen een jaar uit hoofdstuk 4. Omdat het model rekening houdt met de begindatum van een traject, wordt verondersteld dat een interventie (diagnose, kwalificatie of bemiddeling) een half jaar na het begin van de WW-periode aanvangt. Om genoeg waarnemingen over te houden om de verschillen in effectiviteit tussen persoonskenmerken te identificeren, zijn verschillende trajecten in de analyse samengevoegd. Trajecten die zich van andere trajecten onderscheiden door een grote kwalificatie-component (scholing, aanbodversterking of beide, d.w.z. trajecten 3, 4 en 5 volgens de indeling in bijlage A), worden samen aangeduid met 'Kwalificatie'. Trajecten die zich onderscheiden door een combinatie van kwalificatie en bemiddeling (trajecten 7 en 8 volgens de indeling in bijlage A), worden aangeduid met 'Combinatie'.

De getoonde verschillen in effectiviteit zijn het resultaat van verschillen in de kans op werkherhervatting zonder de inzet van reïntegratie-instrumenten en het verschil in effectiviteit van de ingezette trajecten. De gemiddelde kans op werkherhervatting binnen een jaar is voor de referentiegroep 42,7 procent (zie tabel 4.2 in hoofdstuk 4). Door de inzet van kwalificatie stijgt deze kans naar 50,1 procent. Het netto-effect van scholing of aanbodversterking voor de referentiegroep (mannen) is dus 7,4 procentpunten. Het netto-effect varieert echter met persoonskenmerken. Zo kennen vrouwen bij kwalificatie een netto-effect van 10,4 procentpunten. Scholing of aanbodversterking is dus effectiever bij vrouwen dan bij mannen. Uit hoofdstuk 4 weten we dat vrouwen een kleinere apriori kans op de arbeidsmarkt hebben dan mannen. Deze achterstand blijft weliswaar bestaan bij de inzet van scholing, maar scholing verhoogt die kans op werkherhervatting effectief met 10,4 procentpunten van 39,1 naar 49,5 procent. Voor mannen gaat die kans met 7,4 procentpunten omhoog van 42,7 naar 50,1 procent. Scholing maakt de achterstand van werkloze vrouwen op de arbeidsmarkt dus gedeeltelijk goed. Voor de andere trajecten geldt hetzelfde, zij het in minder mate.

Diagnose blijkt effectiever bij jongeren dan bij ouderen, terwijl kwalificatie, bemiddeling en een combinatie van beide juist bij ouderen beter scoort dan bij jongeren. De resultaten suggereren dat de inzet van diagnose zou moeten dalen met leeftijd en de inzet van kwalificatie en bemiddeling tot aan middelbare leeftijd zou moeten toenemen. Daarna neemt de effectiviteit van deze instrumenten nog nauwelijks toe.

Voor opleiding geldt over het algemeen dat reïntegratie-instrumenten effectiever worden met het stijgen van het genoten opleidingsniveau. Dat geldt dan met name voor diagnose en kwalificatie. De verschillen in effectiviteit zijn echter klein, zodat geen harde conclusies kunnen worden getrokken. Bij de verschillen in apriori arbeidsmarktkansen zagen we ook al dat opleidingsniveau geen discriminerende factor is. Voor de WW-populatie kan daaruit worden geconcludeerd dat het opleidingsniveau geen relevante informatie beidt voor het optimaal indelen van doelgroepen.

Figuur 7.1: Netto-effectiviteit naar persoonskenmerken van WW-gerechtigden en trajecten (in procentpunten verandering van werkervattingskans binnen een jaar na WW-instroom)

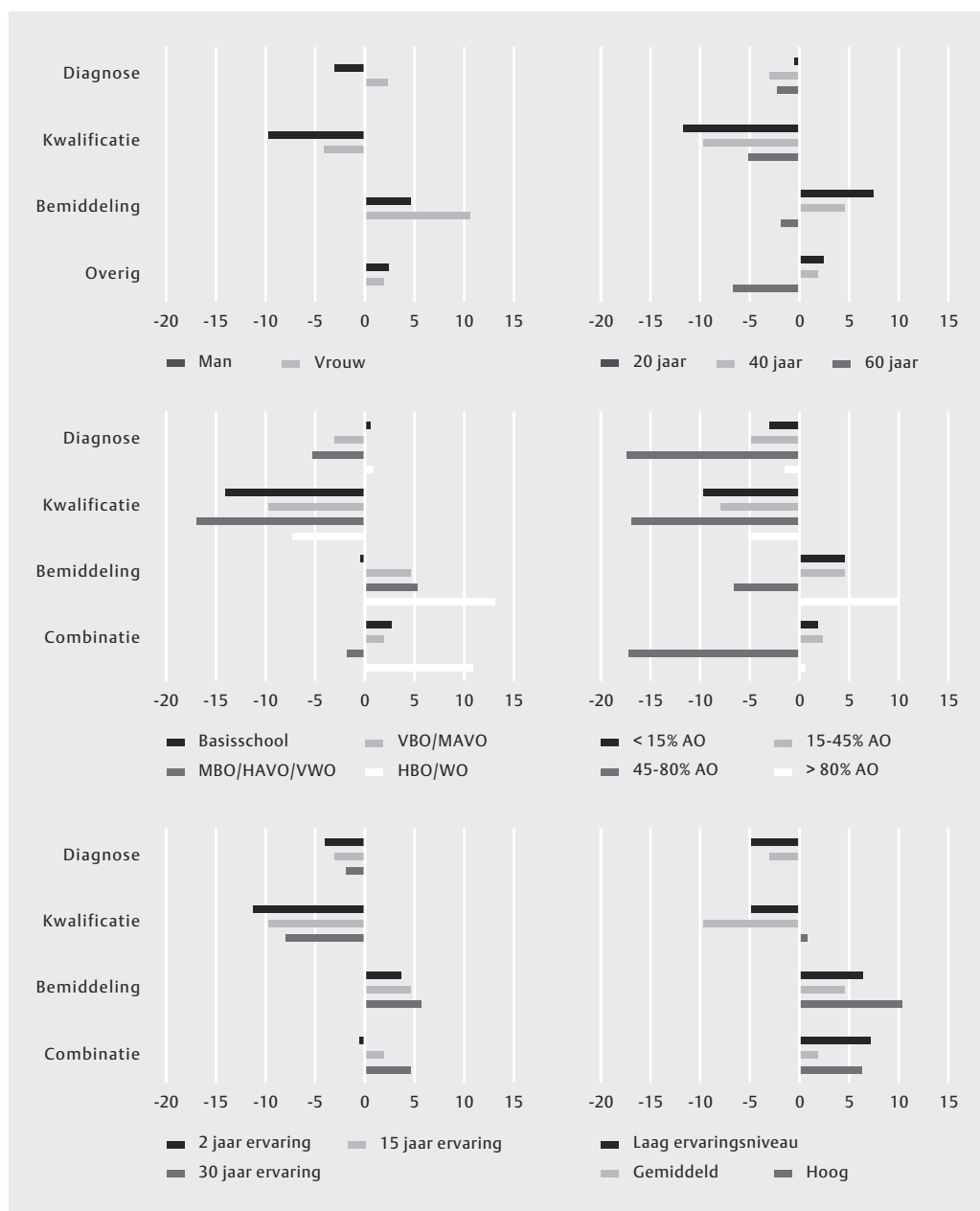
Tenslotte zijn er verschillen in effectiviteit waar te nemen naar fase of afstand tot arbeid. Zo is diagnose het minst effectief voor herfaseerde cliënten uit fase 1, maar zijn fase 2 cliënten juist het meest gebaat bij de inzet van diagnose. De effectiviteit van kwalificatie verschilt niet veel tussen de verschillende fases, maar is het grootst bij herfaseerde cliënten uit fase 1. Fase 3 en fase 4 cliënten zijn het meest gebaat bij bemiddeling, eventueel in combinatie met kwalificatie. Over het algemeen neemt de effectiviteit van kwalificatie af met de afstand tot de arbeidsmarkt en die van bemiddeling toe. Dat neemt niet weg dat alle groepen gebaat zijn bij de inzet van deze reïntegratie-instrumenten.

Uit de schattingsresultaten blijkt dat niet alle verschillen in effectiviteit even belangrijk zijn. Met name leeftijd en fase zijn belangrijke onderscheidende factoren. Daarnaast zijn de verschillen naar geslacht en opleidingsniveau belangrijk voor de inzet van kwalificatie. Het beperkte aantal significante verschillen kan duiden op een beperkte variatie in de netto-effectiviteit binnen het analysebestand, of op een tegenstrijdige variatie binnen de geclusterde trajecten, die immers uit meerdere combinaties van reïntegratie-instrumenten bestaan. Onze aanpak kan echter worden gezien als een balans tussen de wens voor voldoende detaillering en de mogelijkheden voor het robuust identificeren van verschillen in de netto-effectiviteit van verschillende trajecten, ingezet bij verschillende typen WW-gerechtigden.

7.3 REA-populatie

De verschillen in netto-effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken voor de REA-populatie worden getoond in figuur 7.2. Daarvoor is de kans op werkhervatting na de inzet van verschillende reïntegratietrajecten afgezet tegen de kans op werkhervatting zonder de inzet van een traject, wederom op basis van de apriori arbeidsmarktkansen uit hoofdstuk 4. Ook hier wordt uitdrukkelijk rekening gehouden met de begindatum van een traject en wordt verondersteld dat een interventie (diagnose, kwalificatie of bemiddeling) een half jaar na het begin van de WW-periode aanvangt. Wederom zijn trajecten samengevoegd: trajecten met een grote kwalificatiecomponent (REA-trajecten 3, 4 en 9 volgens de indeling van bijlage A), trajecten met een grote bemiddelingscomponent (REA-trajecten 6, 7 en 8 volgens de indeling van bijlage A) en een restgroep met intensieve bemiddeling en praktijkervaring, aangeduid met 'Overig'.

Figuur 7.2: Netto-effectiviteit naar persoonskenmerken van arbeidsgehandicapten en trajecten (in procentpunten verandering van werkervattingskans binnen een jaar na REA-intake)

Het eerste dat opvalt is dat diagnose en kwalificatie gemiddeld genomen een negatief effect hebben op de werkervattingskans. Kennelijk zorgen deze reïntegratie instrumenten voor een verlenging van de reïntegratieperiode, zonder dat deze wordt gecompenseerd door een betere positie op de arbeidsmarkt. Op korte termijn werken deze maatregelen daarom contraproductief. Echter, het is niet ondenkbaar dat zowel diagnose als kwalificatie een belangrijke ondersteuning van het reïntegratieproces en de arbeidsmarktkansen op langere termijn betekenen, maar dat kan op grond van het huidige onderzoek niet worden vastgesteld.

Belangrijk is ook vast te stellen dat niet alle groepen op de korte termijn (evenveel) nadeel ondervinden van diagnose en kwalificatie. Het gaat dan met name om vrouwen, hoog opgeleiden en cliënten met veel arbeidservaring.

Uit de analyse van apriori arbeidsmarktkansen in hoofdstuk 4 bleek dat de gemiddelde kans op werkhervatting binnen een jaar voor de referentiegroep 24,9 procent bedraagt. Door de inzet van bemiddeling stijgt die kans naar 29,5 procent. Het netto-effect van bemiddeling voor de referentiegroep (mannen) is dus 4,6 procentpunten. Voor vrouwen is het netto-effect van bemiddeling 10,6 procentpunten. Bemiddeling is dus effectiever bij vrouwen dan bij mannen. De achterstand van vrouwen ten opzichte van mannen op de arbeidsmarkt blijft weliswaar bestaan bij de inzet van bemiddeling, maar bemiddeling maakt die achterstand wel gedeeltelijk goed. Bij vrouwen wordt de kans op werkhervatting effectief verhoogd met 10,6 procentpunten van 15,0 naar 25,5 procent. Voor mannen is dat 4,6 procentpunten, van 24,9 naar 29,5 procent. Ook het effect van diagnose en kwalificatie zijn bij mannen minder gunstig dan bij vrouwen. Bij diagnose is er sprake van een tegengesteld effect: voor mannen negatief en voor vrouwen positief: kwalificatie is minder duurverlengend voor vrouwen dan voor mannen.

Voor leeftijd geldt over het algemeen dat trajecten effectiever zijn voor jongeren dan voor ouderen, behalve bij kwalificatie. Voor ouderen geldt dat (intensieve) bemiddeling en praktijkervaring contraproductief werken, terwijl deze reïntegratie-instrumenten bij jongeren wel degelijk bijdragen aan het verhogen van de arbeidsmarktkansen. Voor kwalificatie geldt dat de duurverlenging sterker is bij jongeren dan bij ouderen. Kennelijk is de duur van scholing zodanig dat de relatief korte reïntegratieperiode bij jongeren er sterker door wordt verlengd dan bij ouderen. De verschillen naar opleiding zijn meer gevarieerd tussen de verschillende trajecten. Zo stijgt de effectiviteit van bemiddeling met het opleidingsniveau, maar is voor de andere instrumenten geen eenduidige relatie te identificeren. Wel kan worden vastgesteld dat instrumenten bij HBO-ers en WO-ers effectiever zijn dan bij andere cliënten.

Voor alle trajecten geldt dat het effect op de werkhervattingskans het minst groot is (of het meest negatief) voor personen die tussen 45 en 80 procent arbeidsongeschikt zijn. Daarentegen lijken volledig arbeidsgehandicapten het meest te profiteren van de inzet van reïntegratie instrumenten.

Verschillen in arbeidservaring tenslotte hebben slechts kleine verschillen in effectiviteit tot gevolg. Personen met een langere en hoger niveau van arbeidservaring profiteren over het algemeen meer van reïntegratie-instrumenten dan personen met een korte of laag niveau arbeidservaring. Maar deze verschillen zijn nauwelijks significant. Wel lijkt kwalificatie zowaar tot licht positieve effecten te leiden bij personen met een hoog ervaringsniveau.

Net zoals bij de WW-populatie zijn ook hier niet alle verschillen in effectiviteit even significant, maar onze aanpak kan ook hier worden gezien als een balans tussen de wens voor voldoende detaillering en de mogelijkheden voor het robuust identificeren van verschillen in de effectiviteit van verschillende trajecten, ingezet bij verschillende typen arbeidsgehandicapten.

7.4 Consequenties voor de doelgroepindeling

Uit de analysesresultaten bij WW-gerechtigden blijkt dat diagnose, bemiddeling en in mindere mate kwalificatie een sterk positief effect hebben op de werkherlevingskans. Het effect van diagnose is het sterkst bij jongeren, hoog opgeleiden, mannen en fase 2 cliënten. Het mag opvallend heten dat ook deze relatief kansrijke groepen op de arbeidsmarkt gebaat zijn bij diagnose. Wellicht dat een oriëntatie op arbeidsmogelijkheden of zelfs alleen al de aandacht die aan deze cliënten wordt gegeven, snel effect hebben, omdat er geen kwalitatieve belemmeringen zijn voor werkherleving. Het effect van bemiddeling is het sterkst bij fase 4 cliënten, maar is ook bij fase 3 en bij hoog opgeleiden groter dan gemiddeld. Kwalificatie heeft vooral baat bij vrouwen, ouderen en hoog opgeleiden, ongeacht de fase waarin zij zich bevinden. Gelet op de netto-effectiviteit lijken diagnose en bemiddeling bijna noodzakelijke onderdelen van een succesvolle reïntegratie inspanning voor alle cliënten, behalve die in eerste instantie door CWI in fase 1 zijn ingedeeld.

De resultaten voor de effectmeting bij werkloze WW-gerechtigden kunnen worden afgezet tegen de praktijk van hoe reïntegratietrajecten bij deze groep worden ingezet. Diagnose wordt vooral ingezet bij fase 3 cliënten en ouderen, terwijl juist fase 2 cliënten en jongeren het meest ervan kunnen profiteren. Dat betekent dat er nog ruimte is voor dit instrument om meer werklozen sneller het werk te laten hervatten. Kwalificatie wordt vooral ingezet bij vrouwen, fase 4 cliënten en hoger opgeleiden, groepen die – met uitzondering van fase 4 cliënten – inderdaad meer baat lijken te hebben bij kwalificatie. Bemiddeling tenslotte wordt vooral ingezet bij onder andere ouderen, in overeenstemming met de relatieve effectiviteit naar leeftijd. Maar zoals gezegd zou bemiddeling gelet op effectiviteit een vast onderdeel moeten vormen van het reïntegratietraject van elke WW-gerechtigde. De analysesresultaten wijzen in een richting die plausibel is en over het algemeen steun geeft aan de praktijk van reïntegratie zoals die bij WW-gerechtigden in 2000 en 2001 is uitgevoerd.

Voor de REA-populatie kan worden geconcludeerd dat diagnose en kwalificatie per saldo leiden tot een verlenging van de reïntegratieduur. Dit is met name het geval bij mannen, jongeren, middelbaar opgeleiden en personen met weinig of geen arbeidservaring. De negatieve effecten van diagnose en scholing kunnen vooral worden verklaard door het geringe effect op de baankans in verhouding tot de verlenging van de reïntegratieduur. Op langere termijn zou scholing wellicht kunnen leiden tot een betere arbeidsmarktpositie of een langdurigere arbeidsverhouding (een kleinere kans op uitkeringsafhankelijkheid), maar dat kunnen we op grond van de beschikbare gegevens niet controleren. Die effecten gelden dan vooral voor jongeren, laagopgeleiden en personen met weinig arbeidservaring. De inzet van scholing bij ouderen en cliënten met een relatief goede positie op de arbeidsmarkt is moeilijker te verdedigen met het argument van positieve arbeidsmarkt effecten op langere termijn.

Het effect van bemiddeling is voor de meeste groepen in de REA-populatie behoorlijk, maar deze is relatief het grootst voor vrouwen, jongeren, hoger opgeleiden, volledig arbeidsgehandicapten en cliënten met een hoger niveau van arbeidservaring. De verschillen zijn echter klein, waardoor geconcludeerd kan worden dat bemiddeling gezien kan worden als een noodzakelijke stap in het reïntegratieproces van alle arbeidsgehandicapten. Het verschil in effectiviteit tussen bemiddeling alleen en een combinatie van bemiddeling en scholing (o.a. intensieve bemiddeling) laat zien dat voor lager opgeleiden bemiddeling bij voorkeur vooraf moet worden gegaan door scholing.

Ook voor de REA-populatie kan de relatieve effectiviteit van reïntegratietrajecten nog eens expliciet worden afgezet tegen de praktijk van hoe reïntegratietrajecten worden ingezet. Kwalificatie of scholing wordt vooral ingezet bij vrouwen, bemiddeling vooral bij mannen. In werkelijkheid is kwalificatie het minst remmend op de reïntegratie van vrouwen. Daarom lijkt de relatieve inzet van beide instrumenten logisch. Ouderen ontvangen in de praktijk relatief vaak bemiddeling, terwijl scholing daar op korte termijn relatief meer voordelen biedt. In absolute effectiviteit blijft bemiddeling bij ouderen echter de voorkeur verdienen. Gedeeltelijk arbeidsongeschikten worden relatief vaak bemiddeld, terwijl uit de analysesresultaten blijkt dat ook volledig arbeidsongeschikten daar flink baat bij hebben. Hoewel we met enige voorzichtigheid naar de analysesresultaten moeten kijken, wijzen ze wel in een richting die plausibel is en steun geeft aan de praktijk van reïntegratie zoals die door Arbeidsvoorziening en later Kliq bij Arbeidsgehandicapten in 2000 en 2001 is uitgevoerd.

De vraag is nu hoe de informatie over verschillen in effectiviteit kan worden gebruikt voor het 'optimaal' indelen van doelgroepen. Daarvoor gaan we weer uit van een streven naar homogene groepen aan te besteden cliënten. Homogeniteit naar effectiviteit van ingezette producten wil zeggen dat cliënten in groepen ingedeeld worden waarbij dezelfde producten effectief zijn. Het gaat dus niet om producten die feitelijk worden ingezet, hoewel is gebleken dat reïntegratietrajecten zowel bij de WW- als REA-populatie over het algemeen effectief worden ingezet voor verschillende doelgroepen. Een dergelijke indeling is immers niet logisch wanneer de ingezette producten voor een aantal doelgroepen niet effectief zouden zijn. Op grond van verschillen in vastgestelde netto-effectiviteit, kunnen onder andere de volgende persoonskenmerken van cliënten worden gebruikt om 'optimale' groepen in te delen:

- *Geslacht*: Werkloze vrouwen hebben meer dan mannen baat bij scholing (licht voordeel), maar minder bij diagnose. Arbeidsgehandicapte vrouwen hebben meer dan mannen baat bij onderzoek (bijna tweemaal zoveel), scholing (positieve tegenover negatieve effecten) en bemiddeling (licht voordeel).
- *Leeftijd*: Jongeren hebben meer dan ouderen baat bij onderzoek of diagnose (een werkloze 20 jarige anderhalf keer zoveel dan een werkloze 60-jarige) en bij bemiddeling (een 20 jarige arbeidsgehandicapte twee maal zoveel als een 60 jarige arbeidsgehandicapte). Oudere arbeidsgehandicapten hebben meer baat bij scholing (positieve tegenover negatieve effecten).
- *Opleiding*: Hoger opgeleiden (vooral HBO- en WO-ers) hebben meer baat bij bemiddeling (tot anderhalf keer voor arbeidsgehandicapten). Lager opgeleide arbeidsgehandicapten (alleen Basisschool) hebben vooral meer baat bij onderzoek (tot vier keer zoveel).
- *Fase*: Herfaseerde werklozen uit fase 1 zijn vooral gebaat bij scholing, werklozen in fase 2, 3 of 4 vooral bij diagnose en een combinatie van scholing en bemiddeling.

De gevonden verschillen in effectiviteit naar geslacht, leeftijd, opleiding en fase, kunnen dus worden gebruikt om doelgroepen af te bakenen die zorgen voor groepen cliënten die homogeen zijn in het netto-effect bij de inzet van verschillende reïntegratietrajecten.

VERGELIJKING VAN
ALTERNATIEVE
DOELGROEPINDELINGEN

8

In dit hoofdstuk laten we zien hoe de informatie uit de analyses van de vorige hoofdstukken kan worden gebruikt om doelgroepen zodanig in te delen dat ze beter voldoen aan een vooraf gesteld criterium. In hoofdstuk 3 hebben we diverse criteria behandeld die kunnen worden gebruikt om doelgroepen in te delen. Het gaat dan met name om homogene versus heterogene groepen cliënten en kleine tegenover grote groepen. Homogeniteit en heterogeniteit zijn echter relatieve begrippen, afhankelijk van het criterium dat wordt gebruikt. Zo kan een doelgroep zeer homogeen zijn in apriori arbeidsmarktkansen, maar zeer heterogeen met betrekking tot het effect van reïntegratietrajecten.

In hoofdstuk 3 trokken we de conclusie dat homogene groepen cliënten bij de aanbesteding meer voordelen hebben dan nadelen. Daarom richten we ons in dit hoofdstuk op een indeling in homogene groepen, welke vergeleken kan worden met bestaande indelingen in doelgroepen in de reeds uitgevoerde aanbestedingsprocedures. Op die manier kan worden aangetoond dat marktinformatie, met name die in ons huidige onderzoek naar voren is gekomen, kan worden gebruikt voor het vormgeven en transparant maken van de doelgroepindeling en aanbestedingsprocedure. Bij het streven naar homogeniteit in bijvoorbeeld apriori arbeidsmarktkansen, moet zoveel mogelijk worden gelet op persoonskenmerken die juist leiden tot verschillen in arbeidsmarktkansen. Cliënten met ongeveer dezelfde arbeidsmarktkansen kunnen immers bij elkaar in een doelgroep worden geplaatst, terwijl personen met sterk verschillende arbeidsmarktkansen in verschillende doelgroepen terecht zouden moeten komen. Op die manier kunnen 'optimale' doelgroepen worden geconstrueerd. Of het gebruik van deze marktinformatie ook daadwerkelijk leidt tot een verdere tegemoetkoming aan de vooraf gestelde criteria – in ons geval tot meer homogeniteit in arbeidsmarktkansen – zal moeten blijken uit de vergelijking met doelgroepindelingen waarbij geen of in mindere mate gebruik wordt gemaakt van deze informatie.

De door ons voorgestelde 'optimale' doelgroepindeling, waarbij in eerste instantie wordt gestreefd naar homogeniteit naar apriori arbeidsmarktkansen, en in tweede instantie naar homogeniteit naar de effectiviteit van reïntegratietrajecten, is niet de enige mogelijke of zelfs maar beste indeling. Andere criteria kunnen door UWV belangrijker worden gevonden. Wanneer bijvoorbeeld veel belang wordt gehecht aan marktwerking voor het efficiënt selecteren van kansrijke reïntegratietrajecten tegen zo laag mogelijke kosten, zou een indeling in grote heterogene groepen het streven kunnen zijn.

Waar het ons in dit hoofdstuk om gaat is om aan te tonen dat marktinformatie gebruikt kan worden om het reïntegratieproces zo in te richten, dat het de doelstellingen van het reïntegratiebeleid dichterbij kan brengen.

8.1 De simulatie van doelgroepen

Basis voor de vergelijking van onze 'optimale' doelgroepindeling met bestaande doelgroepindelingen, zijn de WW- en REA-populaties in de administratieve bestanden die we voor dit onderzoek beschikbaar hebben. Deze populaties worden door ons op vier manieren ingedeeld: (1) willekeurig, d.w.z. zonder te letten op criteria of persoonskenmerken, (2) aan de hand van de aanbestedingsprocedure 2001, (3) aan de hand van de aanbestedingsprocedure 2002 en (4) volgens ons voorstel voor een 'optimale' doelgroepindeling waarbij we gebruik maken van de vergaarde marktinformatie. Tussen de door ons gesimuleerde doelgroepen en de doelgroep waar cliënten in de onderzoekspopulaties in werkelijkheid onder vielen bestaat dus geen

direct verband¹². Dat is geen bezwaar, omdat het ons uitsluitend gaat om een vergelijking tussen mogelijke doelgroepindelingen die iets vertelt over de gevolgen ervan. Daarvoor is het gebruik van dezelfde populatie een voorwaarde. Na de indeling in doelgroepen, wordt voor iedere cliënt in het WW-bestand en het REA-bestand de apriori arbeidsmarktkans berekend op basis van het in ons onderzoek geschatte model (hoofdstuk 4 en bijlage E), alsmede de effectiviteit van de daadwerkelijk ingezette trajecten (op basis van hoofdstuk 7 en bijlage E). Tenslotte wordt gekeken hoe arbeidsmarktkansen en effectiviteit binnen de doelgroepen variëren bij de verschillende indelingen. Wanneer de verschillen in arbeidsmarktkansen en effectiviteit binnen doelgroepen relatief klein zijn, is er sprake van een grotere mate van homogeniteit. Ter beoordeling van de mate van homogeniteit worden de verschillen in arbeidsmarktkansen en effectiviteit tussen de verschillende doelgroepindelingen (willekeurige indeling, indeling op basis van de aanbestedingsprocedure 2001 en 2002 en ons eigen voorstel voor een 'optimale' indeling) met elkaar vergeleken. Dit gebeurt aan de hand van de gewogen gemiddelde standaard deviatie van arbeidsmarktkansen en effectiviteit over alle doelgroepen. Hoe kleiner deze gewogen gemiddelde standaard deviatie, hoe homogener de doelgroepindeling. Daarmee wordt dus onderzocht of met een doelgroepindeling op basis van marktinformatie beter kan worden voldaan aan het criterium van homogeniteit dan met een willekeurige doelgroepindeling of die uit de aanbestedingsprocedure van 2001 en 2002.

Bij de vertaling van de indeling in doelgroepen van de aanbestedingsprocedure 2001 en 2002 naar simulaties, doen zich noodgedwongen enige beperkingen voor. De belangrijkste zijn:

- Wij hebben in ons REA-bestand niet de beschikking over informatie ten aanzien van de aard van de arbeidshandicap. Het onderscheid tussen lichamelijk en psychisch benaderen we in die gevallen door passage cliënten als afzonderlijke groep te identificeren. Dit is een benadering, want alle passage cliënten hebben een psychische problematiek maar niet iedere arbeidsgehandicapte met psychische problematiek staat geregistreerd als passage cliënt.
- Met name in de aanbestedingsprocedure 2001 is een vergaande uitsplitsing naar sector gemaakt. Door de beperkingen in onze cliëntgegevens zijn we genoodzaakt op een hoger aggregatieniveau te gaan zitten.

Ook wordt uit de beschikbare omschrijving van de aanbestedingsprocedures niet altijd duidelijk welke prioritering gehanteerd werd indien een cliënt op basis van kenmerken in meerdere doelgroepen ingedeeld kon worden. Hierin hebben we onze eigen keuze gemaakt op basis van logica. In hoofdstuk 2 zijn de doelgroepen in de aanbestedingsprocedures van 2001 en 2002 uitgebreid beschreven. Hier laten we zien hoe we de gehanteerde indeling hebben vertaald naar de onderzoekspopulaties.

¹² We kunnen dat verband ook niet achterhalen, omdat wij geen informatie hebben over de doelgroep of het contract waaronder cliënten in werkelijkheid vielen.

Tabel 8.1: Doelgroepindeling voor simulaties, WW-populatie, aanbestedingsprocedure 2001

Doelgroep	Omschrijving	Aantal in WW-bestand	Aandeel in WW-bestand
1	Cadans, jonger dan 45 jaar, detailhandel, ambachten, reiniging en grootwinkelbedrijf	15.083	6,1 %
2	Cadans, jonger dan 45 jaar, gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangenorganisaties	12.841	5,2 %
3	Cadans, 45 jaar en ouder, detailhandel, ambachten, reiniging en grootwinkelbedrijf	4.790	1,9 %
4	Cadans, 45 jaar en ouder, gezondheid, geestelijke en maatschappelijke belangenorganisaties	5.330	2,2 %
5	GAK, fase 4, industrie	1.577	0,6 %
6	GAK, fase 4, groothandel, vervoer en communicatie	996	0,4 %
7	GAK, fase 4, financiële en zakelijke dienstverlening	719	0,3 %
8	GAK, fase 4, overige sectoren	2.458	1,0 %
9	GAK, geen fase 4, 45 jaar en ouder, industrie	10.521	4,3 %
10	GAK, geen fase 4, 45 jaar en ouder, groothandel, vervoer en communicatie	8.703	3,5 %
11	GAK, geen fase 4, 45 jaar en ouder, financiële en zakelijke dienstverlening	7.932	3,2 %
12	GAK, geen fase 4, 45 jaar en ouder, overige sectoren	13.066	5,3 %
13	GAK, geen fase 4, jonger dan 45 jaar, industrie	22.007	8,9 %
14	GAK, geen fase 4, jonger dan 45 jaar, groothandel, vervoer en communicatie	21.836	8,9 %
15	GAK, geen fase 4, jonger dan 45 jaar, financiële en zakelijke dienstverlening	23.717	9,6 %
16	GAK, geen fase 4, jonger dan 45 jaar, overige sectoren	60.696	24,6 %
17	GUO, regio Noord	4.171	1,7 %
18	GUO, regio West	2.335	0,9 %
19	GUO, regio Zuid	3.077	1,2 %
20	SFB, regio Noord	12.649	5,1 %
21	SFB, regio West	2.402	1,0 %
22	SFB, regio Zuid	8.675	3,5 %
	Niet ingedeeld a.g.v. ontbrekende gegevens	691	0,3 %
Totaal		246.272	100,0 %

N.B. Door het ontbreken van USZO gegevens in de UWV bestanden, valt de USZO doelgroep af.

Tabellen 8.1 en 8.2 laten voor respectievelijk de WW- en de REA-populatie zien hoe de doelgroepindeling van de aanbestedingsprocedure 2001 zijn vertaald naar een gesimuleerde doelgroepindeling op basis van beschikbare persoonskenmerken in de onderzoeksbestanden, alsmede het aantal en aandeel van deze doelgroepen in de analysebestanden. Ter vergelijking: de volstrekt willekeurige indeling in groepen kent een onderscheid in 25 (WW-populatie) en 20 (REA-populatie) groepen met in iedere groep rond de 9900 respectievelijk 1300 cliënten. De tabellen 8.3 en 8.4 laten aantallen en aandelen zien voor de aanbestedingsprocedure 2002. Er doen zich hier een aantal ‘vertaalproblemen’ voor. Zo weten we voor onze onderzoekspopulatie niet of scholing langer of korter dan 3 maanden is aangewezen. Ook over de aard van de

handicap hebben we geen informatie, alleen het onderscheid passage/niet-passage. Daarnaast hebben voor de gesimuleerde doelgroepindeling etniciteit prioriteit gegeven boven andere persoonskenmerken.

Tabel 8.2: Doelgroepindeling voor simulaties, REA-populatie, aanbestedingsprocedure 2001

Doelgroep	Omschrijving	Aantal in Vakwerk	Aandeel in Vakwerk
1	Cadans, passage, mannen	168	0,6 %
2	Cadans, passage, vrouwen	636	2,4 %
3	Cadans, geen passage	9.855	37,9 %
4	GAK, fase 4	433	1,7 %
5	GAK, geen fase 4, passage	648	2,5 %
6	GAK, geen fase 4, geen passage	4.215	16,2 %
7	GUO, regio Noord	338	1,3 %
8	GUO, regio West	482	1,9 %
9	GUO, regio Zuid	488	1,9 %
10	SFB, passage	73	0,3 %
11	SFB, geen passage, regio Noord	495	1,9 %
12	SFB, geen passage, regio West	389	1,5 %
13	SFB, geen passage, regio Zuid	422	1,6 %
14	USZO exclusief (vrouwen, 25-35 jaar, passage)	1.455	5,6 %
15	USZO, vrouwen, 25-35 jaar, passage	126	0,5 %
	Niet ingedeeld a.g.v. ontbrekende gegevens	5.813	22,3 %
Totaal		26.036	100,0 %

Tabel 8.3: Doelgroepindeling voor simulaties, WW-populatie, aanbestedingsprocedure 2002

Doel- groep	Omschrijving	Aantal in WW-bestand	Aandeel in WW-bestand
1	Allochtonen, regio Noord	1.775	0,7 %
2	Allochtonen, regio Oost	5.769	2,3 %
3	Allochtonen, regio Noordwest	980	0,4 %
4	Allochtonen, regio Middenwest	12.803	5,2 %
5	Allochtonen, regio Zuidwest	10.125	4,1 %
6	Allochtonen, regio Zuidoost	5.954	2,4 %
7	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, vrouw, detailhandel, ambachten en grootwinkelbedrijf	1.450	0,6 %
8	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, baggerbedrijf, binnenvaart, koopvaardij, visserij en goederenvervoer	1.000	0,4 %
9	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, grafische sector	469	0,2 %
10	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, zorg, welzijn, cultuur en overheid	3.471	1,4 %
11	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Noord	3.879	1,6 %
12	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Oost	6.368	2,6 %
13	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Noordwest	1.134	0,5 %
14	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Middenwest	5.505	2,2 %
15	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Zuidwest	4.283	1,7 %
16	Geen allochtoon, 50 jaar en ouder, overige sectoren, regio Zuidoost	6.539	2,7 %
17	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, baggerbedrijf, binnenvaart, koopvaardij, visserij en goederenvervoer	4.119	1,7 %
18	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, grafische sector	1.574	0,6 %
19	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, zorg, welzijn, cultuur en overheid	17.843	7,2 %
20	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Noord	26.737	10,9 %
21	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Oost	33.166	13,5 %
22	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Noordwest	5.140	2,1 %
23	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Middenwest	28.307	11,5 %
24	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Zuidwest	19.862	8,1 %
25	Geen allochtoon, jonger dan 50 jaar, overige sectoren, regio Zuidoost	31.606	12,8 %
	Niet ingedeeld a.g.v. ontbrekende gegevens	6.414	2,6 %
Totaal		246.272	100,0 %

N.B. Door het ontbreken van USZO gegevens in de UWV bestanden, zitten er in de doelgroepen 10 en 19 nauwelijks personen afkomstig van de overheid.

Tabel 8.4: Doelgroepindeling voor simulaties, REA-populatie, aanbestedingsprocedure 2002

Doel- groep	Omschrijving	Aantal in Vakwerk	Aandeel in Vakwerk
1	Allochtonen	351	1,3 %
2	Geen allochtoon, passage, vervoer	64	0,2 %
3	Geen allochtoon, passage, overheid, zorg, welzijn en onderwijs	999	3,8 %
4	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Noord	434	1,7 %
5	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Oost	366	1,4 %
6	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Noordwest	156	0,6 %
7	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Middenwest	119	0,5 %
8	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Zuidwest	225	0,9 %
9	Geen allochtoon, passage, overige sectoren, regio Zuidoost	275	1,1 %
10	Geen allochtoon, geen passage, vervoer	676	2,6 %
11	Geen allochtoon, geen passage, overheid, zorg, welzijn en onderwijs	8.655	33,2 %
12	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Noord	1.473	5,7 %
13	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Oost	2.820	10,8 %
14	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Noordwest	3.213	12,3 %
15	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Middenwest	931	3,6 %
16	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Zuidwest	1.907	7,3 %
17	Geen allochtoon, geen passage, overige sectoren, regio Zuidoost	3.372	13,0 %
Totaal		26.036	100,0 %

Eigen voorstel voor doelgroepindeling

Op basis van ons onderzoek naar de variatie in arbeidsmarktkansen, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken van de te reïntegreren UWV-cliënten, kunnen we een voorstel formuleren voor een doelgroepindeling die zou moeten leiden tot meer homogeniteit binnen de groepen aan te besteden cliënten. Daarbij is het de vraag of homogeniteit naar arbeidsmarktkansen, kosten of effectiviteit leidend moet zijn. Wij hebben gekozen voor een indeling op basis van kenmerken die leiden tot een vermoedelijk grotere mate van homogeniteit naar arbeidsmarktkansen, aangevuld met kenmerken die van groot belang zijn voor het onderscheid naar de mate van effectiviteit. Uit onze analyse komen de volgende belangrijke onderscheidende kenmerken naar voren (zie ook hoofdstuk 4 voor apriori arbeidsmarktkansen en hoofdstuk 7 voor de effectiviteit van reïntegratietrajecten):

- Geslacht (zowel bij WW als REA);
- Leeftijd (grens bij WW ligt op basis van effectiviteit bij 35, bij REA op 50);
- Opleiding (voornamelijk hoger opgeleiden bij WW);
- Etniciteit (speelt vooral bij WW, alleen een grove indeling mogelijk naar allochtoon/ autochtoon);
- Onderscheid passage / niet-passage cliënten REA;
- Fase (vooral bij WW met grootste afwijking voor fase 4);
- Sector (vooral bouwnijverheid, landbouw en visserij en zakelijke dienstverlening t.o.v. de rest, bij REA ingevuld met onderscheid naar uvi's);
- Regio (de zes CWI-regio's).

Mede gelet op de omvang van de verschillende groepen komen we tot een voorstel voor een 'optimale' doelgroepindeling zoals vermeld in de tabellen 8.5 en 8.6.

8.2 Resultaten

Voor elke cliënt in beide bestanden (WW-bestand en REA-bestand) wordt de kans op een baan binnen anderhalf jaar na instroom in WW, respectievelijk de intake voor een REA-traject, berekend als indicatie van de arbeidsmarktkans. Daarnaast worden de gemiddelde kosten per werkelijk ontvangen interventie vastgesteld (alleen voor arbeidsgehandicapten) en het effect van bemiddeling na anderhalf jaar wanneer het reïntegratietraject een half jaar na instroom aanvangt. Vervolgens is voor elke gesimuleerde doelgroep bij alle vier de doelgroepindelingen de mate van homogeniteit gemeten aan de hand van de gewogen gemiddelde standaard deviatie van arbeidsmarktkansen, kosten en effectiviteit over alle doelgroepen. Hoe kleiner deze gewogen gemiddelde standaard deviatie, hoe homogener de doelgroepindeling. Daarmee wordt dus onderzocht of met een doelgroepindeling op basis van marktinformatie beter kan worden voldaan aan het criterium van homogeniteit dan met een volstrekt willekeurige doelgroepindeling of die uit de aanbestedingsprocedure van 2001 en 2002.

Tabel 8.5: Doelgroepindeling voor simulaties, WW-populatie, eigen 'optimale' voorstel

Doel- groep	Omschrijving	Aantal in bestand	Aandeel in bestand
1	Allochtonen, regio Noord	1.775	0,7 %
2	Allochtonen, regio Oost	5.769	2,3 %
3	Allochtonen, regio Noordwest	980	0,4 %
4	Allochtonen, regio Middenwest	12.803	5,2 %
5	Allochtonen, regio Zuidwest	10.125	4,1 %
6	Allochtonen, regio Zuidoost	5.954	2,4 %
7	Hoger opgeleiden, niet allochtoon	37.072	15,1 %
8	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noord	10.896	4,4 %
9	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Oost	10.489	4,3 %
10	Cliënten tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noordwest	2.528	1,0 %
11	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Middenwest	6.950	2,8 %
12	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidwest	5.822	2,4 %
13	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidoost	9.709	3,9 %
14	Mannen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, fase 4	1.863	0,8 %
15	Vrouwen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noord	6.072	2,5 %
16	Vrouwen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Oost	7.900	3,2 %
17	Vrouwen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Middenwest	6.474	2,6 %
18	Vrouwen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidwest	5.108	2,1 %
19	Vrouwen tot 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidoost	7.388	3,0 %
20	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noord	8.952	3,6 %
21	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Oost	11.408	4,6 %
22	Cliënten vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noordwest	3.110	1,3 %
23	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Middenwest	8.343	3,4 %
24	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidwest	7.217	2,9 %
25	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidoost	10.866	4,4 %
26	Mannen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, fase 4	3.519	1,4 %

Tabel 8.5 (vervolg)

Doel- groep	Omschrijving	Aantal in bestand	Aandeel in bestand
27	Vrouwen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Noord	4.288	1,7 %
28	Vrouwen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Oost	7.276	3,0 %
29	Vrouwen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Middenwest	6.772	2,7 %
30	Vrouwen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidwest	4.781	1,9 %
31	Vrouwen vanaf 35 jaar, niet allochtoon of hoger opgeleid, geen fase 4, regio Zuidoost	7.649	3,1 %
	Niet ingedeeld a.g.v. ontbrekende gegevens	6.414	2,6 %
Totaal		246.272	100,0 %

Tabel 8.6: Doelgroepindeling voor simulaties, REA-populatie, eigen 'optimale' voorstel

Doel-groep	Omschrijving	Aantal in bestand	Aandeel in bestand
1	Passage cliënten	2662	10,2 %
2	Geen passage, SFB cliënten	1306	5,0 %
3	Geen passage, USZO cliënten	1285	4,9 %
4	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noord	531	2,0 %
5	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Oost	1178	4,5 %
6	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noordwest	863	3,3 %
7	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Middenwest	710	2,7 %
8	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidwest	704	2,7 %
9	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidoost	1240	4,8 %
10	Geen passage, geen SFB of USZO, mannen tot 50 jaar, volledig arbeidsongeschikt	712	2,7 %
11	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noord	1227	4,7 %
12	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Oost	1722	6,6 %
13	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noordwest	1495	5,7 %
14	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Middenwest	1687	6,5 %
15	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidwest	1363	5,2 %
16	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidoost	2188	8,4 %
17	Geen passage, geen SFB of USZO, vrouwen tot 50 jaar, volledig arbeidsongeschikt	1203	4,6 %
18	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noord	392	1,5 %
19	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Oost	656	2,5 %
20	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Noordwest	612	2,4 %
21	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Middenwest	550	2,1 %
22	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidwest	532	2,0 %
23	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, gedeeltelijk arbeidsongeschikt, regio Zuidoost	821	3,2 %

Tabel 8.6 (vervolg)

Doel- groep	Omschrijving	Aantal in bestand	Aandeel in bestand
24	Geen passage, geen SFB of USZO, cliënten vanaf 50 jaar, volledig arbeidsongeschikt	397	1,5 %
Totaal		26.036	100,0 %

De resultaten voor de gemeten gewogen gemiddelde standaard deviatie worden getoond in figuren 8.1 en 8.2. Duidelijk wordt in ieder geval dat een doelgroepindeling op basis van objectieve kenmerken leidt tot homogeneren groepen dan een volstrekt willekeurige indeling. De gewogen gemiddelde standaard deviatie is immers bij alle gesimuleerde doelgroepindelingen lager dan bij de willekeurige doelgroepindeling. Waar het ons hier om gaat is om te kijken of ons voorstel voor een 'optimale' indeling de homogeniteit van doelgroepen ten opzichte van de aanbestedingsprocedures van 2001 en 2002 verder kan verbeteren. Het antwoord hierop is over het algemeen 'ja', vooral als we de vergelijking maken met de aanbestedingsprocedure van 2002 en met name voor arbeidsgehandicapten. De doelgroepindeling bij de aanbestedingsprocedure van 2001 blijkt ook tot een gunstig resultaat te leiden in termen van homogeniteit. Proberen we te herleiden waarom de doelgroepindeling uit 2001 beter scoort dan die uit 2002, dan zien we dat in 2001 onderscheid werd gemaakt naar uvi's, terwijl in 2002 een veel meer gedetailleerde indeling naar sector werd gehanteerd. Dat onderscheid in sectoren zien we niet terug in verschillen in apriori arbeidsmarktkansen of in effectiviteit van reïntegratietrajecten. Ook wordt in de aanbestedingsprocedure van 2001, net zoals in ons eigen 'optimale' indeling, meer aandacht besteed aan het onderscheid tussen mannen en vrouwen en verschillende leeftijdscategorieën, persoonskenmerken die een groot deel van de verschillen in arbeidsmarktkansen en effectiviteit van reïntegratie-instrumenten verklaren.

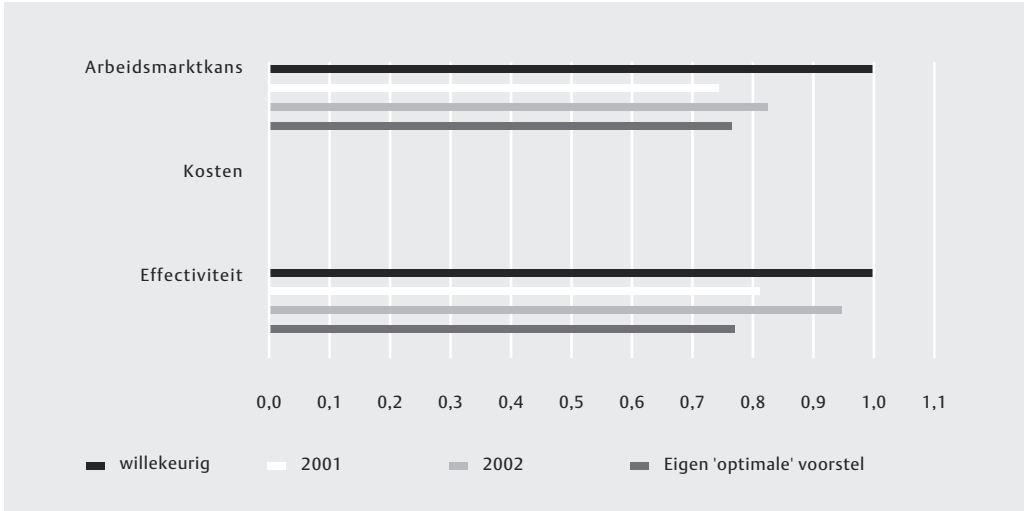
De belangrijkste conclusie luidt daarom dat een gericht gebruik van marktinformatie bij het samenstellen van doelgroepen kan leiden tot het verwezenlijken van eisen bij de aanbesteding van doelgroepen, in ons geval een grotere homogeniteit binnen groepen van cliënten die worden aanbesteed, zowel naar arbeidsmarktkansen als naar effectiviteit. Dit kan al worden bereikt door een indeling op grond van informatie over een beperkt aantal objectieve persoonskenmerken van de te reïntegreren cliënten (waarbij nota bene – voor een deel van de cliënten – informatie ontbreekt over de fase-indeling en de aard van de arbeidshandicap en over 'zachte kenmerken' zoals bijvoorbeeld motivatie). Dat betekent dat een nog nauwkeurige gegevensverzameling en analyse kan leiden tot een verdere 'optimalisering' van de indeling in doelgroepen.

Uit de simulaties is ook gebleken dat gemiddeld genomen ruim 56 procent van de WW-clieënten in het onderzoeksbestand na anderhalf jaar ook zonder een reïntegratietraject het werk weer zou hebben hervat, maar dat dit percentage door de inzet van bemiddeling kan stijgen naar bijna 73 procent. Voor arbeidsgehandicapten liggen die percentages op ruim 27 en 34 procent.

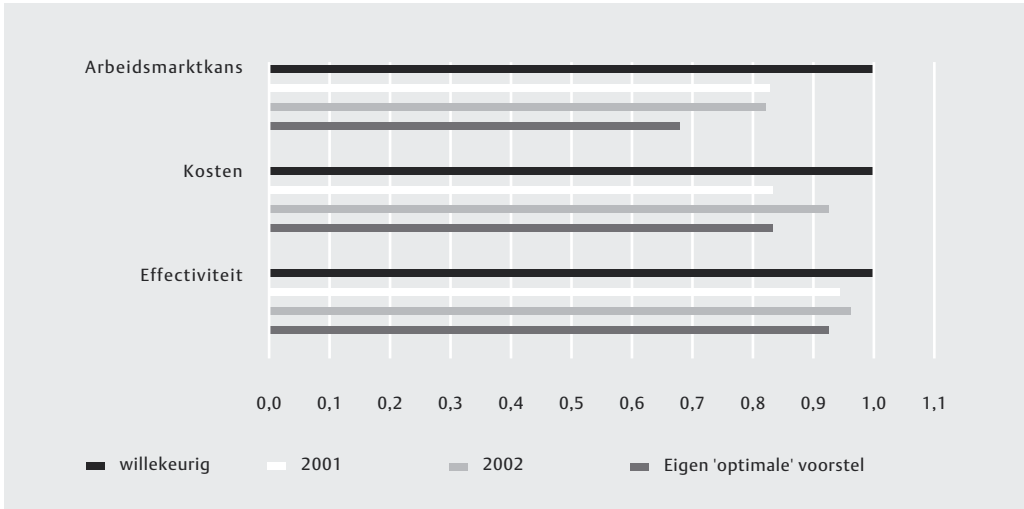
Tot slot nog het volgende. Het effect van een betere doelgroepindeling op de gemiddelde werkhervattingskans is niet op grond van onze analyse te berekenen. Daarvoor zou het effect van de doelgroepindeling op de werkhervattingskans moeten worden meegeschat in ons

model voor arbeidsmarktkansen en netto-effectiviteit. Hiervoor ontbreekt echter voldoende informatie en variatie over de toewijzing aan een doelgroep per cliënt. Door een langere reeks van jaren met verschillende doelgroepindelingen te analyseren, kunnen daar wellicht op termijn wel uitspraken over worden gedaan.

Figuur 8.1: Vergelijking van de mate van homogeniteit naar arbeidsmarktkansen en effectiviteit tussen verschillende doelgroepindelingen voor de WW-populatie.

Figuur 8.2: Vergelijking van homogeniteit naar arbeidsmarktkansen, kosten en effectiviteit tussen verschillende doelgroepindelingen voor de REA-populatie.

CONCLUSIE EN DISCUSSIE

9

Het eerste doel van dit onderzoek is een antwoord te geven op de vraag naar de empirische relatie tussen enerzijds de diverse (persoons)kenmerken van de te reïntegreren WW- en REA-populatie van UWV en anderzijds de samenstelling, kosten en resultaten (uitstroomkansen naar werk) van WW- en REA-trajecten van UWV. Daartoe hebben we administratieve gegevens over reïntegratie activiteiten van WW-gerechtigden en arbeidsgehandicapten geanalyseerd voor de jaren 2000 en 2001. In paragraaf 9.1 worden de belangrijkste resultaten daarvan samengevat voor de WW-populatie en in paragraaf 9.2 voor de REA-populatie. De tweede onderzoeksvraag betreft de mate waarin de door de analyses verkregen informatie over deze relaties kan worden ingezet voor het beter afbakenen van doelgroepen, zodat de aanbesteding van reïntegratietrajecten kan worden geoptimaliseerd. Hier wordt in paragraaf 9.3 kort op ingegaan. Paragraaf 9.4 is gewijd aan het achterliggende probleem bij het indelen van doelgroepen: de behoefte aan betrouwbare informatie. Paragraaf 9.5 sluit af met een aantal slotopmerkingen.

9.1 Analyseresultaten WW-populatie

Apriori arbeidsmarktkansen

Vrouwen hebben een iets kleinere kans op werkherhvatting dan mannen. Veel sterker is het verschil in werkherhvatting naar leeftijd. Een 20-jarige WW-gerechtigde heeft een drie keer zo grote kans op werkherhvatting als een 60-jarige WW-gerechtigde. Ook de verschillen in werkherhvattingkansen naar etniciteit zijn significant. Relatief de slechtste positie op arbeidsmarkt hebben Turken, gevolgd door Marokkanen en andere (niet-westerse) etnische groeperingen. Antilliaanse en Surinaamse personen hebben slechts een lichte achterstand op autochtone Nederlanders. Het opleidingsniveau en de gezinssituatie zijn minder van belang. Regionale verschillen zijn klein. De arbeidsmarktkansen voor WW-gerechtigden in Noord-Holland bleken in de periode 2000-2001 het beste, gevolgd door Utrecht en Flevoland, Gelderland en Overijssel, en Noord-Brabant en Limburg. Groningen, Friesland en Drenthe kennen traditioneel de minste gunstige arbeidsmarkt. In alle provincies is de kans op werkherhvatting bovendien in de loop van de onderzochte periode afgenomen: van bijna 43 procent in het eerste kwartaal van 2000 tot onder de 38 procent in het tweede kwartaal van 2001. De achtergrond van de werkloosheid is ook van invloed op de werkherhvatting. Vergeleken met werknemers uit de primaire industrie hebben werknemers uit de secundaire industrie een significant lagere kans op werkherhvatting. Voor de zakelijke dienstverlening, de landbouw en visserij, maar vooral voor de bouwnijverheid ligt die kans hoger. Komt een cliënt uit deeltijdarbeid, dan is zijn kans op werkherhvatting kleiner. Had de cliënt een tijdelijk dienstverband of is er sprake van seizoenswerkloosheid, dan vindt hij of zij sneller werk dan in het geval van een vast dienstverband. Wanneer een cliënt slechts gedeeltelijk werkloos is geworden, vindt hij of zij minder snel een baan.

Inzet van reïntegratietrajecten

Aan het eind van de meetperiode op 31 december 2001 heeft maar liefst 93 procent van de onderzochte WW-populatie nog geen interventie (diagnose, scholing, aanbodversterking of bemiddeling) ontvangen. Gedeeltelijk kan dat worden toegeschreven aan het feit dat cliënten die nog maar kort voor het meetmoment zijn ingestroomd, nog niet zover zijn dat ze al een traject krijgen of al recht hebben op een traject, in het bijzonder de grote groep fase 1 cliënten die nog geen half jaar werkloos is. Maar daarnaast zijn er groepen die ook daadwerkelijk een relatief kleine kans hebben om een reïntegratietraject in te gaan. Uit onze analyse blijkt dat

het vooral fase 4 cliënten betreft en herfaseerde cliënten uit fase 1, cliënten beneden de 35 en boven de 55 jaar, cliënten met een tijdelijk contract, seizoenswerklozen en cliënten in de bouwnijverheid. Deze kenmerken duiden er op dat WW-gerechtigden met zowel een relatief kleine als een relatief grote kans op de arbeidsmarkt minder vaak reïntegratie-instrumenten ontvangen.

Inzet van soort traject

Als we alleen kijken naar de personen die wél interventies ontvangen, dan valt op dat diagnose vooral wordt ingezet bij fase 3 cliënten, bij ouderen, cliënten met een tijdelijk contract en seizoenswerklozen. Ook in de regio's Oost en Middenwest is diagnose relatief populair. Scholing alleen wordt nauwelijks ingezet, hoewel dat in de loop van de tijd is toegenomen, met name in de sectoren handel, zakelijke dienstverlening en bij de overheid. Ook de inzet van alleen aanbodversterking is de afgelopen jaren toegenomen, ten koste van een combinatie van meerdere reïntegratie instrumenten tegelijk. Dat kan gedeeltelijk worden toegeschreven aan de kortere tijd dat cliënten op het meetmoment zijn waargenomen, zodat minder instrumenten ingezet kunnen zijn. Aanbodversterking alleen wordt verder relatief vaak ingezet bij vrouwen, fase 4 cliënten, hoger opgeleiden en cliënten die gedeeltelijk werkloos zijn of met een tijdelijk dienstverband. De inzet van alleen bemiddeling vindt vooral plaats bij werklozen uit de bouwnijverheid, ouderen, werklozen met een Marokkaanse achtergrond, seizoenswerklozen en in de regio's Oost en Zuidoost. De kans op de inzet van een combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling, is het grootst voor cliënten tussen de 45 en 55 jaar die gedeeltelijk werkloos zijn geworden en niet afkomstig zijn uit de industrie of de zakelijke dienstverlening. De combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling wordt vooral ingezet in de noordelijke en zuidelijke provincies.

Netto effectiviteit van reïntegratietrajecten

Scholing of aanbodversterking is effectiever bij vrouwen dan bij mannen. De achterstand in apriori arbeidsmarktkansen die werkloze vrouwen hebben op werkloze mannen blijft weliswaar bestaan bij de inzet van scholing, maar wordt gedeeltelijk goedge maakt. Voor de andere trajecten geldt hetzelfde, zij het in minder mate. Diagnose blijkt effectiever bij jongeren dan bij ouderen, terwijl kwalificatie, bemiddeling en een combinatie van beide juist bij ouderen beter scoort dan bij jongeren. De resultaten suggereren dat de inzet van diagnose zou moeten dalen met leeftijd en de inzet van kwalificatie en bemiddeling tot aan middelbare leeftijd zou moeten toenemen. Daarna neemt de effectiviteit van deze instrumenten nog nauwelijks toe. Voor opleiding geldt over het algemeen dat reïntegratie-instrumenten effectiever worden met het stijgen van het genoten opleidingsniveau. Dat geldt dan met name voor diagnose en kwalificatie. De verschillen in effectiviteit zijn echter klein, zodat geen harde conclusies kunnen worden getrokken. Tenslotte zijn er verschillen in effectiviteit waar te nemen naar fase of afstand tot arbeid. Zo is diagnose het minst effectief voor herfaseerde cliënten uit fase 1, maar zijn fase 2 cliënten juist het meest gebaat bij de inzet van diagnose. De effectiviteit van kwalificatie verschilt niet veel tussen de verschillende fases, maar is het grootst bij herfaseerde cliënten uit fase 1. Fase 3 en fase 4 cliënten zijn het meest gebaat bij bemiddeling, eventueel in combinatie met kwalificatie. Over het algemeen neemt de effectiviteit van kwalificatie af met de afstand tot de arbeidsmarkt en die van bemiddeling toe. Dat neemt niet weg dat alle groepen gebaat zijn bij de inzet van deze reïntegratie-instrumenten.

9.2 Analyseresultaten REA-populatie

Apriori arbeidsmarktkansen

Vrouwelijke arbeidsgehandicapten vinden minder makkelijk een baan dan mannelijke arbeidsgehandicapten en ouderen minder gemakkelijk dan jongeren. Op basis van het analysebestand wordt geen significant verschil in werkervattingskans tussen arbeidsgehandicapten met een verschillend opleidingsniveau gevonden. Datzelfde geldt voor personen die minder dan 80 procent arbeidsongeschikt zijn. Echter, volledig arbeidsongeschikten hebben een significant lagere kans om het werk te hervatten dan gedeeltelijk arbeidsongeschikten. De kans op werkervatting lag in 2000 en 2001 in het zuiden van Nederland significant hoger voor arbeidsgehandicapte personen dan in het noorden van Nederland. De kans op werkervatting is wel afgenomen sinds het begin van 2000, maar vanaf het eerste kwartaal van 2001 zijn er te weinig waarnemingen om van een significante daling te spreken. Arbeidsgehandicapten die passage producten ontvangen (personen met psychische gezondheidsproblemen) hebben een relatief zwakke positie op de arbeidsmarkt. De duur van de arbeidservaring heeft geen enkele invloed op de baankans, maar dit kan ook worden toegeschreven aan twijfels rond de kwaliteit van deze variabele (zie bijlage A). Verschil in baankansen naar ervaringsniveau lijken groot, maar zijn zeer onzeker (statistisch niet significant).

Inzet van reïntegratietrajecten

Voor de cliënten in het REA-bestand geldt dat aan het eind van de meetperiode op 31 oktober 2001 zo'n 45 procent nog geen interventies heeft ontvangen. Net zoals voor de WW-cliënten kan dat gedeeltelijk worden toegeschreven aan het feit dat cliënten nog maar kort voor het meetmoment zijn ingestroomd en nog niet zover zijn dat ze al een traject krijgen. Maar daarnaast zijn er ook hier groepen die daadwerkelijk een relatief kleine kans hebben om een reïntegratietraject in te gaan. Uit onze analyse blijkt dat het vooral fase 4 cliënten betreft, arbeidsgehandicapten boven de 55 jaar en cliënten waarvoor de arbeidservaring niet is geregistreerd. Ook is de kans op reïntegratie-instrumenten kleiner in de regio's Middenwest en Zuidwest. Deze kenmerken duiden er op dat arbeidsgehandicapten met een relatief kleine kans op de arbeidsmarkt ook minder vaak reïntegratie-instrumenten ontvangen.

Inzet van soort traject

Als we kijken naar arbeidsgehandicapten die wél interventies ontvangen, dan valt op dat diagnose vooral wordt ingezet bij mannen, jongeren, fase 4 en passage-cliënten. Sollicitatieondersteuning wordt relatief vaak ingezet bij arbeidsgehandicapten van middelbare leeftijd, die slechts gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn, of een langere arbeidservaring hebben. Scholing wordt vooral ingezet bij vrouwen, jongeren, middelbaar en hoger opgeleiden, volledig arbeidsongeschikten en fase 3 cliënten. Ook de regio Noordwest zet relatief vaak scholing in. De kans op bemiddeling daarentegen is weer groter bij mannen, ouderen, partieel arbeidsongeschikten, fase 2 cliënten en in het gehele oosten van het land.

Kosten van trajecten

De gemiddelde kosten van trajecten hangen sterk samen met de inzet van verschillende instrumenten. Over het algemeen is bemiddeling en praktijkervaring relatief duur, en onderzoek en scholing relatief goedkoop. Het lage aandeel van scholing in de totale kosten wordt voornamelijk veroorzaakt door het ontbreken van de prijs voor de daadwerkelijke scholing in onze gegevens. Dit omdat scholing over het algemeen gefinancierd werd uit het art. 22 Wet REA scholingsbudget en niet uit het trajectbudget (de inkooppot).

Netto-effectiviteit reïntegratietrajecten

Diagnose en kwalificatie hebben gemiddeld genomen een negatief effect op de werkhervattingskans en zorgen dus voor een verlenging van de reïntegratieperiode, zonder dat deze wordt gecompenseerd door een betere positie op de arbeidsmarkt. Op korte termijn werken deze maatregelen daarom contraproductief. Echter, het is niet ondenkbaar dat zowel diagnose als kwalificatie een belangrijke ondersteuning van het reïntegratieproces en de arbeidsmarktkansen op langere termijn betekenen, maar dat kan op grond van het huidige onderzoek niet worden vastgesteld. Bemiddeling is effectiever bij vrouwen dan bij mannen. De achterstand van vrouwen ten opzichte van mannen op de arbeidsmarkt blijft weliswaar bestaan bij de inzet van bemiddeling, maar bemiddeling maakt die achterstand wel gedeeltelijk goed. Ook het effect van diagnose en kwalificatie zijn bij mannen minder gunstig dan bij vrouwen. Bij diagnose is er sprake van een tegengesteld effect: voor mannen negatief en voor vrouwen positief; kwalificatie is minder duurverlengend voor vrouwen dan voor mannen. Voor leeftijd geldt over het algemeen dat trajecten effectiever zijn voor jongeren dan voor ouderen, behalve bij kwalificatie. Voor ouderen geldt dat (intensieve) bemiddeling en praktijkervaring contraproductief werken, terwijl deze reïntegratie-instrumenten bij jongeren wel degelijk bijdragen aan het verhogen van de arbeidsmarktkansen. Voor kwalificatie geldt dat de duurverlenging sterker is bij jongeren dan bij ouderen. Kennelijk is de duur van scholing zodanig dat de relatief korte reïntegratieperiode bij jongeren er sterker door wordt verlengd dan bij ouderen. De verschillen naar opleiding zijn meer gevarieerd tussen de verschillende trajecten. Zo stijgt de effectiviteit van bemiddeling met het opleidingsniveau, maar is voor de andere instrumenten geen eenduidige relatie te identificeren. Wel kan worden vastgesteld dat instrumenten bij HBO-ers en WO-ers effectiever zijn dan bij andere cliënten. Voor alle trajecten geldt dat het effect op de werkhervattingskans het minst groot is (of het meest negatief) voor personen die tussen 45 en 80 procent arbeidsongeschikt zijn. Daarentegen profiteren volledig arbeidsgehandicapten het meest van de inzet van reïntegratie instrumenten. Verschillen in arbeidservaring tenslotte hebben slechts kleine verschillen in effectiviteit tot gevolg. Personen met een langere en hoger niveau van arbeidservaring profiteren over het algemeen meer van reïntegratie-instrumenten dan personen met een korte of laag niveau arbeidservaring. Maar deze verschillen zijn nauwelijks significant. Wel lijkt kwalificatie zowaar tot licht positieve effecten te leiden bij personen met een hoog ervaringsniveau.

Relatie kosten en effectiviteit

Op grond van onze analyses kunnen we conclusies trekken over de kosteneffectiviteit van verschillende reïntegratietrajecten in relatie tot persoonskenmerken. Daarbij vergelijken we alleen de kosten van de reïntegratie-instrumenten zelf met de effecten die zij hebben op de werkhervattingskans. De kosten van het reïntegratieproces of baten in de vorm van uitgespaarde uitkeringen bij vervroegde werkhervatting hebben we niet onderzocht. Een vergelijking van de variatie in kosten en effectiviteit naar persoonskenmerken, levert de volgende resultaten:

- In het algemeen kan worden gesteld dat relatief dure producten (bemiddeling en praktijkervaring) ook effectiever zijn.
- Mannen krijgen gemiddeld duurdere producten dan vrouwen, terwijl het effect van die producten bij mannen kleiner is. Echter, een verschuiving naar goedkopere producten (minder bemiddeling) zal op basis van de onderzoeksresultaten leiden tot verhoudingsgewijs nog lagere baten voor mannen.
- Jongeren ontvangen meer scholing dan ouderen, terwijl vooral bij jongeren de scholingsduur

de reïntegratieduur verlengt. Een vergelijking tussen de kosten van scholing en de effecten op korte termijn pleit daarom voor een lagere inzet van scholing bij jongeren. Dit kan echter in strijd zijn met het rendement van scholing op lange termijn. Het huidige onderzoek kan daarover geen uitsluitsel geven.

- Voor lager en hoger opgeleiden worden gemiddeld even dure producten ingezet, maar omdat de meeste producten effectiever zijn bij hoger opgeleiden geldt voor die groep een hogere kosteneffectiviteit.
- Het relatief dure praktijkervaring wordt vaker ingezet bij volledig arbeidsongeschikten, terwijl daarmee juist bij gedeeltelijk arbeidsongeschikten effect valt te halen. Daarentegen worden volledig arbeidsongeschikten weer minder vaak meteen bemiddeld, terwijl de analysesresultaten laten zien dat bemiddeling ook bij volledig arbeidsongeschikten kosteneffectief kan zijn.

Deze resultaten geven een idee van de manier waarop kosteneffectiviteit kan worden vastgesteld en kan worden gebruikt om de efficiëntie van de inzet van reïntegratie instrumenten te verhogen. Tegelijkertijd moet worden gerealiseerd dat het niveau waarop hier conclusies worden getrokken te grof is om de inzet van reïntegratie instrumenten op individueel niveau kosteneffectiever te maken. Daarvoor is een meer gedetailleerde analyse nodig van de inzet van individuele producten, de kosten ervan, en het resultaten die daaruit voortvloeien.

9.3 Het probleem bij doelgroepindeling: betrouwbare informatie

Voor een vergelijking van de mate van homogeniteit van verschillende doelgroepindelingen, zijn de doelgroepindelingen van de aanbestedingsprocedures 2001 en 2002 vertaald naar kenmerken die binnen het onderzoek ter beschikking stonden. Met behulp van simulaties is de mate van homogeniteit naar apriori arbeidsmarktkansen, effectiviteit van ingezette instrumenten en kosten vergeleken met een fictieve doelgroepindeling. Deze laatste is samengesteld op basis van kenmerken waarvan uit ons onderzoek expliciet is gebleken dat ze van invloed zijn op apriori arbeidsmarktkansen en effectiviteit van in te zetten producten bij reïntegratie. De simulaties laten zien dat de fictieve indeling in doelgroepen inderdaad beter scoort op homogeniteit in vergelijking met de benaderde indeling van de aanbestedingsprocedures 2001 en 2002. Deze twee indelingen scoren op hun beurt weer beter dan een volstrekt willekeurige indeling in aan te besteden groepen.

De belangrijkste voorwaarde bij een (optimale) indeling in doelgroepen, is de beschikking over voldoende informatie van cliënten voor zowel opdrachtgever als opdrachtnemer. Deze informatie is voor twee zaken nodig: het indelen van de cliënt in de juiste groep voor aanbesteding en het uitvoeren van de benodigde (effectieve) reïntegratie activiteiten. Geconstateerd kan worden dat deze informatie op dit moment suboptimaal is.

Veel problemen zijn op dit informatiegebrek terug te voeren. Reïntegratiebedrijven hebben moeite met het uitbrengen van concrete offertes aangezien zij over onvoldoende informatie beschikken ten aanzien van cliënten. Dit leidt tot offertes die weinig verschillen tussen de aanbestede groepen. Ook brengen de meeste reïntegratiebedrijven voor alle groepen offerte uit. UWV trekt daar de conclusie uit dat het aantal doelgroepen teruggebracht kan worden, aangezien bedrijven toch geen onderscheid maken. De aanbestedingsprocedure verwordt

daardoor tot niet meer dan het opdelen van de markt in kleinere eenheden. Er wordt voorbijgegaan aan het feit dat de inzet van reïntegratie-instrumenten en daarmee de kosten weldege-lijk verschillen tussen groepen cliënten, zoals dit onderzoek aantoonst. Een goede illustratie hiervan is het al dan niet beschouwen van cliënten met psychiatrische klachten als een aparte doelgroep. Kliq geeft aan dat dergelijke gevallen gescheiden dienen te worden van andere cliënten. UWV geeft zelf ook aan dat men niet altijd over de informatie beschikt om het onderscheid te maken. Een mogelijk gevolg van een suboptimale indeling in groepen voor aanbesteding is ongewenste afoming: voor ernstige gevallen zal de inzet van reïntegratie-instrumenten minder zijn. Dit kan weliswaar weer deels tegengegaan worden met allerlei bonussystemen, het informatieprobleem blijft.

Een mogelijke oplossing is het uitvoeren van een intake voordat cliënten in doelgroepen worden ingedeeld. Er ontstaat dan een beter beeld van de cliënt die daardoor in een voor hem of haar geschiktere groep ingedeeld kan worden. Deze intake kan tevens gebruikt worden om te onderzoeken welke reïntegratie activiteiten voor de cliënt ondernomen dienen te worden. Hierdoor treden er mogelijk ook efficiëntiewinsten op in het stadium van het individuele trajectplan. Het valt buiten het kader van dit onderzoek om dit verder in de praktijk uit te werken, wel willen we drie organisatorische aspecten noemen waar rekening mee gehouden dient te worden:

- *Onafhankelijkheid*: opdrachtgevers zullen moeilijke gevallen in een reguliere groep proberen te stoppen, terwijl reïntegratiebedrijven moeilijke gevallen juist in een aparte groep willen delen waarvoor zij een hogere prijs ontvangen. Een oplossing hiervoor is het uit laten voeren van de intake door een derde, bijvoorbeeld een ander reïntegratiebedrijf. Van belang is daarbij dat de intake geprotocolleerd is, zodat het reïntegratiebedrijf dat gaat offeren of de activiteiten uit gaat voeren over gestandaardiseerde informatie beschikt als basis voor beslissingen over prijs en in te zetten instrumenten.
- *Klantvriendelijkheid*: het aantal instanties waarmee een cliënt te maken krijgt en het aantal contactmomenten dient beperkt te blijven.
- *Capaciteit voor de uitvoering*: om vaart te houden in het reïntegratieproces is voldoende capaciteit voor het uitvoeren van de intake van belang. Op dit moment kent bijvoorbeeld het CWI achterstanden, mede als gevolg van de oplopende werkloosheid.

Verder willen we opmerken dat met een geprotocolleerde intake niet alle relevante informatie voor de reïntegratie ook noodzakelijkerwijs boven tafel komt. In sommige gevallen komt informatie over mogelijkheden en belemmeringen van de cliënt pas tijdens het traject boven water. Dit is echter onvermijdelijk. Waar het ons om gaat, is dat door het informatiegebrek op dit moment het indelen in groepen voor aanbesteding onnodig problematisch is en reïntegratiebedrijven over onvoldoende informatie beschikken om een goede, concurrerende offerte te schrijven. Alle partijen (opdrachtgever, opdrachtnemer en overheid) hebben daarom belang bij een verbetering van de beschikbaarheid van betrouwbare informatie.

9.4 Tot slot

De aanbesteding van de reïntegratie activiteiten voor verschillende groepen cliënten is een middel om marktwerking vorm te geven. Hoe een optimale indeling in doelgroepen eruit ziet is afhankelijk van de doelstellingen die men nastreeft. Een optimale aanbesteding vereist een optimale indeling in doelgroepen en het bepalen van een optimale omvang van de aan te bestede groepen cliënten. In onze conclusies hebben we geprobeerd aan te geven op grond van welke factoren optimale doelgroepen kunnen worden afgebakend op basis van onze (beperkte) onderzoeksresultaten. Binnen de aanbesteding zijn er echter nog meer parameters om de doelstellingen van het reïntegratie instrumentarium na te streven, zoals financieringsvormen, bonussystemen en uitval-monitoring.

Met betrekking tot de financiering van scholing willen we nog op een mogelijk gevaar wijzen. Met de aanbestedingsprocedure 2003 wordt scholing voor arbeidsgehandicapten niet meer vanuit de Wet REA gefinancierd maar dienen reïntegratiebedrijven dit zelf te begroten in hun trajectprijs en de feitelijke inzet van scholing zelf te bekostigen. Op korte termijn ontstaat hierdoor inderdaad een meer zuivere economische kosten-baten afweging van de inzet van scholing. Naar verwachting leidt dit tot een verminderde inzet van scholing. Scholing kost immers tijd. De baten van scholing voor de samenleving strekken zich echter meestal uit tot voorbij de horizon van het reïntegratiebedrijf en de beloning die daaraan gekoppeld is. Op termijn zou dit kunnen leiden tot een situatie waarbij een grote groep op de arbeidsmarkt onvoldoende gekwalificeerd is of wordt.

Tot slot willen we nog een aantal beperkingen van onze (kwantitatieve) analyse noemen. Deze beperkingen vormen tevens ingrediënten voor toekomstig onderzoek naar een (optimale) indeling van doelgroepen.

- De resultaten voor de arbeidsgehandicapten hebben alleen betrekking op het reïntegratiebedrijf Kliq. Onzeker is in hoeverre deze resultaten gegeneraliseerd kunnen worden naar de gehele reïntegratiemarkt voor arbeidsgehandicapten. In de toekomst zou getracht moeten worden ook gegevens van andere (grote) reïntegratiebedrijven te gebruiken voor soortgelijk onderzoek of een soortgelijk bestand als voor de WW-populatie is gebruikt. Overigens ontbreken in het WW-bestand de cliënten van het voormalige USZO.
- De gebruikte gegevens hebben betrekking op de aanbestedingsprocedure van UWV over het jaar 2001. Hoewel de aanbesteding van reïntegratie activiteiten in principe gelijk is, zijn er voor de procedure 2002 toch enige aanpassingen gedaan. Daarnaast zullen cliënten uit de procedure 2001 onder conjunctureel gunstiger omstandigheden gereïntegreerd worden dan die uit de procedure 2002. In hoeverre onze bevindingen conjunctuurgevoelig zijn, zal nader onderzocht moeten worden door de resultaten op de reïntegratiemarkt te blijven volgen.
- Bij het onderzoek is geen informatie betrokken over de groep waarin een cliënt was ingedeeld voor aanbesteding. Een directe relatie tussen kenmerken van de aanbesteding (omvang, doelgroep) en aard van reïntegratie, prijs en resultaat van het traject is niet gelegd. Wel is rekening gehouden met de invloed van objectieve (persoons)kenmerken op basis waarvan veelal groepen worden ingedeeld. In de toekomst verdient het aanbeveling om de contractgegevens over de aanbesteding op individueel niveau te betrekken bij de analyse.
- De relatie tussen doelgroepen en resultaten in termen van effectiviteit en efficiency is indirect en quasi-experimenteel. Voor een exactere vaststelling is het gebruik van experimenten aan te bevelen.

- In onze analyse hebben we de beschikking over een beperkt aantal persoonskenmerken, die ook niet allemaal even goed zijn ingevuld. Dat heeft te maken met het belang dat in de administratie van de verschillende instanties aan deze variabelen werd gehecht. Voor toekomstig onderzoek zou een aantal kenmerken idealiter beter geadministreerd dienen te worden. Te denken valt daarbij vooral aan de diagnose (soort aandoening, maar in ieder geval een onderscheid tussen lichamelijke, psychische en psychiatrische klachten), inkomensniveau, soort uitkering en etniciteit. Dit naast goede gegevens over geslacht, leeftijd, opleiding, arbeidsongeschiktheid, arbeidservaring, over het laatste dienstverband en een indicatie van de afstand tot de arbeidsmarkt (fase). Ook een goede indicatie van de motivatie tot werkhervatting is wenselijk, al zal deze niet zonder meer consistent en objectief kunnen worden vastgesteld.

BIJLAGE

Bijlage A Definities en beschikbare gegevens

Voordat we ingaan op de gebruikte gegevens voor respectievelijk de WW-populatie en de REA-populatie, gaan we eerst in algemene zin in op de data en behandelen we de terminologie die in deze rapportage gebruikt wordt. Op deze manier wordt tevens duidelijk wat de gepresenteerde gegevens inhouden en waarvoor ze wel of niet gebruikt kunnen worden.

De populatie die we bij dit onderzoek bekijken is de gehele WW- en REA-populatie over een bepaald tijdvak. We bekijken dus niet alleen de groep die daadwerkelijk een traject krijgt (in de zin van scholing, bemiddeling of plaatsingsproducten). Ons gaat het om alle werklozen en arbeidsgehandicapten, juist ook degene waarvoor geadviseerd wordt om geen traject in te zetten, want deze groep dient als controlegroep om het effect van trajecten vast te stellen. Plaatsingscijfers zijn derhalve ook niet vergelijkbaar met de plaatsingscijfers van UWV over de aanbestedingsprocedure omdat die betrekking hebben op de personen die daadwerkelijk een traject gestart zijn.

Daarnaast is onze waarnemingsperiode beperkt. Wij kunnen cliënten maar tot een bepaalde tijd volgen. Deze gevallen bevatten informatie die in de analyse meegenomen wordt, ook wanneer een dergelijk geval niet uitstroomt naar werk. Dit heeft ook gevolgen voor de interpretatie van de aantallen trajecten en producten die we weergeven in het rapport. Ten gevolge van onze beperkte waarnemingsperiode is een grote groep cliënten nog maar net ingestroomd en heeft dus nog geen producten kunnen ontvangen. Ook al zou er bij alle cliënten in het bestand op termijn een product worden ingezet, dan hoeft dat op het moment van registratie/analyse nog niet gebeurd te zijn.

Verder willen we opmerken dat we informatie hebben over de startdatum van reïntegratie instrumenten, maar niet of deze interventies worden afgerond en ook niet over de wijze van uitvoeren, terwijl deze toch bepalend kan zijn voor het succes. We weten bijvoorbeeld dat Passage uitgevoerd wordt door speciaal opgeleide arbeidsdeskundigen en coaches. Ten aanzien van het gebruikte databestand voor de REA-populatie, het zogenaamde Vakwerkbestand afkomstig van het reïntegratiebedrijf Kliq (voorheen Arbeidsvoorziening Arbeidsintegratie), gelden nog enkele andere zaken die belangrijk zijn om vooraf te constateren. Uit onze databestanden blijkt dat veel mensen vroegtijdig (binnen een jaar) uitstromen zonder te zijn geplaatst en dat reïntegratietrajecten vaak beperkt blijven tot een intake. Deze twee bevindingen hangen met elkaar samen. Mogelijke verklaring daarvoor zijn:

- Onze waarnemingsperiode is beperkt, waarbij de intake voor, en de ingezette producten na het moment van het einde van onze waarneming vallen;
- Niet alle reïntegratieactiviteiten staan geregistreerd. Soms worden producten niet in Vakwerk geregistreerd maar in andere modules om te voorkomen dat opdrachtgevers twee rekeningen voor dezelfde cliënt krijgen;
- Cliënten zijn na een intake door Kliq geweigerd (uitval) en geretourneerd aan UWV;
- Cliënten zijn na een intake in een andere doelgroep ingedeeld en komen twee keer voor in het bestand, waarvan één keer met alleen een intake;
- Na de intake is in overleg met UWV besloten geen traject te starten, of
- Er is een intake door Kliq uitgevoerd op verzoek van UWV, zonder dat het de bedoeling was dat Kliq de reïntegratie voor de desbetreffende persoon op zich zou nemen.

Deze oorzaken zijn na overleg met Kliq zoveel mogelijk uitgesloten door de manier van dataselectie zoals we verderop in deze bijlage zullen beschrijven.

Belangrijk om te vermelden is ook dat wij in dit rapport van een traject spreken als er een intake heeft plaatsgevonden, terwijl dit in de praktijk niet zo hoeft te zijn. Wij beschikken echter niet over de informatie of cliënten geretourneerd zijn aan UWV.

We hopen hiermee duidelijk gemaakt te hebben dat er geen conclusies kunnen worden getrokken over de mate waarin producten door Kliq worden ingezet en trajecten al dan niet zijn gestart. We presenteren wel cijfers over het aantal trajecten dat is ingezet, maar doen dit om zicht te krijgen op ons bestand voor de analyse van de relaties tussen persoonskenmerken, reïntegratietrajecten, kosten en effectiviteit.

WW-populatie

Voor de analyse van verschillen in de inzet, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken bij WW-gerechtigden, wordt gebruik gemaakt van drie verschillende bestanden. Allereerst de uitkeringsadministratie van het UWV om de WW-populatie te kunnen identificeren. Daarnaast het zogenaamde REWW-bestand van het UWV, waarin alle reïntegratie activiteiten van WW-gerechtigden door het UWV worden vastgelegd¹³. En tenslotte het administratieve bestand van het CWI, waarin alle WW-gerechtigden die voor een uitkering in aanmerking willen komen staan ingeschreven. Het CWI-bestand is nodig om een aantal essentiële achtergrondkenmerken van WW-gerechtigden te kunnen achterhalen, zoals het opleidingsniveau, de etnische bevolkingsgroep waartoe zij behoren en de fase waarin zij volgens het CWI vallen¹⁴. De drie bestanden zijn door TNO Arbeid gekoppeld op basis van een uniek cliëntnummer dat door het UWV en het CWI aan de bestanden gehangen zijn. Op die manier is een vrijwel sluitende koppeling gerealiseerd, zonder dat individuele cliënten in het onderzoek kunnen worden geïdentificeerd aan de hand van naam, soft-nummer of adresgegevens. Zo wordt voldaan aan belangrijke eisen ten aanzien van privacybescherming, zonder de precisie van het onderzoek te schaden.

Omdat de uitkeringsadministratie uitkeringen registreert aan de hand van uitkeringsrechten, welke ontstaan wanneer sprake is van werkloosheid die voortvloeit uit verschillende dienstverbanden, op verschillende momenten of met verschillende werkloosheidsduren, identificeren we zelf eenduidige WW-perioden. Dit wordt gedaan aan de hand van een overlap in rechten, welke tezamen tenminste 12 uur werkloosheid bedragen. Ook worden werkloosheidsperioden samengenomen die minder dan een maand zijn onderbroken door bijvoorbeeld ziekte, een

¹³ Het gaat daarbij om voorgenomen reïntegratie-instrumenten uit het trajectplan. Of deze instrumenten ook daadwerkelijk ingezet worden is niet te achterhalen uit de bestanden waarover wij voor dit onderzoek beschikken.

¹⁴ De fase die het CWI toekent, komt niet altijd overeen met de fase die het UWV toekent. Ook wordt de fase in de loop van de WW-periode of in de loop van het reïntegratietraject aangepast aan nieuwe omstandigheden. De fase-toekenning door het CWI bij inschrijving is in tegenstelling tot de andere fasegegevens wel voor alle WW-gerechtigden op een vergelijkbare manier beschikbaar. Daarom is ervoor gekozen de CWI fase-indeling te gebruiken in de analyses.

nul-uitkering als gevolg van een sanctie of door scholing. Het zo verkregen bestand omvat 584.661 nieuw gestarte WW-perioden in de periode tussen 1 januari 1999 en 31 mei 2002. Dit betreft 463.889 verschillende cliënten. Uit dit bestand creëren we een analysebestand door de volgende afbakening toe te passen:

- De eerste dag dat cliënten een WW-uitkering ontvangen ligt tussen 1 januari 2000 en 31 december 2001. Wanneer de begindatum van de WW-uitkering of van het ingezette traject onbekend is, wordt de cliënt niet in de analyse meegenomen.
- Cliënten ontvangen gedurende deze periode óf geen reïntegratietraject, óf zij ontvangen een duidelijk omschreven reïntegratietraject dat moet leiden tot reguliere werkhervatting. Cliënten met een proefplaatsing, loonsuppletie of scholing met baangarantie worden niet in het bestand meegenomen. Het is voor deze cliënten immers niet duidelijk of de reïntegratie activiteiten hebben geleid tot een plaatsing of dat de reïntegratie activiteiten juist uitsluitend bestonden uit een plaatsing.
- Cliënten zijn tussen 15 en 65 jaar oud en het geslacht is bekend.
- Cliënten kennen geen samenloop met een WAO-uitkering. Dit om te voorkomen dat cliënten in de WW-populatie eigenlijk moeten worden beschouwd als arbeidsgehandicapten.
- De werkloosheidsomvang van cliënten is tussen de 12 en 40 uur.
- Cliënten zijn ingestroomd in de WW vanuit werk en dus niet vanuit de Ziektewet of vanuit arbeidsongeschiktheid. Ook stromen cliënten niet uit de WW naar de Ziektewet of naar arbeidsongeschiktheid.
- Er wordt slechts één WW-periode per cliënt geselecteerd. Wanneer er sprake is van meerdere WW-perioden wordt er willekeurig een gekozen, waarbij een periode met reïntegratie activiteiten voorgaat boven een periode zonder reïntegratie activiteiten. Daarmee behouden we alle relevante informatie over reïntegratie activiteiten in het bestand, terwijl er geen selectie wordt geïntroduceerd die van invloed is op de analyseresultaten.

Van de 463.889 verschillende cliënten in het totale WW-bestand zijn op deze manier 246.272 cliënten terechtgekomen in het analysebestand. Van 142.891 cliënten bleek de startdatum van de WW-periode niet in de periode van 1 januari 2000 tot 31 december 2001 te vallen, was de startdatum van het reïntegratietraject niet in orde of bleek niet duidelijk te zijn of er sprake was van een reguliere plaatsing. Verder is van 24 cliënten de leeftijd of het geslacht niet bekend, 5.923 cliënten hebben tegelijk een WW-uitkering en een arbeidsongeschiktheidsuitkering en maar liefst 11.880 personen vallen buiten het criterium van een werkloosheidsomvang tussen 12 en 40 uur. Tenslotte zijn er 56.899 cliënten die instromen vanuit of uitstromen naar de Ziektewet of arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Voor de analyse van de apriori arbeidsmarktkansen, de kans op verschillende reïntegratietrajecten en de effectiviteit van trajecten, is het aantal cliënten in het analysebestand verder beperkt om een snellere analyse van de onderzoeksvraag mogelijk te maken. Dit wordt gedaan zonder een selectie naar verklarende factoren te introduceren. Van de personen zonder reïntegratietraject wordt willekeurig een tiende deel meegenomen. Verder zijn alle personen met een reïntegratietraject meegenomen. Dat leidt tot 39.889 cliënten in het uiteindelijke analysebestand voor de WW-populatie.

Definitie van trajecten

Wanneer wordt gesproken over reïntegratietrajecten, spreekt men eigenlijk over een verzameling reïntegratie-instrumenten. Niet iedereen krijgt hetzelfde traject of een gelijk aantal

instrumenten. Welke instrumenten er in een traject worden ingezet varieert sterk per persoon. Teneinde heldere uitspraken te kunnen doen over de inzet, kosten en effectiviteit van verschillende instrumenten die bovendien statistisch kunnen worden onderbouwd, is het nodig de verschillende reïntegratie-instrumenten te ordenen. Een eerste ordening is die in de logische opbouw van reïntegratietrajecten:

- 1 Intake
- 2 Diagnose (onderzoek naar en oriëntatie op arbeidsmogelijkheden, loopbaanadvies)
- 3 Kwalificatie (scholing of overige aanbodversterking)
- 4 Bemiddeling
- 5 Plaatsingsproducten

Een traject begint altijd met een intake. Daarin wordt vastgesteld wat voor hulp een cliënt nodig heeft om weer aan de slag te kunnen komen. Omdat dit niet altijd meteen duidelijk is, kan er onderzoek worden gedaan naar de mogelijkheden van een cliënt op de arbeidsmarkt. In het geval dat die mogelijkheden beperkt zijn door een tekort aan kwalificaties, kunnen er kwalificatie-instrumenten worden ingezet, zoals scholing. Onder overige aanbodversterking vallen opleidingen en trainingen. Wanneer de kwalificaties van een cliënt voldoende zijn verbeterd, kan worden geprobeerd hem of haar weer aan het werk te helpen met behulp van bemiddeling.

Het mag duidelijk zijn dat bij de definitie van trajecten de bovenstaande karakteristieken van reïntegratie-instrumenten een rol dienen te spelen. Daarnaast letten we bij die definitie op het aantal cliënten dat de verschillende trajecten ontvangt. Daarmee kunnen ‘typische’ trajecten worden onderscheiden, die aan de ene kant voldoende onderscheidend zijn en aan de andere kant voldoende waarnemingen garanderen voor de statistische analyse. Tabel A.1 geeft een overzicht van de onderscheiden trajecten met daarbij het aantal cliënten in het analysebestand dat zo'n traject ontvangt. Het gaat om werkelijk ingezette trajecten op het meetmoment, zonder rekening te houden met de samenstelling van het analysebestand, zoals in hoofdstuk 5 wordt gedaan. Daar wordt de kans op de verschillende trajecten voor een gemiddelde cliënt in het WW-bestand berekend.

Maar liefst ruim 93 procent van de personen in het analysebestand heeft geen reïntegratietraject ontvangen aan het eind van de meetperiode. Ondanks het feit dat cliënten die in eerste instantie door CWI in fase 1 zijn ingedeeld pas na een half jaar in aanmerking komen voor reïntegratie activiteiten, ligt het percentage zonder reïntegratietraject bij deze cliënten niet veel anders dan bij fase 2 tot en met 4 cliënten: 85 procent voor fase 2, 93 procent voor fase 3 en 94 procent voor fase 4. Een deel van die lage inzet van instrumenten kan worden verklaard door de korte periode tussen de instroom in de WW en het meetmoment. De aantallen zijn gebaseerd op de stand van zaken op het meetmoment van 31 december 2001. Op die datum is een groot aantal cliënten nog maar net ingestroomd in de WW en kunnen later nog een reïntegratietraject of aanvullende instrumenten ontvangen. Maar het kunnen ook cliënten zijn die op eigen kracht een baan (kunnen) vinden. Verderop in deze bijlage en in bijlage B wordt getracht meer inzicht te geven in de dynamiek van in- en uitstroom in de WW en het ontvangen van reïntegratie-instrumenten. Wanneer er wél een traject wordt gestart, betekent dat nog niet automatisch dat er ook een interventie (diagnose, aanbodversterking of bemiddeling) wordt ingezet. Het blijkt dat er over het algemeen óf scholing óf andere aanbodversterking

Tabel A.1: Trajectindeling WW-populatie op meetmoment

Traject	Omschrijving	Frequentie	Aandeel	Aandeel
0	Geen intake of reïntegratie instrumenten ontvangen	229.438	93,2 %	
1	Intake, (nog) geen instrumenten ontvangen	3.247	1,3 %	
	Traject gestart, instrumenten ontvangen, waarvan:	13.587	5,5 %	
2	Alleen diagnose	557		4,1 %
3	Scholing, eventueel met diagnose	3.989		29,4 %
4	Overige aanbodversterking, eventueel met diagnose	2.662		19,6 %
5	Zowel scholing als overige aanbodversterking, eventueel met diagnose	418		3,1 %
6	Bemiddeling, eventueel met diagnose	2.443		18,0 %
7	Combinatie van aanbodversterking en bemiddeling, eventueel met diagnose	2.273		16,7 %
8	Combinatie van scholing, aanbodversterking en bemiddeling, eventueel met diagnose	1.245		9,2 %
Totaal		246.272	100,0 %	100,0 %

Wanneer er sprake is van meerdere en verschillende kwalificatieproducten, worden de reïntegratie activiteiten in de trajecten 7 of 8 ingedeeld. Voor die indeling wordt verondersteld dat het belang van scholing en bemiddeling groter is dan van diagnose instrumenten.

wordt ingezet. De combinatie van scholing en bemiddeling komt minder vaak voor dan de combinatie van aanbodversterking en bemiddeling.

Beschikbare persoonskenmerken en trajectgegevens

Hieronder wordt kort beschreven welke persoonskenmerken in het WW-bestand beschikbaar zijn met eventuele bijzonderheden. Een overzicht van aandelen en aantallen per persoonskenmerk, uitgesplitst naar cliënten met en zonder een werkhervatting op het meetmoment, wordt getoond in tabel A.2.

Geslacht

Van alle cliënten in het analysebestand is bekend of zij man of vrouw zijn. Mannen maken 59 procent van het bestand uit.

Leeftijd

Ook leeftijd is voor alle personen in het analysebestand beschikbaar, waarbij een leeftijd tussen 15 en 65 als selectiecriterium is gehanteerd. De gemiddelde leeftijd ligt iets boven de 36 jaar.

Leefsituatie

De burgerlijke staat van cliënten is in het WW-bestand af te leiden uit de variabelen 'leefvorm', eventueel aangevuld met informatie over de fiscale tariefgroep waar een cliënt zich in bevindt. Omdat niet altijd duidelijk is of cliënten al dan niet samenwonen of kinderen hebben, is voor de analyse gekozen voor een indeling in alleenstaande huishoudens (29,8 procent), meerpersoon huishoudens (52,4 procent) en een categorie waarbij de huishoudensamenstelling onbekend is (17,8 procent).

Tabel A.2: Verdeling van persoonskenmerken in WW-populatie naar werkherhvatting op meetmoment

Persoonskenmerk	Aandeel zonder werkherhvatting	Aandeel met werkherhvatting	Aandeel in totaal	Aantal in totaal
Geslacht				
Man	58,4 %	59,5 %	59,0 %	145.301
Vrouw	41,6 %	40,5 %	41,0 %	100.971
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	16,2 %	20,4 %	18,4 %	45.318
25 tot 35 jaar	30,8 %	36,7 %	34,0 %	83.626
35 tot 45 jaar	22,9 %	25,4 %	24,2 %	59.595
45 tot 55 jaar	17,1 %	15,4 %	16,2 %	39.933
55 tot 65 jaar	13,0 %	2,1 %	7,2 %	17.800
Leefsituatie				
Alleenstaand	28,6 %	30,8 %	29,8 %	73.363
Meerpersoonshuishouden	52,2 %	52,7 %	52,4 %	128.929
Onbekend	19,2 %	16,5 %	17,8 %	43.980
Etniciteit				
Nederlandse	78,4 %	85,6 %	82,2 %	202.452
Europese	0,9 %	0,9 %	0,9 %	2.179
Antilliaanse of Surinaamse	3,6 %	3,0 %	3,3 %	8.169
Marokkaanse	2,9 %	1,7 %	2,2 %	5.506
Turkse	4,9 %	3,2 %	4,0 %	9.848
Overige	9,3 %	5,7 %	7,4 %	18.118
Opleiding				
Minder dan basisonderwijs	14,9 %	12,5 %	13,6 %	33.515
Basisonderwijs	6,1 %	3,9 %	5,0 %	12.252
VBO/MAVO	29,5 %	32,5 %	31,1 %	76.597
HAVO/VWO/MBO	30,1 %	32,6 %	31,4 %	77.389
HBO	10,7 %	11,1 %	10,9 %	26.862
WO	5,1 %	5,6 %	5,4 %	13.247
Onbekend	3,6 %	1,8 %	2,6 %	6.410
Regio				
Noord	15,0 %	15,8 %	15,4 %	38.041
Oost	17,9 %	19,0 %	18,4 %	45.448
Noordwest	15,5 %	14,5 %	15,0 %	36.851
Middenwest	6,0 %	6,2 %	6,1 %	15.026
Zuidwest	22,0 %	19,6 %	20,8 %	51.104
Zuidoost	23,4 %	24,7 %	24,1 %	59.402
Uitvoeringsinstelling				
CADANS	17,9 %	13,3 %	15,5 %	38.044
GAK	70,2 %	71,2 %	70,7 %	174.228
GUO	4,7 %	3,5 %	4,1 %	10.045
SFB	7,2 %	11,9 %	9,7 %	23.955
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	246.272

Tabel A.2 vervolg

Persoonskenmerk	Aandeel zonder werkhervatting	Aandeel met werkhervatting	Aandeel in totaal	Aantal in totaal
Sector				
Landbouw en visserij	3,5 %	3,1 %	3,3 %	8.149
Primaire industrie	8,8 %	8,0 %	8,4 %	20.658
Secundaire industrie	9,3 %	6,3 %	7,7 %	18.976
Bouwnijverheid	7,1 %	11,8 %	9,6 %	23.608
Handel	16,1 %	14,4 %	15,2 %	37.408
Horeca	4,5 %	4,2 %	4,3 %	10.637
Vervoer, opslag en communicatie	4,0 %	3,8 %	3,9 %	9.580
Zakelijke dienstverlening	33,7 %	37,7 %	35,8 %	88.228
Overheid	8,5 %	6,4 %	7,4 %	18.171
Overig	4,4 %	4,5 %	4,4 %	10.857
Aantal gewerkte uren				
Minder dan 20 uur	10,9 %	9,1 %	9,9 %	24.494
20 tot en met 36 uur	35,9 %	32,8 %	34,2 %	84.304
37 of 38 uur	24,3 %	25,0 %	24,7 %	60.802
39 of 40 uur	27,0 %	30,8 %	29,0 %	71.431
Meer dan 40 uur	1,0 %	1,2 %	1,1 %	2.784
Onbekend	0,9 %	1,1 %	1,0 %	2.457
Dienstverband				
Vast	91,6 %	90,3 %	90,9 %	223.908
Tijdelijk	3,5 %	6,8 %	5,3 %	12.962
Onbekend	4,9 %	2,9 %	3,8 %	9.402
Werkloosheidsomvang				
Minder dan 20 uur	13,0 %	10,7 %	11,8 %	28.995
20 tot en met 36 uur	37,2 %	37,1 %	37,2 %	91.559
37 of 38 uur	26,9 %	27,6 %	27,3 %	67.190
39 of 40 uur	22,8 %	24,6 %	23,8 %	58.528
Seizoenswerkloosheid				
Niet	96,4 %	95,3 %	95,8 %	235.985
Wel	3,6 %	4,7 %	4,2 %	10.287
Fase-indeling				
Fase 1	67,2 %	80,3 %	74,2 %	182.730
Fase 2	1,5 %	1,3 %	1,4 %	3.452
Fase 3	3,3 %	1,5 %	2,3 %	5.723
Fase 4	4,7 %	1,9 %	3,2 %	7.880
Fase nader te bepalen	7,7 %	3,6 %	5,5 %	13.638
Fase onbekend	15,6 %	11,4 %	13,3 %	12.177
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	246.272

Etniciteit

In de gegevens zoals het CWI die bij de inschrijving van werkzoekenden registreert, wordt ook vastgelegd tot welke etnische groepering de cliënt behoort. De referentie daarbij is een autochtone Nederlander samen met de indicatie dat de etniciteit van een persoon niet relevant is voor de reïntegratie. Desondanks is voor 15 procent van de cliënten een allochtone indicatie gegeven. Het gaat dan voornamelijk om Turken (4,0 procent), Surinamers (2,4 procent) en Marokkanen (2,2 procent).

Opleiding

Ook op basis van de CWI-gegevens kan het hoogste opleidingsniveau worden achterhaald dat met een diploma is afgerond. Onderscheid wordt gemaakt tussen geen basisonderwijs (13,6 procent), alleen basisonderwijs (5,0 procent), VBO/MAVO (31,1 procent), HAVO/VWO/MBO (31,4 procent), HBO (10,9 procent) en Wetenschappelijk Onderwijs (5,4 procent). Slechts van 2,6 procent is het opleidingsniveau onbekend.

Regio

Aan de hand van de postcode van cliënten kan worden vastgesteld in welke regio zij woonachtig zijn. In eerste instantie zijn de regio's ingedeeld naar provincies. In de analyses delen we deze provincies weer toe aan 6 regio's die zo goed mogelijk de huidige CWI-regio's benaderen. Dit zijn de regio's volgens welke het UWV vanaf 1 januari 2002 zijn inkoop regionaal organiseert. Er is één verschil met de CWI-regio indeling, namelijk dat de provincie Noord-Brabant in de CWI-regio indeling gedeeltelijk tot regio Zuidwest en regio Zuidoost behoort. Onze benadering resulteert in de volgende regio-indeling:

Regio	CWI-naam	Provincies	Aandeel
1	Noord	Groningen, Friesland en Drenthe	15,4 %
2	Oost	Gelderland en Overijssel	18,4 %
3	Noordwest	Noord-Holland	15,0 %
4	Middenwest	Utrecht en Flevoland	6,1 %
5	Zuidwest	Zuid-Holland en Zeeland	20,8 %
6	Zuidoost	Noord-Brabant en Limburg	24,1 %

Uitvoeringsinstelling (Uvi)

Voor elke cliënt is de instelling bekend die de opdracht geeft tot reïntegratie. Dit is één van de vijf uitvoeringsinstellingen Cadans, Gak, GUO, SFB en USZO. Helaas ontbreken in de gegevens van het UWV de cliënten van het USZO. Omdat we echter ook informatie over de sector hebben van waaruit een cliënt werkloos wordt, welke sterk gecorreleerd is aan de Uvi, maar meer informatie geeft over de achtergrond van de cliënt, wordt de variabele 'Uitvoeringsinstelling' niet meegenomen in de analyse.

Datum instroom

Voor elke cliënt is bekend wanneer de WW-uitkering is aangevangen. Deze datum nemen we in onze analyse als de netto-instroom datum van de reïntegratie periode, welke niet noodzakelijk reïntegratie instrumenten of een reïntegratietraject hoeft te omvatten. Van alle cliënten in de analyse ligt de datum van instroom tussen 1 januari 2000 en 31 december 2001.

Sector

De sector waaruit werkloze cliënten afkomstig zijn is goed en gedetailleerd geregistreerd in

het WW-bestand. Voor de analyse delen we de sectoren toe aan 11 globale sectoren volgens de meest gebruikte indelingen: Landbouw en visserij (3,3 procent), primaire industrie (8,4 procent), secundaire industrie (7,7 procent), bouwnijverheid (9,6 procent), handel (15,2 procent), horeca (4,3 procent), vervoer en telecommunicatie (3,9 procent), zakelijke dienstverlening (35,8 procent), overheid (7,4 procent) en overig (4,6 procent).

Aantal gewerkte uren

Op grond van het aantal gewerkte uren kan worden nagegaan of cliënten met een voltijd of deeltijd baan sneller het werk hervatten nadat ze werkloos zijn geworden. In de analyses wordt onderscheid gemaakt tussen 32 uur of minder (deeltijd) en meer dan 32 uur (voltijd).

Dienstverband

Een indicator geeft aan of het laatste dienstverband vast of tijdelijk was. Meer dan 90 procent van de cliënten had een vast dienstverband. Van bijna 4 procent is deze informatie niet beschikbaar.

Inkomensniveau

Het inkomensniveau van cliënten kan worden afgeleid uit de grondslag die geldt voor de uitkeringshoogte. Deze grondslag is in de uitkeringsgegevens van het UWV geregistreerd. Een betrouwbare indicator voor het inkomensniveau voor de analyses op grond van deze variabele vergt echter een zodanig arbeidsintensieve bewerking van de gegevens, dat deze in het onderzoek achterwege wordt gelaten.

Soort WW-uitkering

Een WW-uitkering kan zijn opgebouwd uit verschillende rechten. Deze rechten zijn afhankelijk van het arbeidsverleden. Zo bestaat er een loongerelateerde uitkering, een vervolguitkering en een kortdurende uitkering. Net zoals het inkomensniveau vergen deze gegevens een zeer arbeidsintensieve bewerking om voldoende betrouwbaar in de analyses te kunnen worden meegenomen. Daarom is ook het onderscheid naar het soort WW-uitkering in de analyse achterwege gelaten.

Werkloosheidsomvang

De werkloosheidsomvang kan van invloed zijn op de intensiteit waarmee nieuw werk wordt gezocht. In het analysebestand komen per definitie alleen WW-perioden voor met een omvang tussen 12 en 40 uur per week. Gemiddeld ligt dat op ruim 33 uur. De meeste cliënten zijn volledig werkloos.

Seizoenswerkloosheid

Seizoenswerklozen kennen mogelijk een andere manier van werken en zoeken naar werk dan 'gewone' werklozen. Ook kan de inzet van reïntegratie activiteiten anders zijn voor seizoenswerklozen, omdat seizoenswerkloosheid vaker tijdelijk van aard is. Of dat zo is kan worden getest in de analyses van de hoofdstukken 4 en 7 door middel van het opnemen van een indicator voor seizoenswerkloosheid (4,2 procent van de WW-populatie).

Fase-indeling

De fase-indeling van cliënten laat zien hoe de afstand tot arbeid wordt ingeschat door de instanties waar zij worden ingeschreven als werkzoekende (CWI), als uitkeringsontvanger (UWV) of als reïntegrant (UWV). In de drie gekoppelde gegevensbestanden zijn verschillende

fase-indelingen opgenomen. Deze fase-indelingen kunnen variëren met het moment waarop cliënten worden ingeschreven of ze kunnen in de loop van de tijd zijn aangepast aan veranderingen in de afstand tot arbeid als gevolg van de reïntegratie activiteiten. Naar onze mening is de meest volledige en meest consistente fase-indeling die van het CWI. Deze laat weliswaar alleen de situatie zien waarin de cliënt zich bevindt aan het begin van de WW-periode en nog vóór de beoordeling over het inzetten van een reïntegratietraject. Maar er kan met meer zekerheid worden gesteld dat deze consistent is ingevuld voor verschillende cliënten. Van het totale analysebestand ontbreekt slechts in 13 procent van de gevallen de CWI fase-indeling. In ruim 5 procent van de gevallen moet deze nog nader worden vastgesteld. Tegelijkertijd moet worden opgemerkt dat ruim 74 procent van het analysebestand uit fase 1 cliënten bestaat. Deze cliënten komen pas na een half jaar in aanmerking voor een reïntegratietraject.

Duur tot start reïntegratie activiteiten

Uit het verschil tussen de datum van aanvang van de WW-periode en de datum van aanvang van het reïntegratietraject, kan de duur tot de start van reïntegratie activiteiten worden bepaald. Deze varieert tussen de 0 en 711 dagen en ligt gemiddeld op 180 dagen.

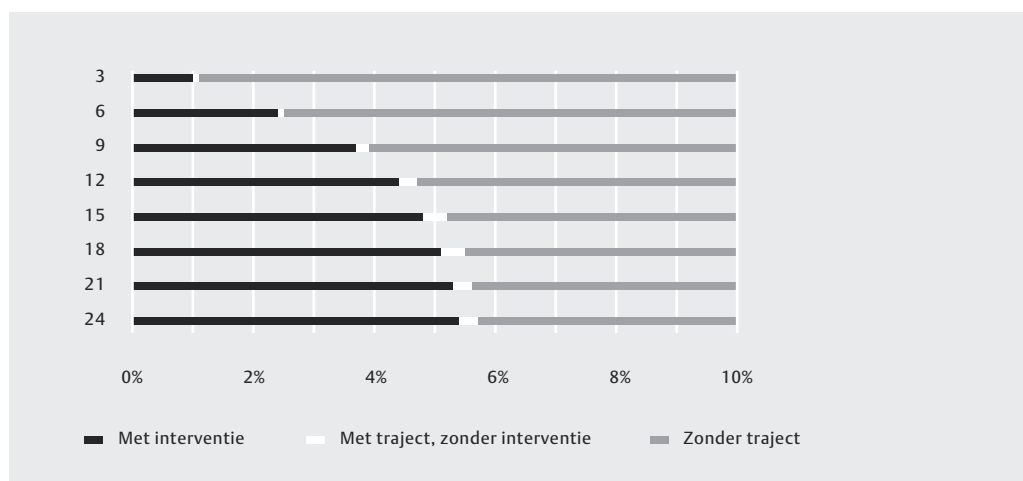
In- en uitstroom

Om een indruk te krijgen van de dynamiek in het WW-bestand, geeft figuur A.1 voor de cliënten die in het eerste kwartaal van 2000 zijn ingestroomd het waargenomen aandeel dat op verschillende momenten een traject heeft ontvangen, alsmede het waargenomen aandeel dat een interventie heeft ontvangen (gedefinieerd als diagnose, scholing, overige aanbodversterking of bemiddeling). Figuur A.2 laat het waargenomen aandeel cliënten zien dat op verschillende momenten al wel of nog niet is uitgestroomd uit de WW, alsmede het waargenomen aandeel van die uitstroom dat het werk heeft hervat. Dezelfde informatie voor de andere instroomkwartalen in het WW-bestand staat vermeld in bijlage B.

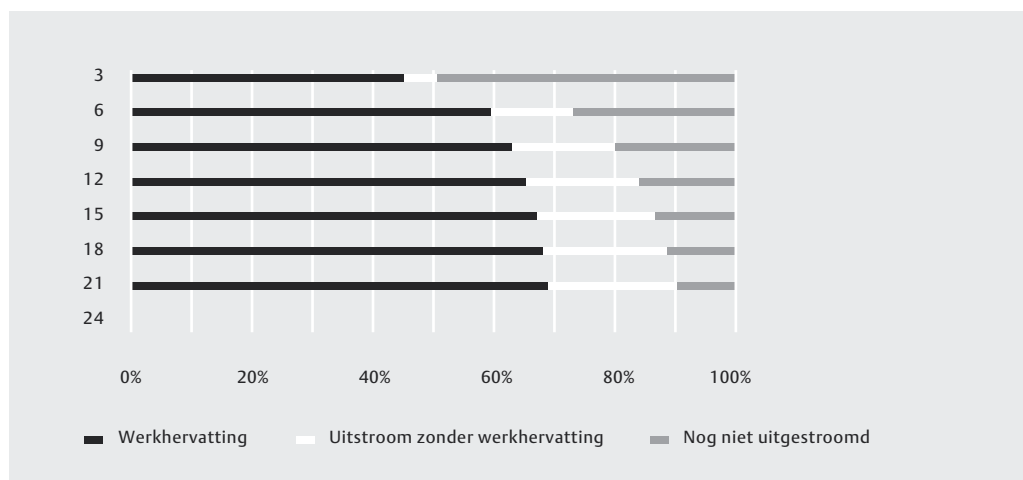
Figuur A.1 en bijlage B laten zien dat slechts een klein percentage van de WW-gerechtigden een reïntegratietraject krijgt, variërend van tussen de 1 en 2 procent na 3 maanden tot bijna 8 procent na 2 jaar. Het aandeel met een reïntegratietraject is dan vrijwel gestabiliseerd en neemt dus niet verder toe. Verreweg het grootste deel ervan krijgt als onderdeel van het reïntegratietraject ook daadwerkelijk diagnose, scholing, overige aanbodversterking of bemiddeling, in de grafiek en tabel aangeduid met 'interventie'. Het aandeel cliënten met een traject of interventie neemt licht toe in de loop van 2000 en 2001. Het kleine percentage WW-gerechtigden dat een reïntegratietraject ontvangt is beter te begrijpen wanneer wordt gekeken naar de uitstroom- en werkhervattingspercentages in figuur A.2 en bijlage B. Binnen twee jaar hervat zo'n 60 procent van de cliënten het werk en heeft dus helemaal geen reïntegratietraject nodig. Dit aandeel lijkt zich na een jaar te stabiliseren. Dat impliceert een scheiding tussen een groep snelle werkhervatters en een groep langdurig werklozen. Overigens is de kans op werkhervatting licht afgenomen in de periode tussen 1 januari 2000 en 31 december 2001.

Figuren A.1 en A.2 bieden een goede indruk van de dynamiek in de reïntegratie activiteiten bij WW-gerechtigden in de periode 2000 en 2001 (bruto-prestaties), maar houden geen rekening met verschillen tussen cliënten (netto-prestaties). Daarom kijken we in dit rapport vanaf hoofdstuk 4 naar baankansen, reïntegratietrajecten en kosten van reïntegratie activiteiten zoals die variëren naar persoonskenmerken.

Figuur A.1: Dynamiek in de inzet van reïntegratietrajecten, WW-instroomcohort eerste kwartaal 2000

Figuur A.2: Dynamiek in uitstroom en werkherhvatting, WW-instroomcohort eerste kwartaal 2000

REA-populatie

Voor de analyse naar verschillen in de inzet, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken bij arbeidsgehandicapten, wordt gebruik gemaakt van het zogenaamde Vakwerk bestand. Dit bestand is aangemaakt als administratief bestand door Arbeidsvoorziening Arbeidsintegratie (AI) voor de registratie van haar cliënten en de reïntegratie maatregelen die zij ontvangen. Het bestand is aan ons beschikbaar gesteld door het uit AI voortgekomen reïntegratiebedrijf Kliq. Omdat het grootste deel van de arbeidsgehandicapten die in 2000 in aanmerking kwamen voor reïntegratie werd behandeld door AI, omvat Vakwerk voor 2000 een substantieel aandeel van de totale REA-populatie. In 2001 moest AI als het verzelfstandigde Kliq voor het eerst op de reïntegratiemarkt concurreren met een groot aantal andere reïntegratiebedrijven, waardoor minder dan 20 procent van alle arbeidsgehandicapten

bij Kliq en dus in Vakwerk terecht kwam. Het Vakwerk is echter het enige bestand dat een gedegen analyse van de effectiviteit van reïntegratietrajecten bij arbeidsgehandicapten toestaat. Een soortgelijk bestand als we voor de WW-populatie gebruiken is bij UWV niet beschikbaar voor de REA-populatie. Uit het Vakwerk bestand creëren we een analysebestand door de volgende afbakening toe te passen:

- Cliënten worden tussen 1 januari 2000 en 31 oktober 2001 geregistreerd als werkzoekende arbeidsgehandicapte. De laatste twee maanden van 2001 zijn niet meegenomen om rekening te houden met een vertraging van 2 maanden in de registratie van gegevens. De laatste registratie in het Vakwerk bestand heeft op 31 december 2001 plaatsgevonden;
- Cliënten behoren tot de UWV populatie en dus afkomstig van één van de vijf Uitvoeringsinstellingen CADANS, GAK, GUO, SFB of USZO (de Uvi's). Cliënten die afkomstig zijn van gemeenten of behorend tot de eigen populatie van Arbeidsvoorziening zijn dus niet in de analyse meegenomen.
- Cliënten zijn tussen 15 en 65 jaar oud, maar in overleg met de Raad voor Werk en Inkomen zijn jong-gehandicapten uitgesloten uit het onderzoek. Dit vanwege de bijzonder positie die jong-gehandicapten innemen en daarmee de onvergelykbaarheid met andere arbeidsgehandicapten. Arbeidskansen, reïntegratieproducten en baankansen zien er voor deze groep totaal anders uit. Jong-gehandicapten worden in het Vakwerk bestand geïdentificeerd aan de hand van een indicator voor jong-gehandicapten én op basis van de reïntegratie-instrumenten die cliënten hebben ontvangen. Wanneer er minstens één Wajong-instrument is ontvangen wordt een cliënt niet meegenomen in de analyse.
- Cliënten stromen niet direct uit na instroom. Voor een groep in het vakwerkbestand geldt dat zij op dezelfde dag zijn uitgestroomd als waarop zij zijn ingestroomd. Deze groep heeft geen producten of alleen intakeproducten ontvangen, waarbij het voornamelijk gaat om een kwalitatieve intake. Bij een kwalitatieve intake wordt slechts bepaald in welke fase iemand valt (1 t/m 4). Voor deze groep kan bijvoorbeeld gelden dat zij niet als cliënt door Kliq zijn geaccepteerd, omdat na intake bleek dat zij niet voldeden aan de kenmerken zoals beschreven in het contract tussen Kliq en UWV. Deze cliënten kunnen vervolgens zijn ingestroomd bij een ander reïntegratiebedrijf. Het vakwerkbestand geeft dan geen volledig beeld over welke producten deze groep heeft ontvangen, of over een eventuele plaatsing of werkhervatting. Daarom worden cliënten die op dezelfde dag zijn ingestroomd en uitgestroomd niet in de analyse betrokken.

Van het totale Vakwerk bestand stroomden 51.560 cliënten in tussen 1 januari 2000 en 31 oktober 2001. Daarvan zijn 31.674 cliënten afkomstig van één van de vijf Uvi's. Na aftrek van de jonggehandicapten (70) en van cliënten met een foutief ingevulde leeftijd (5) resteren er 31.599 cliënten. Daarvan zijn er 5.563 op dezelfde dag in- en uitgestroomd bij Kliq. De groep die overblijft in het analysebestand bestaat derhalve uit 26.036 personen. In het Vakwerk bestand komt het veelvuldig voor dat personen vaker instromen en uitstromen. Voor onze analyse selecteren we per cliënt telkens één periode tussen instroom en uitstroom, en wel de eerste periode waarin daadwerkelijk reïntegratie maatregelen worden toegepast (dus niet alleen een intake). Wanneer een cliënt helemaal geen interventies ontvangt, wordt eenvoudigweg de eerste periode geselecteerd. Zowel het verwijderen van personen die op dezelfde dag in- en uitstromen, als het selecteren van een periode waarin interventies plaatsvonden, heeft het voordeel dat het analysebestand nauwelijks wordt 'vervuild' door cliënten die pas na een aantal intakes daadwerkelijk een reïntegratietraject ontvangen.

Definitie van trajecten

In het Vakwerk-bestand varieert het aantal ontvangen producten tussen 0 en 13 en worden er tientallen verschillende instrumenten beschreven. Er zijn daarom honderden combinaties van instrumenten in evenzoveel verschillende trajecten. Net zoals bij de WW-populatie moeten we ook hier de verschillende reïntegratie-instrumenten ordenen tot een aantal reïntegratietrajecten, waarbij we weer rekening houden met de logische trajectopbouw:

- 1 Intake
- 2 Diagnose-instrumenten
- 3 Kwalificatie (sollicitatieondersteuning, training, scholing en praktijkplaatsen)
- 4 Bemiddeling (intensieve bemiddeling, aanbodgestuurde bemiddeling en zogenaamde vraag-aanbod koppeling)
- 5 Plaatsingsproducten

Praktijkplaatsen zijn plekken waar cliënten al werkende leren. Men spreekt van aanbodgestuurde bemiddeling wanneer er gepast werk wordt gezocht bij de mogelijkheden van de cliënt. Vraag-aanbodkoppeling is het vinden van een cliënt bij de bestaande vacatures. In dat geval wordt een cliënt gewezen op arbeidsmogelijkheden en vacatures, en wordt er verder vanuit gegaan dat de cliënt op eigen kracht een baan kan vinden. Intensieve bemiddeling is een verzamelterm voor complete en mogelijk zeer verschillende trajecten. In principe kunnen naast intensieve bemiddeling tegelijkertijd geen andere producten voorkomen. Toch vinden we dit wel terug in het bestand, hetgeen verklaard zou kunnen worden doordat een herkansing is geboden. Deze complete trajecten worden langzamerhand vervangen door de inzet van maatwerk op basis van individuele producten. Dit blijkt ook uit de afname van het aandeel van intensieve bemiddeling in het geheel van ingezette trajecten, van 7,2 procent in januari 2000 tot 0,4 procent in oktober 2001.

Tabel A.3 geeft een overzicht van de onderscheiden trajecten met daarbij het aantal cliënten in het REA-bestand dat zo'n traject ontvangt. Opvallend is dat bijna 45 procent van de cliënten alleen intake-producten of geen enkel instrument heeft ontvangen¹⁵. Daarnaast heeft 15 procent naast de intake alleen nog diagnose-instrumenten ontvangen. Deze aantallen zijn gebaseerd op de stand van zaken aan het einde van de meetperiode op 31 oktober 2001. Op die datum is een groot aantal cliënten nog bezig met het reïntegratietraject en kunnen later dus nog aanvullende instrumenten ontvangen. Maar het kunnen ook cliënten betreffen die op eigen kracht een baan (kunnen) vinden. Verderop in deze bijlage en in bijlage B wordt getracht meer inzicht te geven in de dynamiek van instroom en uitstroom bij Kliq en het ontvangen van reïntegratie-instrumenten. Van de kwalificatieproducten en bemiddelingsproducten worden respectievelijk training/scholing en aanbodgerichte bemiddeling het meest toegepast.

¹⁵ Het is mogelijk dat het intake-product voor een aantal cliënten niet in het Vakwerk bestand is geregistreerd. Het feit dat cliënten überhaupt in Vakwerk voorkomen duidt al op instroom in het reïntegratieproces via een intake. Daarom nemen we in het onderzoek de groepen zonder geregistreerde producten en met alleen een intake samen.

Tabel A.3: Trajectindeling op meetmoment (REA-populatie)

Traject	Omschrijving	Frequentie	Aandeel	Aandeel
0	Geen intake of reïntegratie instrument ontvangen	940	3,6 %	
1	Intake, (nog) geen instrumenten ontvangen	10.682	41,0 %	
	Traject gestart, instrumenten ontvangen, waarvan:	14.414	55,4 %	
2	Onderzoek	3.905		27,1 %
3	Sollicitatie ondersteuning, eventueel met onderzoek en/of vraag-aanbodkoppeling	399		2,8 %
4	Training / scholing, eventueel met onderzoek en/of vraag-aanbodkoppeling	3.066		21,3 %
5	Intensieve bemiddeling, eventueel met andere producten, met uitzondering van praktijkervaring	1.810		12,6 %
6	Aanbodsgerichte bemiddeling, eventueel met onderzoek	2.053		14,2 %
7	Vraag-aanbod koppeling, eventueel met onderzoek	633		4,4 %
8	Sollicitatieondersteuning met aanbodsgerichte bemiddeling, eventueel met onderzoek	885		6,1 %
9	Training/scholing met aanbodsgerichte bemiddeling, eventueel met onderzoek	1.429		9,9 %
10	Praktijkervaring, eventueel met andere producten	234		1,6 %
Totaal		26.036	100,0 %	100,0 %

Wanneer er sprake is van meerdere verschillende kwalificatieproducten of bemiddelingsproducten, wordt het traject toch in de trajecten 3 t/m 10 ingedeeld. Bij die indeling gaat scholing boven sollicitatieondersteuning, en aanbodsgerichte bemiddeling boven vraag-aanbod koppeling. Dit heeft te maken met de grotere kosten van dergelijke producten maar is geen rangorde naar het belang van de producten voor de reïntegratie.

Beschikbare persoonskenmerken en trajectgegevens

Hieronder wordt kort beschreven welke persoonskenmerken in het REA-bestand beschikbaar zijn met eventuele bijzonderheden. Een overzicht van de aandelen en aantallen in het REA-bestand per persoonskenmerk, uitgesplitst naar cliënten met en zonder een werkhervatting op het meetmoment, wordt getoond in tabel A.4. Daarbij dient te worden opgemerkt dat veel persoonskenmerken niet verplicht in Vakwerk hoefden te worden ingevuld. Dat levert bij een aantal variabelen een flink aantal ontbrekende gegevens op. Deze variabelen waren voor de directe uitvoering van het reïntegratieproces door Kliq en Arbeidsvoorziening Arbeidsintegratie minder van belang.

Geslacht

Van alle cliënten in het analysebestand is bekend of zij man of vrouw zijn. Vrouwen maken bijna 59 procent van het bestand uit.

Leeftijd

Ook leeftijd is voor alle personen in het analysebestand beschikbaar, waarbij een leeftijd tussen 15 en 65 als selectiecriteria is gehanteerd. De gemiddelde leeftijd ligt tegen de 40 jaar.

Burgerlijke staat

Burgerlijke staat is wel in het Vakwerk bestand opgenomen, maar is voor het merendeel niet ingevuld. Van slechts 13 procent is de burgerlijke staat bekend. Dit kenmerk wordt daarom verder niet in de analyse meegenomen.

Nationaliteit

De nationaliteit van personen is in het Vakwerk bestand voor 35 procent van de cliënten bekend. Echter, omdat nationaliteit een slechte indicator is voor etniciteit, het kenmerk waar we eigenlijk in zijn geïnteresseerd, wordt in de analyse verder niet gekeken naar deze variabele.

Opleiding

Voor circa 43 procent van de cliënten valt uit het bestand de opleidingsrichting en het opleidingsniveau te bepalen. Voor de overige 57 procent van het analysebestand zijn deze gegevens onbekend. Wat betreft de opleidingsrichting worden veel algemene termen gebruikt, zoals 'mbo' of 'universiteit'. Binnen de groep waarvoor de opleiding mist, heeft driekwart hooguit een intake gehad. Volgens Kliq wordt de genoten opleiding ook pas later in het traject geregistreerd. Dit geldt behalve voor opleiding nog voor een aantal andere kenmerken. Het ontbreken van gegevens over opleiding gaat dan ook vaak samen met het ontbreken van andere gegevens. Zo mist voor de groep waarvoor de opleiding mist ook in 60 procent van de gevallen het arbeidsongeschiktheidspercentage en de fase. Omdat het opleidingsniveau een interessante en voor de arbeidskans zeer belangrijke variabele is, wordt deze in de analyse meegenomen, waarbij uitdrukkelijk rekening wordt gehouden met ontbrekende waarden. Het gaat bij het opleidingsniveau altijd om de hoogst afgeronde opleiding.

Arbeidsongeschiktheidspercentage

Voor 62 procent van de cliënten in het analysebestand is het arbeidsongeschiktheidspercentage bekend. Van deze groep is ruim een derde voor minder dan 15 procent arbeidsongeschikt. Eén op de 7 personen in het analysebestand is volledig arbeidsongeschikt (dus voor meer dan 80 procent).

Tabel A.4: Verdeling van persoonskenmerken in REA-populatie naar werkherleving op meetmoment

Persoonskenmerk	Aandeel zonder werkherleving	Aandeel met werkherleving	Aandeel in totaal	Aantal in totaal
Geslacht				
Man	41,0 %	45,5 %	41,4 %	10.789
Vrouw	59,0 %	54,5 %	58,6 %	15.247
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	5,8 %	8,3 %	6,0 %	1.571
25 tot 35 jaar	28,7 %	31,1 %	28,9 %	7.534
35 tot 45 jaar	31,3 %	32,2 %	31,4 %	8.177
45 tot 55 jaar	28,3 %	25,2 %	28,0 %	7.290
55 tot 65 jaar	5,9 %	3,3 %	5,6 %	1.464
Opleiding				
Minder dan basisonderwijs	2,8 %	3,6 %	2,8 %	740
Basisonderwijs	5,5 %	9,3 %	5,8 %	1.518
VBO/MAVO	15,7 %	26,5 %	16,8 %	4.367
Aanvulling op VBO/MAVO	8,3 %	14,4 %	8,9 %	2.318
MBO/HAVO/VWO	4,1 %	6,0 %	4,3 %	1.118
HBO	1,5 %	1,8 %	1,5 %	394
WO of aanvulling op HBO	0,5 %	0,5 %	0,5 %	130
Onbekend	61,6 %	37,9 %	59,3 %	15.451
Arbeidsongeschiktheidspercentage				
Minder dan 15 procent	23,0 %	36,9 %	24,4 %	6.352
15 tot 25 procent	5,9 %	7,6 %	6,1 %	1.582
25 tot 35 procent	6,0 %	8,1 %	6,2 %	1.610
35 tot 45 procent	4,0 %	5,4 %	4,1 %	1.078
45 tot 55 procent	3,2 %	3,6 %	3,3 %	852
55 tot 65 procent	2,0 %	1,8 %	2,0 %	513
65 tot 80 procent	1,8 %	1,4 %	1,7 %	453
Meer dan 80 procent	13,7 %	11,0 %	13,5 %	3.507
Onbekend	40,4 %	24,1 %	38,8 %	10.089
Hoogste niveau arbeidservaring				
Niveau 1	3,2 %	5,4 %	3,4 %	880
Niveau 2	7,1 %	10,9 %	7,5 %	1.952
Niveau 3	17,3 %	30,2 %	18,5 %	4.827
Niveau 4	8,2 %	15,8 %	9,0 %	2.338
Niveau 5	3,5 %	5,1 %	3,7 %	956
Niveau 6	1,2 %	1,2 %	1,2 %	306
Niveau 7	0,3 %	0,4 %	0,3 %	71
Onbekend	59,3 %	31,0 %	56,5 %	14.706
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	26.036

Tabel A.4 vervolg

Persoonskenmerk	Aandeel zonder werkhervatting	Aandeel met werkhervatting	Aandeel in totaal	Aantal in totaal
Regio				
Noord	13,2 %	15,8 %	13,5 %	3.503
Oost	20,0 %	21,0 %	20,2 %	5.249
Noordwest	15,9 %	14,2 %	15,8 %	4.101
Middenwest	16,0 %	9,9 %	15,3 %	4.010
Zuidwest	13,8 %	15,3 %	13,9 %	3.626
Zuidoost	21,1 %	23,7 %	21,3 %	5.547
Uitvoeringsinstelling				
CADANS	42,5 %	43,9 %	42,7 %	11.109
GAK	40,7 %	42,9 %	40,9 %	10.659
GUO	5,1 %	6,7 %	5,3 %	1.379
SFB	5,1 %	3,9 %	5,0 %	1.308
USZO	6,5 %	2,6 %	6,1 %	1.581
Passage-cliënt				
Niet	89,4 %	93,4 %	89,8 %	23.374
Wel	10,6 %	6,6 %	10,2 %	2.662
Fase-indeling				
Fase 1	0,6 %	0,7 %	0,6 %	155
Fase 2	13,7 %	32,3 %	15,7 %	4.070
Fase 3	30,0 %	37,1 %	30,8 %	8.010
Fase 4	4,7 %	0,6 %	4,3 %	1.126
Fase onbekend	50,8 %	29,1 %	48,6 %	12.675
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	26.036

Arbeidservaring

Het Vakwerk registratiesysteem bood de mogelijkheid om de verschillende banen die cliënten voor instroom hadden uitgeoefend te registreren, alsmede de duur van deze banen. Op basis van deze gegevens kan de totale duur van de arbeidservaring worden bepaald. Voor 55 procent is de arbeidservaring niet geregistreerd. We moeten de uitkomsten van analyses op grond van deze variabele dan ook met voorzichtigheid interpreteren.

Naast de duur van de arbeidservaring is ook het niveau van de arbeidservaring geregistreerd. Dit varieert tussen volledig werkend volgens werkrou tine (niveau 1) tot ‘veelvuldig in te brengen inventiviteit, welke vooral abstract van aard is’ (niveau 7). Voor elke baan die een cliënt gehad heeft, is het niveau bepaald. Aanvankelijk zijn in de analyse het hoogste niveau van alle banen, het niveau van de laatste baan en het niveau van de baan met de langste duur in de analyse betrokken. In alle drie de gevallen is voor ongeveer 57 procent van de cliënten het niveau onbekend. Uiteindelijk hebben we in de analyse alleen het hoogste niveau van de arbeidservaring meegenomen.

Regio

Van alle cliënten is geregistreerd in welke regio de reïntegratie heeft plaatsgevonden, en wel volgens de indeling van de 18 Regionale Bureaus Arbeidsvoorziening. We hebben deze 18 regio's in de analyse onderverdeeld in 6 regio's die zo goed mogelijk de huidige CWI-regio's benaderen. Dit zijn de regio's volgens welke het UWV vanaf 1 januari 2002 zijn inkoop regionaal organiseert. Er is één verschil met de CWI-regio indeling, namelijk dat de RBA regio West- en Midden Brabant onverdeeld in het analysebestand is geregistreerd, terwijl de CWI-regio indeling deze als behorend tot twee aparte regio's beschouwd. Onze benadering resulteert in de volgende regio-indeling:

Regio	CWI-naam	RBA-regio's	Aandeel
1	Noord	Groningen, Friesland en Drenthe	13,5 %
2	Oost	Gelderland, Overijssel en IJssel-Veluwe	20,2 %
3	Noordwest	Noord-Holland Noord en Zuidelijk Noord-Holland	15,8 %
4	Middenwest	Midden-Nederland, Haaglanden, Rijnstreek en Flevoland	15,4 %
5	Zuidwest	Rijnmond, Zeeland, West- en Midden-Brabant	13,9 %
6	Zuidoost	Noordoost-Brabant, Zuidoost-Brabant en Limburg	21,3 %

Uitvoeringsinstelling (Uvi)

Voor elke cliënt is de instelling bekend die de opdracht geeft tot reïntegratie aan Kliq. Dit is één van de vijf uitvoeringsinstellingen Cadans, Gak, GUO, SFB en USZO. Daarbij hebben Cadans en Gak het grootste aandeel met ieder zo'n 40 procent. Deze variabele wordt in de analyse gebruikt om te controleren voor verschillen in de achtergrond van cliënten (sectoren) en het proces van verwijzen van de cliënt naar Kliq. Omdat deze verschillen niet eenduidig zijn te interpreteren, wordt daar verder niet over gerapporteerd.

Datum instroom

Voor elke cliënt is een netto instroomdatum bepaald. Dat is de datum van de eerste intake waarop een interventie volgt, of de datum van de eerste intake wanneer er geen interventie in Vakwerk is geregistreerd. De instroomdatum wordt echter aangepast aan de datum van het begin van een reïntegratie-instrument indien dat bij die intake nog niet is afgerond. Sommige cliënten beginnen namelijk alvast met bijvoorbeeld een training, voordat er officieel een registratie heeft plaatsgevonden. Van alle cliënten in de analyse ligt de datum van instroom tussen 1 januari 2000 en 31 oktober 2001. De instroom in 2001 maakt slechts 15 procent uit van het totale analysebestand, omdat in 2001 de uvi's hun trajecten hebben aanbesteed en Kliq moest concurreren met andere private reïntegratiebedrijven.

Fase-indeling

Kliq heeft aangegeven dat in de loop van de tijd minder waarde gehecht is aan een fase-indeling, omdat zij van mening is dat dit een te star begrip van de arbeidsmogelijkheden voor arbeidsgehandicapten is. Dit is terug te vinden in de cijfers, aangezien er in afnemende mate een fase-indeling bekend is, van 60 procent in januari 2000 tot 20 procent in oktober 2001. De inzet van reïntegratie-instrumenten wordt vooral gebaseerd op protocollen bij de intake, die een genuanceerder beeld schetsen van de mogelijkheden en beperkingen van cliënten op de arbeidsmarkt. Voor fase 1 cliënten wordt over het algemeen verondersteld dat zij ook zonder de hulp van reïntegratie-instrumenten een baan kunnen vinden. Hiervan zitten er dan ook weinig in de arbeidsgehandicapte populatie van het Vakwerk bestand (155 in de te analyse-

ren groep). Het merendeel van de cliënten waarvan de fase bekend is, is fase 3 (ruim 30 procent van het analysebestand).

Duur tot start eerste product

Omdat de datum van intake en de startdatum van producten in Vakwerk bekend zijn, kan de duur vanaf instroom tot de start van een interventie worden bepaald¹⁶. De gemiddelde duur tussen de instroom en de start van de eerste interventie is 71 dagen. Hierbij is er een aanzienlijk verschil tussen de jaren 2000 en 2001. In het derde kwartaal van 2001 is deze gemiddelde duur afgenomen tot 36 dagen. Daarbij moet worden bedacht dat Kliq in 2001 aanzienlijk minder cliënten had, waardoor achterstanden konden worden weggewerkt. Daarnaast is volgens Kliq ook de aanmeldingsprocedure door het UWV verbeterd, waardoor de start van een traject kon worden versneld.

Aantal producten

Het aantal producten dat mensen ontvangen varieert tussen de 0 en 11. Het gemiddelde aantal producten, bepaald over alle cliënten is 2,1. Hierbij zijn ook intake-producten meegenomen.

Passage cliënten

Helaas staat in Vakwerk niet geregistreerd met welke aandoening cliënten arbeidsgehandicapt zijn geworden. Het enige onderscheid dat we bij benadering kunnen maken, is die tussen lichamelijke en psychische problemen. Cliënten met een psychische handicap ontvangen namelijk zogenaamde passage producten. Deze zogenaamde ‘passage cliënten’ kunnen daarmee worden geïdentificeerd, maar alleen na ontvangst van zulke reïntegratie producten. In het analysebestand zitten 2662 passage cliënten.

In- en uitstroom

Om een indruk te krijgen van de dynamiek in het REA-bestand, geeft figuur A.3 voor de arbeidsgehandicapten die in het eerste kwartaal van 2000 zijn ingestroomd het waargenomen aandeel dat op verschillende momenten een interventie heeft ontvangen (gedefinieerd als het ontvangen van onderzoek, kwalificatie of bemiddeling), en figuur A.4 het waargenomen aandeel arbeidsgehandicapten dat op verschillende momenten nog in een traject zit of al bij Kliq is uitgestroomd, en of die uitstroom al dan niet een werkhervatting betrof. Dezelfde informatie voor de andere instroomkwartalen in het analysebestand staat vermeld in bijlage B. Daarbij moet in gedachten worden gehouden dat de figuren en de tabel staan of vallen met de betrouwbaarheid van de informatie. Wanneer niet alle producten worden geregistreerd, wordt het aantal cliënten met een interventie onderschat. Wanneer niet alle plaatsingen (of beter nog: werkhervattingen) worden geregistreerd, wordt ook het aantal cliënten dat aan het werk komt onderschat. Of en hoe groot die registratieproblemen in Vakwerk zijn is ons niet precies bekend. Volgens Kliq zijn het aantal plaatsingen op basis van trajecten om financiële redenen vrij nauwkeurig geregistreerd.

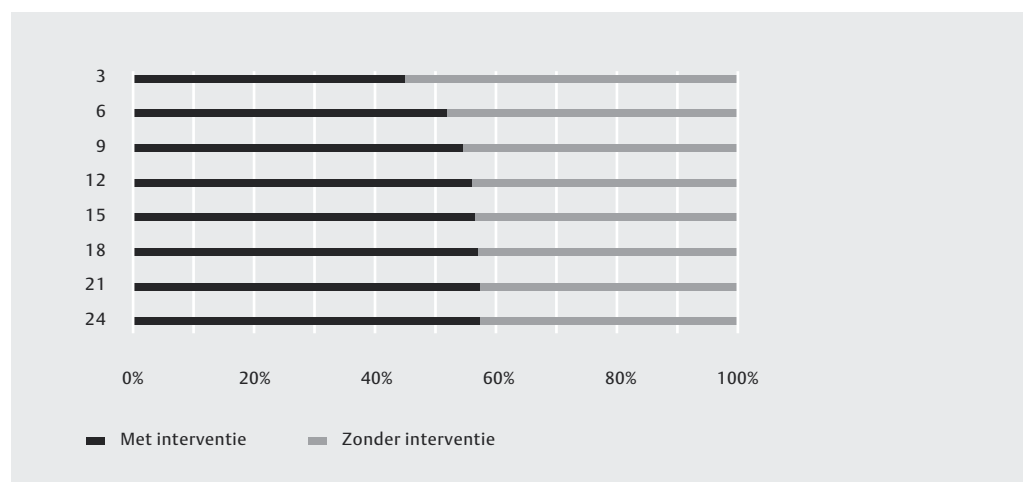
Bijlage B laat zien dat voor elk instroomkwartaal de dynamiek van ontvangen interventies, uitstroom en werkhervatting ongeveer gelijk is, al verschilt de omvang aanzienlijk tussen kwartalen. Vooral in de eerste 3 maanden na de intake worden de meeste interventies gestart: In 2000-I bij ruim 40 procent van de cliënten, teruglopend naar 27 procent in 2000-IV en weer

¹⁶ Onder interventie wordt hier onderzoek, kwalificatie of bemiddeling gerekend, dus geen intake-producten.

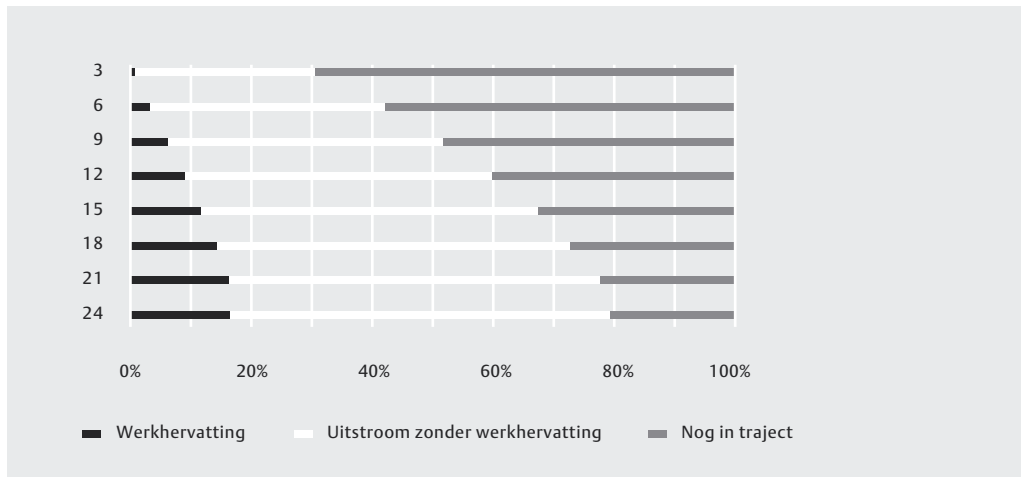
toenemend tot 61 procent in 2001-III. Vervolgens loopt het aandeel cliënten met interventies langzaam op tot tussen de 42 (2000-IV) en meer dan 64 procent (2001-III) na een jaar. Echter, na twee jaar heeft een aanzienlijk deel van de populatie nog altijd geen interventies ontvangen, naar schatting variërend van tussen de 25 en 55 procent. Tegelijkertijd kan worden opgemerkt dat dit aandeel in 2001 snel aan het afnemen is.

De uitstroom van cliënten bij Kliq is al meteen vanaf het begin fors. Tussen de 22 procent (2001-III) en 46 procent (2000-IV) binnen 3 maanden, oplopend tot ruim 70 procent na een jaar. Daarna stromen er opvallend genoeg nauwelijks nog cliënten uit. De reden van uitstroom wordt niet in Vakwerk geregistreerd, behalve als het om een plaatsing gaat. Slechts in een fractie van de gevallen betreft de uitstroom een plaatsing, maar het plaatsingspercentage neemt wel toe naarmate het traject langer duurt. Na een jaar heeft tussen de 5 en 10 procent het werk hervat, na 2 jaar kan dat naar schatting oplopen tot zo'n 20 procent. Figuren A.3 en A.4 bieden een goede indruk van de dynamiek in de reïntegratie activiteiten van Kliq in 2000 en 2001 (bruto-prestaties), maar houden geen rekening met verschillen tussen cliënten (netto-prestaties). Daarom kijken we in de hoofdstukken 4 tot en met 7 van deze rapportage naar baankansen, reïntegratietrajecten en kosten van reïntegratie activiteiten zoals die variëren naar persoonskenmerken.

Figuur A.3: Dynamiek in de inzet van reïntegratie instrumenten, REA-instroomcohort eerste kwartaal 2000

Figuur A.4: Dynamiek in uitstroom en werkherhvatting, REA-instroomcohort eerste kwartaal 2000

Bijlage B In- en uitstroomcijfers

In tabel B.1 en B.2 staan in- en uitstroomcijfers voor WW-gerechtigden en arbeidsgehandicapten met betrekking tot reïntegratie activiteiten. De cijfers zijn gebaseerd op de analysebestanden zoals we die in bijlage A hebben geconstrueerd. Voor verschillende instroomkwartalen wordt het aantal cliënten weergegeven. Vervolgens wordt per instroomcohort het aandeel vermeld dat wel of geen traject of interventie (bestaande uit diagnose, scholing, aanbodversterking of bemiddeling) heeft ontvangen, het aandeel dat nog bezig is met een reïntegratietraject (alleen voor arbeidsgehandicapten) en het aandeel dat is uitgestroomd, uitgesplitst naar wel of geen werkhervatting. Omdat we cliënten voor de duur van hun reïntegratie activiteiten in de analysebestanden kunnen volgen, kan de dynamiek in instroom, uitstroom en werkhervatting worden getoond door middel van het weergegeven van deze cijfers op verschillende momenten vanaf het moment van instroom. Aangezien het analysebestand informatie bevat tot en met 31 december 2001 (WW-populatie), respectievelijk 31 oktober 2001 (REA-populatie), kunnen latere cohorten ook minder lang worden gevolgd.

Tabel B.1: Dynamiek van instroom in WW-uitkeringen en reïntegratietrajecten, interventies, uitstroom en werkhervatting (WW-populatie)

Instroom in:	Aantal	Percentage na aantal maanden:							
		3	6	9	12	15	18	21	24
2000 – I	37.759								
Zonder traject		98,9 %	97,5 %	96,1 %	95,3 %	94,8 %	94,5 %	94,4 %	94,3 %
Met traject		1,1 %	2,5 %	3,9 %	4,7 %	5,2 %	5,5 %	5,6 %	5,7 %
<i>Met interventie</i>		1,0 %	2,4 %	3,7 %	4,4 %	4,8 %	5,1 %	5,3 %	5,4 %
Uitgestroomd		50,5 %	72,0 %	80,0 %	83,9 %	86,6 %	88,6 %	90,2 %	
<i>Werkhervatting</i>		45,0 %	58,4 %	62,9 %	65,2 %	67,0 %	68,1 %	68,8 %	69,0 %
<i>Geen werkhervatting</i>		5,5 %	13,6 %	17,1 %	18,7 %	19,6 %	20,5 %	21,4 %	
2000 – II	22.165								
Zonder traject		98,6 %	96,5 %	94,6 %	93,4 %	92,9 %	92,4 %	92,3 %	
Met traject		1,4 %	3,5 %	5,4 %	6,6 %	7,1 %	7,6 %	7,7 %	
<i>Met interventie</i>		1,3 %	3,3 %	5,1 %	6,3 %	6,8 %	7,2 %	7,3 %	
Uitgestroomd		40,0 %	64,4 %	75,5 %	79,5 %	82,3 %	84,7 %		
<i>Werkhervatting</i>		34,1 %	50,5 %	55,9 %	58,7 %	60,3 %	61,6 %	62,0 %	
<i>Geen werkhervatting</i>		5,9 %	13,9 %	19,6 %	20,8 %	22,0 %	23,1 %		
2000 – III	28.589								
Zonder traject		97,9 %	95,9 %	94,1 %	93,2 %	92,6 %	92,4 %		
Met traject		2,1 %	4,1 %	5,9 %	6,8 %	7,4 %	7,6 %		
<i>Met interventie</i>		2,0 %	3,9 %	5,6 %	6,5 %	7,1 %	7,2 %		
Uitgestroomd		46,2 %	67,4 %	77,9 %	81,6 %	84,4 %			
<i>Werkhervatting</i>		40,2 %	53,6 %	58,7 %	60,9 %	62,2 %	63,1 %		
<i>Geen werkhervatting</i>		6,0 %	13,8 %	19,2 %	20,7 %	22,2 %			

Tabel B.1 vervolg (WW-populatie)

Instroom in:	Aantal	Percentage na aantal maanden:							
		3	6	9	12	15	18	21	24
2000 – IV	33.692								
Zonder traject		97,7 %	96,1 %	94,6 %	93,8 %	93,6 %			
Met traject		2,3 %	3,9 %	5,4 %	6,2 %	6,4 %			
<i>Met interventie</i>		2,2 %	3,8 %	5,2 %	6,0 %	6,2 %			
Uitgestroomd		42,9 %	76,1 %	83,1 %	86,0 %				
<i>Werkhervatting</i>		37,1 %	61,3 %	65,6 %	67,6 %	68,1 %			
<i>Geen werkhervatting</i>		5,8 %	14,8 %	17,5 %	18,4 %				
2001 – I	34.152								
Zonder traject		97,8 %	95,6 %	93,7 %	92,9 %				
Met traject		2,2 %	4,4 %	6,3 %	7,1 %				
<i>Met interventie</i>		2,2 %	4,3 %	6,2 %	6,9 %				
Uitgestroomd		49,6 %	71,0 %	78,8 %					
<i>Werkhervatting</i>		44,3 %	57,9 %	62,2 %	63,0 %				
<i>Geen werkhervatting</i>		5,3 %	13,1 %	16,6 %					
2001 – II	23.299								
Zonder traject		97,5 %	94,8 %	93,4 %					
Met traject		2,5 %	5,2 %	6,6 %					
<i>Met interventie</i>		2,5 %	5,1 %	6,4 %					
Uitgestroomd		39,9 %	64,2 %						
<i>Werkhervatting</i>		34,2 %	50,7 %	52,6 %					
<i>Geen werkhervatting</i>		5,7 %	13,5 %						
2001 – III	29.123								
Zonder traject		98,6 %	97,5 %						
Met traject		1,4 %	2,5 %						
<i>Met interventie</i>		1,4 %	2,4 %						
Uitgestroomd		42,7 %							
<i>Werkhervatting</i>		37,2 %	50,7 %						
<i>Geen werkhervatting</i>		5,5 %							

Tabel B.2: Dynamiek van instroom in REA-trajecten, interventies, uitstroom en werkhervatting (REA-populatie)

		Percentage na aantal maanden:							
Instroom in:	Aantal	3	6	9	12	15	18	21	24
2000 – I	5.589								
Zonder interventie		55,1 %	48,2 %	45,5 %	44,1 %	43,5 %	43,0 %	42,7 %	42,7 %
Met interventie		44,9 %	51,8 %	54,5 %	55,9 %	56,5 %	57,0 %	57,3 %	57,3 %
In een traject		69,6 %	57,8 %	48,4 %	40,2 %	32,9 %	27,2 %	22,3 %	20,8 %
Uitgestroomd		30,4 %	42,2 %	51,6 %	59,8 %	67,1 %	72,8 %	77,7 %	79,2 %
Werkhervatting		0,8 %	3,3 %	6,2 %	9,0 %	11,7 %	14,3 %	16,3 %	16,5 %
Geen werkhervatting		29,6 %	38,9 %	45,4 %	50,8 %	55,4 %	58,5 %	61,4 %	62,7 %
2000 – II	5.141								
Zonder interventie		62,1 %	52,8 %	49,7 %	48,3 %	47,4 %	47,0 %	47,0 %	
Met interventie		37,9 %	47,2 %	50,3 %	51,7 %	52,6 %	53,0 %	53,0 %	
In een traject		63,5 %	51,3 %	42,2 %	33,8 %	26,9 %	20,9 %	18,9 %	
Uitgestroomd		36,5 %	48,7 %	57,8 %	66,2 %	73,1 %	79,1 %	81,1 %	
Werkhervatting		0,9 %	3,2 %	6,0 %	9,3 %	12,5 %	14,7 %	14,8 %	
Geen werkhervatting		35,6 %	45,5 %	51,8 %	56,9 %	60,6 %	64,4 %	66,3 %	
2000 – III	5.137								
Zonder interventie		70,7 %	61,5 %	58,5 %	57,1 %	56,5 %	56,4 %		
Met interventie		29,3 %	38,5 %	41,5 %	42,9 %	43,5 %	43,6 %		
In een traject		54,4 %	44,0 %	35,7 %	29,3 %	23,9 %	21,9 %		
Uitgestroomd		45,6 %	56,0 %	64,3 %	70,7 %	76,1 %	78,1 %		
Werkhervatting		0,4 %	1,8 %	3,9 %	6,4 %	8,0 %	8,2 %		
Geen werkhervatting		45,2 %	54,2 %	60,4 %	64,3 %	68,1 %	69,9 %		
2000 – IV	6.226								
Zonder interventie		73,2 %	62,2 %	59,1 %	58,2 %	58,0 %			
Met interventie		26,8 %	37,8 %	40,9 %	41,8 %	42,0 %			
In een traject		53,9 %	42,3 %	34,7 %	28,8 %	26,7 %			
Uitgestroomd		46,1 %	57,7 %	65,3 %	71,2 %	73,3 %			
Werkhervatting		0,2 %	1,6 %	4,0 %	5,4 %	5,5 %			
Geen werkhervatting		45,9 %	56,1 %	61,3 %	65,8 %	67,8 %			
2001 – I	1.355								
Zonder interventie		52,0 %	42,2 %	38,2 %	37,6 %				
Met interventie		48,0 %	57,6 %	61,8 %	62,4 %				
In een traject		79,1 %	66,8 %	56,2 %	51,7 %				
Uitgestroomd		20,9 %	33,2 %	43,8 %	48,3 %				
Werkhervatting		0,9 %	3,8 %	6,7 %	7,0 %				
Geen werkhervatting		20,0 %	29,4 %	37,1 %	41,3 %				
2001 – II	1.246								
Zonder interventie		49,2 %	40,0 %	38,1 %					
Met interventie		50,8 %	60,0 %	61,9 %					
In een traject		79,7 %	67,7 %	63,1 %					
Uitgestroomd		20,3 %	32,2 %	36,9 %					
Werkhervatting		0,3 %	1,8 %	2,2 %					
Geen werkhervatting		20,0 %	30,4 %	34,7 %					

Tabel B.2 vervolg (REA-populatie)

Instroom in:	Aantal	Percentage na aantal maanden:							
		3	6	9	12	15	18	21	24
2001 – III	881								
Zonder interventie		38,9 %	35,9 %						
Met interventie		61,1 %	64,1 %						
In een traject		78,2 %	72,1 %						
Uitgestroomd		21,8 %	27,9 %						
<i>Werkhervatting</i>		0,3 %	0,6 %						
<i>Geen werkhervatting</i>		21,5 %	27,3 %						

Bijlage C Inzet trajecten naar persoonskenmerken

In deze bijlage worden kruistabellen gepresenteerd voor de inzet van (verschillende soorten) reïntegratietrajecten naar persoonskenmerken. Het gaat hier om bivariate analyses zonder correctie voor de samenstelling van het analysebestand. Tabel C.1 en C.2 maken onderscheid tussen een situatie waarin een cliënt hooguit een intake ontvangt en een situatie waarin de cliënt daarnaast ook onderzoek, kwalificatie of bemiddeling krijgt (aangeduid met 'interventie').

Tabel C.1: Verdeling van persoonskenmerken in WW-populatie naar ingezette reïntegratietrajecten

Persoonskenmerk	Aandeel met alleen intake	Aandeel met interventie	Aandeel in totaal	Aantal
Geslacht				
Man	58,0 %	52,3 %	59,0 %	145.301
Vrouw	42,0 %	47,7 %	41,0 %	100.971
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	7,7 %	9,1 %	18,4 %	45.318
25 tot 35 jaar	32,0 %	31,5 %	34,0 %	83.626
35 tot 45 jaar	26,1 %	30,0 %	24,2 %	59.595
45 tot 55 jaar	30,7 %	27,1 %	16,2 %	39.933
55 tot 65 jaar	3,6 %	2,2 %	7,2 %	17.800
Leefsituatie				
Alleenstaand	26,9 %	20,4 %	29,8 %	73.363
Meerpersoonshuishouden	69,2 %	46,4 %	52,4 %	128.929
Onbekend	3,9 %	33,2 %	17,8 %	43.980
Etniciteit				
Nederlandse	82,7 %	84,2 %	82,2 %	202.452
Europese	1,1 %	1,0 %	0,9 %	2.179
Antilliaanse of Surinaamse	3,0 %	3,4 %	3,3 %	8.169
Marokkaanse	2,8 %	2,2 %	2,2 %	5.506
Turkse	5,8 %	3,9 %	4,0 %	9.848
Overige	4,6 %	5,3 %	7,4 %	18.118
Opleiding				
Minder dan basisonderwijs	12,5 %	11,5 %	13,6 %	33.515
Basisonderwijs	6,2 %	4,4 %	5,0 %	12.252
VBO/MAVO	28,8 %	28,1 %	31,1 %	76.597
HAVO/VWO/MBO	33,2 %	34,5 %	31,4 %	77.389
HBO	12,9 %	14,3 %	10,9 %	26.862
WO	6,3 %	6,9 %	5,4 %	13.247
Onbekend	0,2 %	0,3 %	2,6 %	6.410
Regio				
Noord	19,4 %	12,8 %	15,4 %	38.041
Oost	14,2 %	16,1 %	18,4 %	45.448
Noordwest	9,0 %	11,8 %	15,0 %	36.851
Middenwest	5,4 %	6,4 %	6,1 %	15.026
Zuidwest	21,5 %	23,7 %	20,8 %	51.104
Zuidoost	30,3 %	29,2 %	24,1 %	59.402

Tabel C.1 vervolg (WW-populatie)

Persoonskenmerk	Aandeel met alleen intake	Aandeel met interventie	Aandeel in totaal	Aantal
Uitvoeringsinstelling				
CADANS	2,9 %	34,9 %	15,5 %	38.044
GAK	90,9 %	61,2 %	70,7 %	174.228
GUO	4,6 %	1,6 %	4,1 %	10.045
SFB	1,7 %	2,3 %	9,7 %	23.955
Sector				
Landbouw en visserij	3,7 %	1,1 %	3,3 %	8.149
Primaire industrie	14,1 %	8,2 %	8,4 %	20.658
Secundaire industrie	14,3 %	8,4 %	7,7 %	18.976
Bouwnijverheid	1,7 %	2,3 %	9,6 %	23.608
Handel	10,5 %	24,1 %	15,2 %	37.408
Horeca	4,4 %	2,8 %	4,3 %	10.637
Vervoer, opslag en communicatie	3,1 %	3,4 %	3,9 %	9.580
Zakelijke dienstverlening	41,6 %	28,8 %	35,8 %	88.228
Overheid	1,9 %	17,3 %	7,4 %	18.171
Overig	4,6 %	3,7 %	4,4 %	10.857
Aantal gewerkte uren				
Minder dan 20 uur	10,4 %	13,6 %	9,9 %	24.494
20 tot en met 36 uur	34,1 %	38,5 %	34,2 %	84.304
37 of 38 uur	26,8 %	21,8 %	24,7 %	60.802
39 of 40 uur	27,2 %	24,9 %	29,0 %	71.431
Meer dan 40 uur	1,2 %	0,9 %	1,1 %	2.784
Onbekend	0,3 %	0,3 %	1,0 %	2.457
Dienstverband				
Vast	97,1 %	96,4 %	90,9 %	223.908
Tijdelijk	1,2 %	2,1 %	5,3 %	12.962
Onbekend	1,6 %	1,4 %	3,8 %	9.402
Werkloosheidsomvang				
Minder dan 20 uur	12,2 %	15,6 %	11,8 %	28.995
20 tot en met 36 uur	35,4 %	38,9 %	37,2 %	91.559
37 of 38 uur	27,2 %	22,5 %	27,3 %	67.190
39 of 40 uur	25,2 %	22,9 %	23,8 %	58.528
Seizoenswerkloosheid				
Niet	97,8 %	97,7 %	95,8 %	235.985
Wel	2,2 %	2,3 %	4,2 %	10.287
Fase-indeling				
Fase 1	64,6 %	70,2 %	74,2 %	182.730
Fase 2	3,9 %	2,8 %	1,4 %	3.452
Fase 3	3,0 %	2,4 %	2,3 %	5.723
Fase 4	3,6 %	2,7 %	3,2 %	7.880
Fase nader te bepalen	9,3 %	9,6 %	5,5 %	13.638
Fase onbekend	15,5 %	12,3 %	13,3 %	12.177
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	246.272

Tabel C.2: Verdeling van persoonskenmerken in REA-populatie naar ingezette reïntegratietrajecten

Persoonskenmerk	Aandeel met alleen intake	Aandeel met interventie	Aandeel in totaal	Aantal
Geslacht				
Man	41,1 %	41,7 %	41,4 %	10.789
Vrouw	58,9 %	58,3 %	58,6 %	15.247
Leeftijd				
15 tot 25 jaar	6,2 %	5,9 %	6,0 %	1.571
25 tot 35 jaar	27,4 %	30,1 %	28,9 %	7.534
35 tot 45 jaar	30,2 %	32,4 %	31,4 %	8.177
45 tot 55 jaar	28,9 %	27,3 %	28,0 %	7.290
55 tot 65 jaar	7,3 %	4,3 %	5,6 %	1.464
Opleiding				
Minder dan basisonderwijs	1,0 %	4,3 %	2,8 %	740
Basisonderwijs	2,4 %	8,6 %	5,8 %	1.518
VBO/MAVO	5,5 %	25,9 %	16,8 %	4.367
Aanvulling op VBO/MAVO	2,5 %	14,1 %	8,9 %	2.318
MBO/HAVO/VWO	1,5 %	6,6 %	4,3 %	1.118
HBO	0,5 %	2,4 %	1,5 %	394
WO of aanvulling op HBO	0,1 %	0,8 %	0,5 %	130
Onbekend	86,5 %	37,4 %	59,3 %	15.451
Arbeidsongeschiktheidspercentage				
Minder dan 15 procent	14,7 %	32,2 %	24,4 %	6.352
15 tot 25 procent	4,0 %	7,7 %	6,1 %	1.582
25 tot 35 procent	3,8 %	8,1 %	6,2 %	1.610
35 tot 45 procent	2,6 %	5,4 %	4,1 %	1.078
45 tot 55 procent	2,2 %	4,2 %	3,3 %	852
55 tot 65 procent	1,3 %	2,5 %	2,0 %	513
65 tot 80 procent	1,3 %	2,1 %	1,7 %	453
Meer dan 80 procent	8,4 %	17,6 %	13,5 %	3.507
Onbekend	61,7 %	20,1 %	38,8 %	10.089
Hoogste niveau arbeidservaring				
Niveau 1	1,5 %	4,9 %	3,4 %	880
Niveau 2	2,7 %	11,4 %	7,5 %	1.952
Niveau 3	5,5 %	29,1 %	18,5 %	4.827
Niveau 4	2,3 %	14,4 %	9,0 %	2.338
Niveau 5	1,0 %	5,8 %	3,7 %	956
Niveau 6	0,4 %	1,8 %	1,2 %	306
Niveau 7	0,2 %	0,4 %	0,3 %	71
Onbekend	86,4 %	32,3 %	56,5 %	14.706
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	26.036

Tabel C.2 vervolg (REA-populatie)

Persoonskenmerk	Aandeel met alleen intake	Aandeel met interventie	Aandeel in totaal	Aantal
Regio				
Noord	8,1 %	17,7 %	13,5 %	3.503
Oost	18,7 %	21,3 %	20,2 %	5.249
Noordwest	15,1 %	16,2 %	15,8 %	4.101
Middenwest	21,2 %	10,7 %	15,3 %	4.010
Zuidwest	13,4 %	14,4 %	13,9 %	3.626
Zuidoost	23,4 %	19,7 %	21,3 %	5.547
Uitvoeringsinstelling				
CADANS	42,4 %	42,9 %	42,7 %	11.109
GAK	39,7 %	42,0 %	40,9 %	10.659
GUO	3,7 %	6,6 %	5,3 %	1.379
SFB	6,7 %	3,7 %	5,0 %	1.308
USZO	7,5 %	4,9 %	6,1 %	1.581
Passage cliënt				
Niet	93,8 %	86,5 %	89,8 %	23.374
Wel	6,2 %	13,5 %	10,2 %	2.662
Fase-indeling				
Fase 1	1,0 %	0,2 %	0,6 %	155
Fase 2	13,6 %	17,4 %	15,7 %	4.070
Fase 3	20,1 %	39,4 %	30,8 %	8.010
Fase 4	7,6 %	1,7 %	4,3 %	1.126
Fase onbekend	57,7 %	41,4 %	48,6 %	12.675
Totaal	100,0 %	100,0 %	100,0 %	26.036

Bijlage D Berekening van kans op reïntegratietraject

Bijlage C geeft een indruk van welke typen cliënten – geïdentificeerd aan de hand van persoonskenmerken – vaker en minder vaak een reïntegratietraject ontvangen, en of dit alleen een intake of ook een interventie (diagnose, scholing of bemiddeling) betreft. Daarbij wordt niet gecorrigeerd voor de samenstelling van het analysebestand. Dat kan worden gedaan door middel van een multivariate analyse van de *kans* op het ontvangen van een reïntegratietraject, welke gevarieerd wordt naar persoonskenmerken. Deze bijlage geeft aan hoe die kans wordt berekend en wat daarvan het resultaat is.

De kans op het ontvangen van verschillende soorten reïntegratietrajecten (inclusief het niet ontvangen van een traject) wordt gemodelleerd met behulp van een multinomiaal Logit model. Het Logit model relateert het aandeel cliënten met een bepaald traject aan de persoonskenmerken van die cliënten. Formeel kan het model worden uitgedrukt met behulp van de volgende vergelijking:

Vergelijking D.1

$$P(\text{traject } j \text{ voor cliënt } i) = \frac{\exp(X_{ij}\beta_j)}{\sum_{k=1}^J \exp(X_{ik}\beta_k)}$$

waarbij:

X = vector van persoonskenmerken

β = vector van coëfficiënten voor de relatie tussen persoonskenmerken en de kans op traject j

i = index voor cliënten

j, k = indices voor trajecten

J = totaal aantal verschillende trajecten, inclusief het niet ontvangen van een traject

Het model is genormaliseerd op de mogelijkheid van het niet ontvangen van een traject.

Voor die mogelijkheid zijn alle coëfficiënten in de vector β gelijk gesteld aan 0. Tabel D.1 geeft de schattingsresultaten voor de WW-populatie, tabel D.2 voor de REA-populatie. Op basis van een likelihood-ratio test (pseudo R^2) kan worden gesteld dat het model voor de WW-populatie 22,9 procent verklaard van de variatie in ontvangen trajecten. Voor de REA-populatie is dat 29,6 procent.

Tabel D.1: Schattingsresultaten voor het multinomiaal Logit model voor de kans op de inzet van verschillende reïntegratietrajecten in de WW-populatie (t-waarden tussen haakjes)

	Soort traject (zie bijlage A)						
	2	3	4	5	6	7	8
Constate	-3,0714 (19,63)	-8,3873 (21,98)	-2,5264 (26,94)	-4,0805 (19,68)	-2,4906 (26,61)	-1,4287 (17,41)	-3,0167 (23,50)
Geslacht							
Man	--	--	--	--	--	--	--
Vrouw	-0,0680 (0,07)	0,0184 (0,36)	0,0233 (0,52)	-0,1823 (1,68)	0,0046 (0,11)	-0,0573 (1,39)	0,0252 (0,43)
Leeftijd							
Tussen 15 en 25	-0,8193 (6,01)	-1,1443 (13,94)	-1,1545 (13,14)	-0,8856 (4,76)	-1,0087 (12,71)	-1,2356 (15,54)	-1,2686 (11,77)
Tussen 25 en 35	-0,2958 (3,47)	-0,1842 (3,24)	-0,4362 (8,83)	-0,1463 (1,39)	-0,3500 (7,37)	-0,4416 (9,71)	-0,4408 (7,08)
Tussen 35 en 45	--	--	--	--	--	--	--
Tussen 45 en 55	0,1387 (1,51)	0,1550 (2,47)	0,1395 (2,69)	0,1655 (1,45)	0,3092 (6,38)	0,2983 (6,50)	0,1393 (2,15)
Tussen 55 en 65	-0,2376 (1,67)	-1,0216 (9,31)	-0,6930 (7,86)	-1,3141 (4,79)	-0,1584 (2,16)	-0,8131 (9,39)	-1,1025 (7,94)
Leefsituatie							
Alleenstaand	--	--	--	--	--	--	--
Meerpersoons- huishouden	0,0473 (0,61)	-0,5392 (4,98)	0,0731 (1,62)	0,1270 (1,23)	0,1605 (3,62)	-0,0040 (0,09)	-0,0790 (1,22)
Onbekend	-1,3227 (5,88)	2,6921 (28,34)	-1,1155 (8,34)	0,0255 (0,13)	-0,5652 (6,05)	-0,3122 (3,83)	0,3273 (3,40)
Etniciteit							
Nederlandse	--	--	--	--	--	--	--
Antilliaanse of Surinaamse	-0,0460 (0,24)	0,2560 (2,00)	0,0019 (0,02)	0,3194 (1,53)	-0,0867 (0,77)	-0,0816 (0,76)	0,0385 (0,29)
Marokkaanse	0,4345 (2,31)	0,2640 (1,57)	0,0134 (0,10)	0,2328 (0,87)	0,3812 (3,45)	0,0761 (0,62)	0,0921 (0,53)
Turkse	0,2275 (1,50)	0,1990 (1,33)	0,2232 (2,39)	0,4951 (2,69)	0,1849 (2,09)	0,0197 (0,21)	0,3789 (3,24)
Overige	-0,2752 (1,86)	-0,2170 (1,94)	-0,0315 (0,42)	0,1091 (0,67)	-0,0854 (1,14)	-0,1177 (1,60)	-0,0079 (0,08)
Opleidingsniveau							
Laag	-0,0191 (0,25)	0,1763 (3,37)	-0,0718 (1,60)	-0,3652 (3,69)	0,0164 (0,40)	-0,2207 (5,53)	-0,1426 (2,51)
Middelbaar	--	--	--	--	--	--	--
Hoger	0,0084 (0,08)	-0,1302 (2,10)	0,1764 (3,25)	0,2251 (2,00)	0,1818 (3,46)	-0,0307 (0,61)	-0,0582 (0,82)

Tabel D.1 vervolg (WW-populatie)

	Soort traject (zie bijlage A)						
	2	3	4	5	6	7	8
CWI-regio							
Regio 1	0,2009 (1,52)	0,4875 (5,58)	0,0407 (0,57)	0,0715 (0,40)	0,2766 (3,34)	0,2345 (3,35)	-0,2372 (2,18)
Regio 2	0,5807 (4,89)	0,2317 (2,90)	-0,6660 (8,52)	0,5077 (3,26)	0,5782 (7,65)	0,1947 (2,92)	0,2419 (2,61)
Regio 3	--	--	--	--	--	--	--
Regio 4	0,6369 (4,37)	0,3852 (4,00)	0,0204 (0,23)	0,0133 (0,06)	0,2640 (2,58)	0,0625 (0,70)	-0,4196 (2,94)
Regio 5	0,2506 (2,10)	0,4318 (5,69)	-0,0003 (0,00)	0,6266 (4,27)	0,5080 (6,92)	0,2384 (3,76)	0,7161 (8,53)
Regio 6	-0,1698 (1,35)	0,0329 (0,42)	0,0217 (0,35)	0,0978 (0,62)	1,0780 (15,67)	0,4868 (8,05)	0,1876 (2,12)
Sector							
Landbouw en visserij	--	--	--	--	--	--	--
Primaire industrie	0,0832 (0,65)	-0,2782 (0,35)	0,3211 (4,38)	0,1271 (0,74)	0,0667 (0,95)	-0,0578 (0,84)	0,4357 (3,82)
Secundaire industrie	0,2441 (1,96)	0,8724 (1,72)	0,4782 (6,64)	0,2052 (1,17)	0,1951 (2,81)	0,0939 (1,38)	0,3773 (3,17)
Bouwnijverheid	-1,9824 (5,86)	-0,3459 (0,72)	-3,0601 (9,36)	-1,3552 (3,88)	-0,5979 (5,69)	-1,2474 (10,44)	0,2150 (1,55)
Vervoer, opslag, communicatie, handel en horeca	0,1658 (1,34)	4,2469 (11,66)	0,0208 (0,27)	0,2254 (1,39)	0,1603 (2,34)	0,1862 (2,93)	0,7633 (7,49)
Zakelijke dienstverle- ning	0,0434 (0,45)	2,6844 (7,30)	0,1071 (1,84)	-0,0201 (0,15)	-0,0198 (0,36)	-0,2537 (4,81)	0,2261 (2,49)
Overheid	-0,4523 (1,41)	4,1027 (11,16)	-0,5319 (2,75)	0,3065 (1,25)	-0,0365 (0,29)	0,0311 (0,29)	1,0416 (8,04)
Gewerkte uren							
32 of minder	--	--	--	--	--	--	--
Meer dan 32	0,0718 (0,88)	0,1201 (2,34)	-0,0685 (1,41)	-0,0722 (0,69)	0,0169 (0,38)	-0,0309 (0,70)	0,0705 (1,17)
Dienstverband							
Vast	--	--	--	--	--	--	--
Tijdelijk	-0,6801 (2,78)	-0,2473 (1,99)	-0,6801 (4,14)	-0,9200 (2,54)	-1,4006 (8,59)	-1,3595 (8,28)	-1,2968 (6,12)
Onbekend	-1,3032 (4,08)	-0,8211 (4,67)	-0,9361 (5,97)	-2,1888 (3,70)	-0,9039 (6,53)	-0,8796 (6,56)	-1,0083 (4,97)
WW-omvang							
Minder dan volledig	0,3469 (0,74)	-0,6477 (0,96)	0,4786 (1,50)	-1,0014 (0,98)	0,2584 (1,28)	0,3819 (1,76)	0,2615 (1,11)
Volledig	--	--	--	--	--	--	--

Tabel D.1 vervolg (WW-populatie)

	Soort traject (zie bijlage A)						
	2	3	4	5	6	7	8
Seizoenswerkloosheid							
Niet	--	--	--	--	--	--	--
Wel	-0,0180 (0,10)	0,3544 (1,90)	-0,5980 (4,32)	-0,7239 (2,28)	-0,2484 (2,19)	-0,5234 (4,97)	-0,5573 (2,89)
Jaar van instroom							
2000	--	--	--	--	--	--	--
2001	-1,0361 (10,65)	2,1390 (29,90)	0,9734 (17,98)	-2,0941 (9,23)	-0,5403 (11,10)	-0,5664 (12,70)	-2,6409 (16,83)
Fase							
Fase 1	--	--	--	--	--	--	--
Fase 2	0,3731 (2,02)	0,0214 (0,13)	0,5444 (4,93)	0,8593 (4,30)	0,5756 (6,09)	0,6148 (6,65)	0,4830 (3,62)
Fase 3	0,3829 (2,00)	-0,1696 (0,97)	0,0466 (0,37)	0,4147 (1,66)	0,2898 (2,77)	0,2326 (2,16)	0,0737 (0,45)
Fase 4	-0,1905 (0,91)	-0,2493 (1,65)	0,2709 (2,64)	0,0962 (0,39)	-0,1051 (1,00)	-0,2471 (2,16)	-0,0040 (0,03)
Fase nader te bepalen	0,7435 (6,67)	0,0929 (1,01)	0,6381 (9,50)	0,9516 (6,94)	0,5220 (8,17)	0,5389 (8,44)	0,5568 (6,22)
Onbekend	0,0568 (0,59)	-0,0354 (0,50)	0,0293 (0,50)	0,2100 (1,71)	0,0216 (0,39)	0,0632 (1,21)	-0,0186 (0,25)

Tabel D.2: Schattingsresultaten voor het multinomiaal Logit model voor de kans op de inzet van verschillende reïntegratietrajecten in de REA-populatie (t-waarden tussen haakjes)

	Soort traject (zie bijlage A)								
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Constante	-0,631 (3,75)	-1,999 (4,67)	0,075 (0,42)	-4,061 (13,73)	0,188 (0,89)	-2,304 (6,60)	-0,880 (2,97)	0,017 (0,07)	-4,044 (7,80)
Geslacht									
Man	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Vrouw	-0,085 (1,77)	0,169 (1,35)	0,128 (2,32)	0,004 (0,05)	-0,382 (6,30)	-0,146 (1,43)	-0,239 (2,79)	0,048 (0,65)	0,028 (0,18)
Leeftijd									
Tussen 15 en 25	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Tussen 25 en 35	0,167 (1,74)	0,549 (1,83)	0,120 (1,17)	0,197 (1,32)	0,197 (1,49)	0,373 (1,63)	0,195 (1,00)	-0,150 (1,13)	-0,049 (0,16)
Tussen 35 en 45	0,135 (1,38)	0,740 (2,46)	0,084 (0,80)	0,095 (0,62)	0,415 (3,12)	0,452 (1,95)	0,432 (2,22)	-0,164 (1,20)	-0,101 (0,33)
Tussen 45 en 55	0,056 (0,56)	0,720 (2,35)	-0,293 (2,67)	0,113 (0,70)	0,554 (4,09)	0,663 (2,83)	0,652 (3,31)	-0,326 (2,30)	-0,006 (0,02)
Tussen 55 en 65	-0,613 (4,41)	0,336 (0,90)	-1,400 (7,76)	0,031 (0,14)	0,297 (1,80)	0,893 (3,35)	0,392 (1,66)	-0,933 (4,51)	-1,355 (2,51)

Tabel D.2 vervolg (REA-populatie)

	Soort traject (zie bijlage A)								
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Opleidingsniveau									
Laag	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Middelbaar	-0,103 (1,16)	-0,327 (1,79)	0,158 (1,80)	-0,099 (0,73)	-0,166 (1,66)	-0,305 (2,08)	-0,269 (2,06)	-0,063 (0,60)	-0,269 (1,18)
Hoger	0,121 (0,61)	-0,596 (1,22)	0,250 (1,21)	0,249 (0,89)	-0,175 (0,73)	0,176 (0,53)	0,194 (0,63)	-0,337 (1,23)	0,560 (1,38)
Onbekend	-0,627 (8,77)	-0,526 (3,46)	-1,061 (13,87)	-0,764 (6,62)	-0,657 (7,90)	-0,538 (4,26)	-0,680 (6,16)	-1,128 (11,35)	-0,444 (2,18)
Passage-cliënt									
Niet	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Wel	1,158 (16,96)	-2,509 (3,51)	-2,867 (11,07)	4,581 (39,28)	-2,417 (8,74)	-2,822 (4,82)	-3,360 (4,72)	-4,608 (4,59)	-1,311 (3,54)
AO-percentage									
Minder dan 15%	--	--	--	--	--	--	--	--	--
15 tot 25%	-0,121 (1,23)	-0,236 (1,23)	-0,169 (1,74)	0,051 (0,28)	-0,227 (2,10)	-0,104 (0,64)	-0,343 (2,39)	-0,271 (2,22)	0,401 (1,19)
25 tot 35%	-0,019 (0,19)	-0,306 (1,50)	-0,120 (1,17)	0,393 (2,38)	-0,227 (2,02)	-0,011 (0,07)	-0,222 (1,54)	-0,102 (0,82)	0,709 (2,23)
35 tot 55%	0,188 (2,12)	-0,590 (2,69)	-0,009 (0,10)	0,207 (1,31)	-0,284 (2,65)	0,062 (0,39)	-0,417 (2,85)	-0,234 (1,91)	1,143 (4,22)
55 tot 80%	-0,001 (0,01)	-0,294 (1,16)	-0,196 (1,58)	-0,075 (0,36)	-0,387 (2,75)	-0,312 (1,33)	-0,621 (3,05)	-0,600 (3,46)	0,911 (2,68)
80 tot 100%	0,154 (2,10)	-0,560 (2,97)	0,008 (0,10)	0,446 (3,49)	-0,409 (4,29)	-0,500 (3,05)	-0,619 (4,61)	-0,347 (3,32)	1,740 (8,00)
Onbekend	-0,423 (6,60)	-1,192 (6,82)	-1,319 (17,40)	-0,242 (1,93)	-0,764 (9,41)	-0,565 (4,26)	-1,116 (9,30)	-1,297 (12,00)	0,046 (0,18)
Arbeidservaring									
Geen	--	--	--	--	--	--	--	--	--
0 tot 5 jaar	0,525 (4,19)	0,615 (2,01)	0,577 (4,20)	0,737 (3,71)	0,694 (4,41)	1,434 (5,82)	0,577 (2,66)	0,433 (2,30)	1,427 (3,93)
5 tot 10 jaar	0,731 (5,81)	0,652 (2,17)	0,867 (6,36)	1,007 (5,07)	0,872 (5,58)	1,633 (6,86)	0,822 (3,87)	0,738 (3,99)	1,510 (4,16)
10 tot 25 jaar	0,866 (7,38)	1,050 (3,78)	0,857 (6,60)	1,120 (5,92)	0,861 (5,84)	1,559 (6,82)	0,897 (4,48)	0,886 (5,00)	1,492 (4,31)
Meer dan 25 jaar	0,676 (4,89)	1,105 (3,59)	0,551 (3,53)	0,892 (4,04)	0,704 (4,27)	1,600 (6,44)	0,979 (4,48)	0,702 (3,49)	1,255 (3,16)
Onbekend	0,514 (1,47)	0,348 (0,44)	0,162 (0,40)	-0,142 (0,22)	0,504 (1,36)	1,389 (2,63)	0,523 (1,07)	0,632 (1,44)	2,054 (3,14)

Tabel D.2 vervolg (REA-populatie)

	Soort traject (zie bijlage A)								
	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Niveau ervaring									
Laag	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Middelbaar	0,293 (3,25)	0,313 (1,81)	0,365 (4,00)	0,374 (2,74)	0,179 (1,80)	0,244 (1,75)	0,045 (0,35)	0,466 (4,38)	0,714 (3,39)
Hoog	-0,040 (0,19)	0,161 (0,34)	-0,205 (0,85)	0,092 (0,29)	0,119 (0,48)	-0,557 (1,43)	-0,509 (1,43)	0,076 (0,26)	-0,361 (0,67)
Onbekend	-0,864 (7,31)	-1,170 (4,11)	-0,859 (6,53)	-0,515 (2,71)	-1,555 (10,36)	-1,187 (5,24)	-1,642 (8,04)	-1,523 (8,28)	-0,717 (2,06)
CWI-regio									
Regio 1	-0,568 (6,50)	-0,234 (1,22)	-0,326 (3,65)	-0,144 (1,08)	-0,044 (0,44)	0,888 (5,70)	0,140 (0,96)	-0,221 (1,89)	-0,146 (0,59)
Regio 2	0,426 (6,21)	0,274 (1,58)	-0,040 (0,51)	0,610 (4,83)	0,415 (4,63)	0,863 (5,45)	0,801 (6,08)	0,294 (2,62)	0,495 (2,13)
Regio 3	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Regio 4	-0,342 (4,43)	-1,139 (4,88)	-0,722 (8,14)	-0,144 (1,01)	-0,712 (6,52)	-0,304 (1,63)	-0,302 (1,95)	-0,940 (6,81)	-0,313 (1,20)
Regio 5	-0,678 (8,48)	-1,054 (5,47)	-0,665 (7,95)	-0,295 (2,12)	-0,599 (6,20)	-0,648 (3,61)	-0,571 (3,95)	-0,217 (1,99)	-0,739 (2,77)
Regio 6	-0,436 (6,03)	-0,351 (2,10)	-0,727 (9,24)	-0,259 (2,00)	-0,334 (3,76)	-0,582 (3,35)	-0,012 (0,09)	-0,237 (2,30)	-0,193 (0,87)
Jaar van instroom									
2000	--	--	--	--	--	--	--	--	--
2001	0,728 (13,00)	0,639 (4,62)	0,295 (4,40)	-1,199 (11,30)	0,264 (3,60)	-0,072 (0,54)	0,208 (1,98)	-0,957 (7,71)	-0,422 (1,91)
Fase									
Fase 1/2	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Fase 3	0,907 (13,17)	-0,313 (2,36)	0,492 (6,70)	0,606 (4,52)	-0,175 (2,33)	-0,492 (4,20)	-0,139 (1,39)	0,136 (1,50)	0,393 (1,94)
Fase 4	-1,434 (10,28)	-3,324 (5,62)	-2,184 (10,64)	-1,340 (6,55)	-2,623 (12,15)	-2,395 (7,66)	-3,198 (8,13)	-3,255 (8,29)	-2,414 (3,95)
Onbekend	0,070 (1,01)	-0,909 (6,49)	0,440 (6,23)	0,159 (1,21)	-0,456 (6,23)	-0,607 (5,46)	-0,446 (4,45)	0,206 (2,36)	-0,042 (0,20)

Bijlage E Berekening arbeidsmarktkansen en de effectiviteit van reïntegratietrajecten

In deze paragraaf wordt de opzet van het duurmodel voor individuele werkherlevingskansen geschetst. Het model meet de baanzoekduur in samenhang met het ontvangen van een reïntegratietraject. Er wordt één enkel model gebruikt voor zowel het vaststellen van de apriori arbeidsmarktkans (hoofdstuk 4) als het effect van de inzet van reïntegratietrajecten (hoofdstuk 7). In het model is sprake van een kansproces: de kans op werkherleving gegeven de inzet van reïntegratietrajecten. De inzet van een reïntegratietraject wordt gezien als prikkel, waarvan verwacht wordt dat het de baanzoekduur verkort of de werkherlevingskans verhoogt. De duur vanaf het moment van intake (REA-populatie) of het moment waarop de WW-periode aanvangt (WW-populatie), wordt aangegeven door t , het tijdstip van werkherleving of plaatsing door t_w en het tijdstip waarop een reïntegratietraject wordt gestart door t_r . Er wordt dus expliciet rekening gehouden met het moment waarop het zoekproces begint, het moment waarop een traject of interventie start en het moment waarop het werk wordt hervat.

De kans op werkherleving wordt bepaald door individuele arbeidsmarktkansen, welke variëren met persoonskenmerken van de cliënt, met het ontvangen van verschillende reïntegratietrajecten en met de verstreken baanzoekduur (duurafhankelijkheid): Hoe langer men naar een baan zoekt, hoe kleiner of hoe groter de kans een baan te vinden. Persoonskenmerken zijn bijvoorbeeld opleiding, leeftijd, en arbeidservaring, en kenmerken van het reïntegratieproces, zoals de uitvoeringsinstantie. Deze kenmerken worden samengevat in een vector x . Het ontvangen van een reïntegratietraject wordt aangeduid door middel van de indicator functie $I(t_r < t)$. De selectieve inzet van reïntegratietrajecten wordt gecorrigeerd voorzover deze samenhangt met de waargenomen kenmerken in x . Een verdere correctie aan de hand van de relatie tussen de werkherlevingskans en de kans op reïntegratie-instrumenten, is achterwege gelaten om het model eenvoudig en transparant te houden. Duurafhankelijkheid wordt weergegeven door $\lambda(t)$. De kans het werk te hervatten, conditioneel op de verstreken zoekduur t , wordt uitgedrukt door middel van een Mixed Proportional Hazard specificatie als

Vergelijking E.1

$$\theta_w(t | x, t_r) = \lambda(t) \exp(x' \beta + \gamma_r I(t_r \leq t))$$

De onconditionele kans dat een cliënt op tijdstip t_w het werk hervat, ofwel de dichtheidsfunctie van t_w , kan dan worden geschreven als

Vergelijking E.2

$$f_w(t_w | x, t_r) = \theta_w(t_w | x, t_r) \exp\left(-\int_0^{t_w} \theta_w(s | x, t_r) ds\right)$$

Verschillende studies hebben laten zien dat een eenvoudige functie van geen goede benadering vormt voor de duurafhankelijkheid $\lambda(t)$. Daarom wordt een *piecewise constant* specificatie gebruikt, die verschillende constante duurafhankelijkheden veronderstelt voor J verschillende

perioden, welke samen de totaal waargenomen periode uitmaken. Dit kan worden uitgedrukt door de vergelijking

Vergelijking E.3

$$\lambda(t) = \exp\left(\sum_{j=1}^J \lambda_j I(t_{j-1} \leq t < t_j)\right)$$

De kans om vanaf tijdstip t_m tot tenminste tijdstip t_n het werk niet te hervatten (de zogenaamde survival functie) is gelijk aan

Vergelijking E.4

$$\begin{aligned} \bar{F}_w(t_m, t_n) &= \exp\left(-\int_{t_m}^{t_n} \theta_w(s) ds\right) \\ &= \exp\left(-\exp(x' \beta + \gamma_r I(t_r \leq t_n)) \times \sum_{j=1}^J \exp(\lambda_j) T_j(t_m, t_n)\right) \end{aligned}$$

met $T_j(t_m, t_n)$ gelijk aan de lengte van het (deel van het) interval waar λ_j geldt, gedefinieerd tussen t_m en t_n , en gelijk aan 0 daarbuiten.

Voor de empirische toepassing van het hier gespecificeerde model zijn vier verschillende situaties te onderscheiden, afhankelijk van werkhervatting en het ontvangen van een reïntegratietraject (zie figuur E.1). Het onderscheiden van deze situaties is noodzakelijk om rekening te houden met perioden met en zonder een reïntegratietraject en van cliënten die wel of niet het werk hervatten binnen de waarnemingsperiode. Omdat reïntegratietrajecten pas vanaf een bepaald moment invloed uitoefenen op de kans een baan te vinden, verschillen de conditionele kansen voor de verschillende perioden. Als gevolg daarvan heeft elk van de vier situaties een eigen kansspecificatie. De kans voor deze verschillende situaties, afhankelijkheid van een waargenomen werkhervatting en/of ontvangen reïntegratietraject, kan worden beschreven als:

Situatie 1: Geplaatst voordat een traject is ontvangen

Vergelijking E.5

$$P(t_w | t_r > t_w) = \theta_w(t_w) \bar{F}_w(t_0, t_w) \bar{F}_r(t_0, t_w)$$

Situatie 2: Niet langer waargenomen voordat een traject is ontvangen

Vergelijking E.6

$$P(t_c | t_r > t_c) = \bar{F}_w(t_0, t_c) \bar{F}_r(t_0, t_c)$$

Situatie 3: Geplaatst nadat een traject is ontvangen

Vergelijking E.7

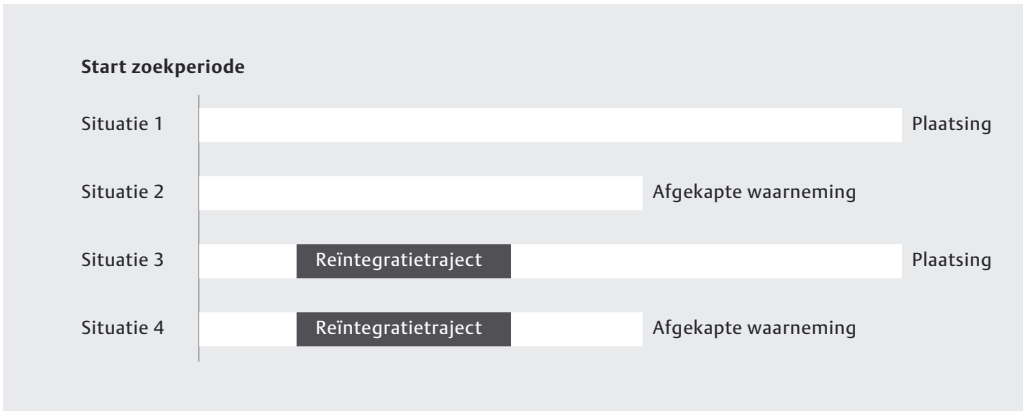
$$P(t_w | t_r < t_w) = \theta_w(t_w) \bar{F}_w(t_0, t_r) \bar{F}_w(t_r, t_w) \theta_r(t_r) \bar{F}_r(t_0, t_r)$$

Situatie 4: Niet langer waargenomen nadat een traject is ontvangen

Vergelijking E.8

$$P(t_c | t_r < t_c) = \bar{F}_w(t_0, t_r) \bar{F}_w(t_r, t_c) \theta_r(t_r) \bar{F}_r(t_0, t_r)$$

Figuur E.1: Schematische weergave van waargenomen baanzoekduren vanaf de intake (REA-populatie) of begin van de WW-periode, afhankelijk van werkhervatting en het ontvangen van een reïntegratietraject

In de vergelijkingen E.5 tot en met E.8 staat het tijdstip t_c voor het einde van de waarnemingsperiode zonder dat de cliënt het werk heeft hervat. Het duurmodel wordt geschat door het maximaliseren van een zogenaamde 'likelihood functie'. Deze drukt de waarschijnlijkheid van een waargenomen situatie uit op basis van het model. Hoe beter het model, hoe groter de kans die wordt toegewezen aan een waargenomen situatie. Belangrijk is dus om het kansproces zo goed mogelijk te modelleren. De likelihood functie is het product van bovenstaande kansen. Het optimaliseren van deze likelihood functie levert de onbekende coëfficiënten β , γ_r en λ_j op. De coëfficiënten β drukken de relatie uit tussen de persoonskenmerken in de vector x en de kans op werkhervatting, onafhankelijk van de inzet van reïntegratietrajecten (hoofdstuk 4). De coëfficiënten γ_r drukken het netto-effect uit van de inzet van reïntegratietrajecten op de werkhervattingskans, onafhankelijk van de apriori arbeidsmarktkansen (hoofdstuk 7). De coëfficiënten λ_j drukken de duurzaamheid uit. De schattingsresultaten voor de coëfficiënten β , γ_r en λ_j staan vermeld in tabellen E.1 en E.2 voor respectievelijk de WW- en de REA-populatie.

Tabel E.1: Schattingsresultaten voor het baanzoekmodel voor de WW-populatie

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
β	Constante	0,1216	1,01
	Vrouw	-0,1157	5,81
	Leeftijd/10	-0,4061	43,78
	Meerpersoonshuishouden	0,0149	0,81
	Leefsituatie onbekend	-0,2089	6,92
	West-Europeaan	-0,2158	1,34
	Oost-Europeaan	-0,0331	0,37
	Antilliaans of Surinaams	-0,0867	2,09
	Marokkaans	-0,4972	8,62
	Turks	-0,5898	13,60
	Overige etniciteit	-0,3172	8,10
	Etniciteit onbekend	-0,2787	2,15
	HAVO/VWO/MBO	0,0156	0,79
	HBO of WO	-0,0703	2,68
	Opleidingsniveau onbekend	0,9542	5,92
	Regio Noord	-0,1859	6,45
	Regio Oost	-0,0627	2,30
	Regio Noordwest	-0,0334	0,93
	Regio Zuidwest	-0,1433	5,50
	Regio Zuidoost	-0,0815	3,18
	Landbouw en visserij	0,2284	3,98
	Secundaire industrie	-0,1924	4,89
	Bouwnijverheid	0,8838	22,30
	Handel	-0,0173	0,50
	Horeca	-0,0294	0,60
	Vervoer, opslag en communicatie	0,0475	1,02
	Zakelijke dienstverlening	0,1689	5,79
	Overheid	0,0516	1,13
	Milieu, cultuur en recreatie	-0,0820	1,39
	Overige sectoren	-0,0111	0,19
	Aantal gewerkte uren/10	0,0491	4,22
	Aantal gewerkte uren onbekend	0,3921	3,32
	Tijdelijk dienstverband	0,4557	13,34
	Dienstverband onbekend	-0,0993	1,35
	Werkloosheidsomvang (0 tot 1)	0,2533	2,65
	Werkloosheidsomvang onbekend	0,1750	1,55
	Seizoenswerkloosheid	0,4517	10,11
	Aanvang WW-periode in 2000-II	-0,1518	5,63
	Aanvang WW-periode in 2000-III	-0,1072	4,30
	Aanvang WW-periode in 2000-IV	-0,0965	3,85
	Aanvang WW-periode in 2001-I	-0,1014	4,00
	Aanvang WW-periode in 2001-II	-0,1698	5,54
Aanvang WW-periode in 2001-III	0,0383	1,21	
Aanvang WW-periode in 2001-IV	-0,4515	9,11	

Tabel E.1 vervolg (WW-populatie)

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
β	Fase 2	-0,4196	5,79
	Fase 3	-0,5469	7,84
	Fase 4	-0,6773	10,51
	Fase nader te bepalen	-0,7696	16,46
	Fase onbekend	-0,2837	9,76
λ_j	3 tot 6 maanden	-0,3046	15,97
	6 tot 9 maanden	-0,7182	26,81
	9 tot 12 maanden	-0,9305	28,03
	12 tot 14 maanden	-0,8090	16,61
	14 tot 18 maanden	-0,9070	22,21
	18 tot 21 maanden	-1,0232	13,61
	Meer dan 21 maanden	-1,5313	9,48
γ_r traject 2 of 9	Constante	0,5968	1,67
	Vrouw	0,1312	0,78
	Leeftijd/10	-0,0313	0,34
	HAVO/VWO/MBO	0,1210	0,66
	HBO of WO	0,1292	0,59
	Fase 2	0,8840	2,13
	Fase 3	0,3526	1,06
	Fase 4	0,4489	0,99
	Fase nader te bepalen	-0,3018	0,85
Fase onbekend	-0,1170	0,50	
γ_r traject 3, 4 of 5	Constante	-0,0849	0,84
	Vrouw	0,2029	4,36
	Leeftijd/10	0,1636	6,69
	HAVO/VWO/MBO	0,0651	1,25
	HBO of WO	0,2054	3,34
	Opleidingsniveau onbekend	-0,1592	0,53
	Fase 2	-0,0078	0,05
	Fase 3	0,0122	0,07
	Fase 4	-0,0602	0,32
	Fase nader te bepalen	0,0733	0,72
	Fase onbekend	0,1048	1,39
γ_r traject 6	Constante	0,1816	1,28
	Vrouw	0,0697	1,00
	Leeftijd/10	0,1515	4,49
	HAVO/VWO/MBO	-0,0379	0,50
	HBO of WO	0,1362	1,41
	Opleidingsniveau onbekend	0,3126	0,65
	Fase 2	0,5043	3,00
	Fase 3	0,7033	3,98
	Fase 4	0,9339	4,84
	Fase nader te bepalen	0,6272	5,59
	Fase onbekend	-0,0498	0,43

Tabel E.1 vervolg (WW-populatie)

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
γ , traject 7 of 8	Constante	-0,4480	3,26
	Vrouw	0,1015	1,57
	Leeftijd/10	0,2096	6,11
	HAVO/VWO/MBO	-0,0979	1,37
	HBO of WO	-0,0369	0,42
	Opleidingsniveau onbekend	0,3186	0,44
	Fase 2	0,6561	3,90
	Fase 3	0,8477	4,40
	Fase 4	0,5656	2,87
	Fase nader te bepalen	0,6217	5,34
	Fase onbekend	0,1601	1,58
Aantal waarnemingen		39.889	
Loglikelihood waarde		-41976,86	
Pseudo R ² op basis van loglikelihood waarden		0,094	

Tabel E.2: Schattingsresultaten voor het baanzoekmodel voor de REA-populatie

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
β	Constante	-4,0331	7,76
	Vrouw	-0,5691	5,06
	Leeftijd/100	-1,4360	2,28
	Leeftijd tussen 57 en 65 jaar	-0,0032	0,01
	Basisonderwijs	0,3425	0,75
	VBO/MAVO	0,0313	0,08
	Aanvulling op VBO/MAVO	0,0478	0,11
	MBO/HAVO/VWO	0,2949	0,59
	HBO/WO	-0,1950	0,24
	Opleidingsniveau onbekend	0,4389	1,08
	15 tot 45 procent arbeidsongeschikt	-0,1173	0,65
	45 tot 80 procent arbeidsongeschikt	0,3561	1,74
	Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	-0,6308	3,32
	Arbeidsongeschiktheid onbekend	-0,3483	2,26
	Duur van arbeidservaring in jaren/100	-0,6600	0,78
	Arbeidservaring onbekend	-0,1559	0,28
	Arbeidservaring niveau 1	-0,3392	0,93
	Arbeidservaring niveau 2	0,1172	0,38
	Arbeidservaring niveau 4	0,0264	0,08
	Arbeidservaring niveau 5	-0,4596	0,96
	Arbeidservaring niveau 6 of 7	-0,5436	0,86
	Arbeidservaring niveau onbekend	-0,4630	1,45

Tabel E.2 vervolg (REA-populatie)

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
β	CADANS	-0,1337	2,75
	GUO	-0,1680	1,60
	SFB	-0,3162	2,19
	USZO	-0,6538	4,89
	Spontane instroom	0,3214	2,28
	Instroom via herbeoordeling	-0,0806	1,07
	Passage cliënt	-0,8882	6,97
	Intake in 2000-II	0,1106	2,16
	Intake in 2000-III	-0,1267	2,01
	Intake in 2000-IV	-0,1532	2,20
	Intake in 2001-I	0,0364	0,32
	Intake in 2001-II	-0,2781	1,37
	Intake in 2001-III	-0,1235	0,29
	RBA Groningen	-0,0571	0,51
	RBA Friesland	-0,0389	0,35
	RBA Drenthe	-0,1029	0,83
	RBA Overijssel	0,0163	0,15
	RBA IJssel-Veluwe	0,2416	2,06
	RBA Gelderland	0,1093	1,10
	RBA Flevoland	0,4588	3,56
	RBA Midden-Nederland	-0,1983	1,37
	RBA Noord-Holland Noord	-0,5290	4,50
	RBA Rijnstreek	0,3614	2,15
	RBA Haaglanden	0,5584	3,14
	RBA Rijnmond	0,2466	2,34
	RBA Zeeland	0,0400	0,27
	RBA Midden- en West-Brabant	0,3300	3,17
	RBA Noordoost Brabant	0,3616	3,41
	RBA Zuidoost Brabant	0,6143	6,27
	RBA Limburg	0,2021	2,17
λ_j	11 tot 22 weken	1,5836	12,93
	22 tot 28 weken	2,0396	15,76
	28 tot 47 weken	2,3860	19,89
	47 tot 59 weken	2,6808	21,23
	59 tot 64 weken	2,7396	18,77
	64 tot 76 weken	2,9202	21,90
	76 tot 81 weken	2,9500	17,03
	81 tot 87 weken	3,1155	17,28
	Meer dan 87 weken	3,2314	14,60
γ_r traject 2	Constante	0,5017	0,69
	Vrouw	0,4035	2,26
	Leeftijd/100	-0,8738	0,83
	Leeftijd tussen 57 en 65	0,1794	0,14

Tabel E.2 vervolg (REA-populatie)

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
γ_r traject 2	Basisonderwijs	0,0830	0,13
	VBO/MAVO	-0,1392	0,25
	Aanvulling op VBO/MAVO	-0,0132	0,02
	MBO/HAVO/VWO	-0,2452	0,34
	HBO/WO	0,1156	0,11
	Opleidingsniveau onbekend	-0,1208	0,21
	15 tot 45 procent arbeidsongeschikt	-0,1829	0,67
	45 tot 80 procent arbeidsongeschikt	-1,1976	3,16
	Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	0,0308	0,11
	Arbeidsongeschiktheid onbekend	0,1546	0,63
	Duur van arbeidservaring in jaren/100	0,4281	0,30
	Arbeidservaring onbekend	0,7292	0,80
	Arbeidservaring niveau 1	-0,6187	1,14
	Arbeidservaring niveau 2	-0,2760	0,63
	Arbeidservaring niveau 4	0,0370	0,08
	Arbeidservaring niveau 5	0,2357	0,33
	Arbeidservaring niveau 6 of 7	-0,0760	0,08
Arbeidservaring niveau onbekend	-0,0117	0,02	
γ_r traject 3, 4 of 9	Constante	-0,8038	1,35
	Vrouw	0,3448	2,44
	Leeftijd/100	-0,1655	0,20
	Leeftijd tussen 57 en 65	0,3727	0,55
	Basisonderwijs	-0,1132	0,21
	VBO/MAVO	0,0718	0,15
	Aanvulling op VBO/MAVO	0,0065	0,01
	MBO/HAVO/VWO	-0,6087	1,04
	HBO/WO	0,1799	0,20
	Opleidingsniveau onbekend	-0,2726	0,56
	15 tot 45 procent arbeidsongeschikt	0,1074	0,52
	45 tot 80 procent arbeidsongeschikt	-0,4970	1,90
	Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	0,1117	0,47
	Arbeidsongeschiktheid onbekend	0,4037	1,95
	Duur van arbeidservaring in jaren/100	0,8090	0,78
	Arbeidservaring onbekend	0,5840	0,87
	Arbeidservaring niveau 1	0,1366	0,31
Arbeidservaring niveau 2	-0,1468	0,38	
Arbeidservaring niveau 4	0,3328	0,79	
Arbeidservaring niveau 5	0,5929	1,07	
Arbeidservaring niveau 6 of 7	0,7555	0,99	
Arbeidservaring niveau onbekend	0,4048	0,99	
γ_r traject 5 of 10	Constante	0,6609	0,93
	Vrouw	0,0983	0,46
	Leeftijd/100	-0,0369	0,04
	Leeftijd tussen 57 en 65	-0,7839	0,74

Tabel E.2 vervolg (REA-populatie)

Type coëfficiënt	Persoonskenmerk	coëfficiënt	t-waarde
γ , traject 5 of 10	Basisonderwijs	-0,0917	0,15
	VBO/MAVO	-0,1099	0,20
	Aanvulling op VBO/MAVO	-0,2977	0,50
	MBO/HAVO/VWO	-0,3197	0,46
	HBO/WO	0,3943	0,39
	Opleidingsniveau onbekend	-0,3614	0,65
	15 tot 45 procent arbeidsongeschikt	0,0365	0,13
	45 tot 80 procent arbeidsongeschikt	-1,4875	3,17
	Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	-0,0542	0,18
	Arbeidsongeschiktheid onbekend	0,4962	1,84
	Duur van arbeidservaring in jaren/100	1,0807	0,89
	Arbeidservaring onbekend	-0,2493	0,27
	Arbeidservaring niveau 1	-0,1947	0,40
	Arbeidservaring niveau 2	-0,5858	1,44
	Arbeidservaring niveau 4	-0,3146	0,67
	Arbeidservaring niveau 5	-0,2616	0,37
	Arbeidservaring niveau 6 of 7	-0,1787	0,20
Arbeidservaring niveau onbekend	-0,1855	0,42	
γ , traject 6, 7 of 8	Constante	0,1909	0,35
	Vrouw	0,4769	3,70
	Leeftijd/100	-0,4121	0,56
	Leeftijd tussen 57 en 65	-0,3284	0,59
	Basisonderwijs	0,0489	0,10
	VBO/MAVO	0,3230	0,74
	Aanvulling op VBO/MAVO	0,2651	0,56
	MBO/HAVO/VWO	0,3183	0,59
	HBO/WO	0,7791	0,90
	Opleidingsniveau onbekend	-0,0768	0,17
	15 tot 45 procent arbeidsongeschikt	0,0171	0,09
	45 tot 80 procent arbeidsongeschikt	-0,6222	2,54
	Meer dan 80 procent arbeidsongeschikt	0,4673	2,11
	Arbeidsongeschiktheid onbekend	0,4452	2,51
	Duur van arbeidservaring in jaren/100	0,4886	0,52
	Arbeidservaring onbekend	-0,2606	0,42
	Arbeidservaring niveau 1	0,0372	0,10
	Arbeidservaring niveau 2	-0,1660	0,50
	Arbeidservaring niveau 4	0,0106	0,03
Arbeidservaring niveau 5	0,1339	0,26	
Arbeidservaring niveau 6 of 7	0,3425	0,49	
Arbeidservaring niveau onbekend	0,6140	1,74	
Aantal waarnemingen		26.036	
Loglikelihood waarde		-9056,45	
Pseudo R ² op basis van loglikelihood waarden		0,130	

Colofon

Doelgroepindeling aanbesteding reïntegratie. De relatie tussen persoonskenmerken, kosten en effectiviteit van reïntegratietrajecten is een uitgave van de Raad voor Werk en Inkomen.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode september 2002 tot en met september 2003

Oranjestraat 4
2514 JB Den Haag
Postbus 16101
2500 BC Den Haag
www.rwi.nl

© Raad voor Werk en Inkomen, Den Haag. Niets uit deze uitgave mag op enige manier worden veeleevoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Vormgeving:	Ontwerpbureau Smidswater BNO, Den Haag
Verkoop:	Reed Business Information b.v. Afdeling klantenadministratie Postbus 808 7000 AV Doetinchem Tel: 0314 358 358 Fax: 0314 349 048 klantenservice@reedbusiness.nl

ISBN 90 5901 314 x
December 2003